

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK**ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (novinarka)
Zvonimir Perušić (novinar)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zoran Vukmanov Šimokov (fotografije)
Marijana Tucakov (pripravnica)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** »Rotografika« doo SuboticaList je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Na ovaj ili onaj način

Međunarodnom monetarnom fondu je svejedno koje će mjere Vlada Srbije poduzeti kako bi osigurala sto milijardi dinara za fiskalno prilagođavanje. Njima je jedino važno da odluka o tome bude donesena do kraja tjedna i što prije bude provedena u djelo kako bi bord direktora ove institucije mogao već početkom svibnja odobriti novac Srbiji, objasnio je guverner Narodne banke Srbije Radovan Jelašić, i dodao kako je najvažnije da mjere vlade ne utječu na povećanje inflacije.

Najvažnije je što prije, na ovaj ili onaj način, novac uštedjeti, a hoće li to biti putem »solidarnog poreza«, ili smanjenjem izdataka pojedinih ministarstava, manje je važno, kazao je Jelašić i istaknuo da kakvu god odluku Vlada donese, ona će biti oštra i teška za provođenje.

Ovim je razjašnjenjem i poziv predsjednika Srbije na jedinstvo postao malo jasniji. Naime, od kada je krenula priča o »solidarnom porezu«, koji je prvo bio gotova stvar, uvjet koji postavlja MMF, a zatim više nije, pa nam je premijer poručio kako su sve opcije u igri, pa je potpredsjednik Vlade kazao kako bi alternativa za oporezivanje moglo biti povećanje akciza ili PDV-a, pa je ministrica financija izjavila da još nije donesena konačna odluka o uvođenju poreza, postalo je skroz nejasno oko čega trebamo biti jedinstveni.

No, sada je jasno. Trebamo biti jedinstveni u prihvaćanju oštrih i teških Vladinih odluka koje su nužne za spašavanje ekonomije, ali za koje se još ne zna koga će najviše pogoditi. Hoće li teret krize, kako je prvobitno planirano, podnijeti svi »solidarno« pa i oni s najnižim prihodima, ili će štednja krenuti od države to jest od Vlade i administracije, oko koje postoji više-manje jedinstven stav da je preglomazna i da su plaće previsoke.

Kako je objašnjeno s vrha, koalicijska vlada podrazumijeva glomaznu vladu a smanjivanje administracije košta. I dok Vlada pokazuje nespornost odreći se dijela političkog plijena kao i izaći s jasnim modelom rješavanja krize, koji zasigurno podrazumijeva i nepopularne mjere, analitičari upozoravaju kako pravi test za Vladu tek predstoji, jer kriza još uvijek nije pokazala svoje pravo lice i najžešći udar tek predstoji.

J. D.

Obrazovanje na hrvatskom jeziku u Srbiji

Kadar lakše stvoriti, nego sačuvati 10,11

Vesna Pešić, predsjednica političkog vijeća Liberalno-demokratske partije, o Statutu Vojvodine

Pod velom tajanstvenosti 16

Završen Festival amaterskog teatra u Ljutovu

»Mamica je umrla dva puta« - najbolja predstava 30

Tomislav Barašić, hokejaš

Uspješan nastup na Svjetskom prvenstvu 47

Novi međunacionalni incidenti u Vojvodini

Oskvrnuće križa, tuče i otkazan koncert

Nepoznate osobe u prošlu su subotu obeščastili rimokatolički križ iz XIX. stoljeća ispred etno kuće u Temerinu. Počinitelji su pokušali s križa skinuti i Isusovu skulpturu napravljenu od limenog materijala, međutim iz nekih razloga u tome nisu uspjeli.

U priopćenju Demokratske stranke vojvodanskih Mađara kaže se kako se incident dogodio i dva dana prije, kada je u istom gradu skupina od 15 mladića govoreći srpski zlostavljala srednjoškolca *Csongora K.* DSVM također dodaje kako sve to ukazuje na činjenicu da se ponovno intenziviraju agresivni impulsi protiv manjina, a na osnovi slučaja brutalno istučenog dječaka iz Bezdana može se zaključiti kako je slična situacija i u drugim mjestima u Vojvodini. U Srbobranu je prijavljen incident u kojem je skupina od 15-ak mladića srpske nacionalnosti napala skupinu od 5-6 mladića mađarske nacionalnosti, uzvikujući parole tipa »Kosovo je Srbija«. Mladići Mađari napadnuti su bokserima i pivskim bocama, jedan od njih je ozlijeđen po glavi i licu.

U Subotici je zbog naloga policije u subotu otkazan nastup grupe »Pokolégép« iz Mađarske. Tamošnji predsjednik pokreta »64 županije« *Tihamér Lavró* objasnio je kako je policija rješenje o zabrani koncerta izdala pozivajući se na moguće probleme zbog koncerta.

Budući da su ljubitelji heavy metala na koncert doputovali u Suboticu iz cijele Vojvodine, a bilo je posjetitelja i iz Beograda, organizatori su ih uputili u jedan obližnji klub. Poslije ponoći tamo je stiglo tridesetak policajaca s više vozila i svakog su legitimirali, a pri izlasku iz kluba snimili su im lica kamerom. Više od desetak prisutnih koji su nosili šal ili majicu s bojama mađarske nacionalne zastave privedeno je u policijsku postaju i saslušavani su više od sat i pol vremena.

Napade na pripadnike mađarske zajednice osudio je pokrajinski ombudsman Petar Teofilović.

Održana sjednica HNV-a

Usvojen financijski plan za 2009.

Sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je 31. ožujka u Subotici, u vrijeme kada se razmatraju izvješća o poslovanju i financijski planovi za ovu godinu. Vijećnici su usvojili izvješće o utrošenim sredstvima HNV-a za 2008. godinu i financijski plan rashoda HNV-a za 2009. godinu, jednoglasno su dali suglasnost na izvješće o poslovanju NIU »Hrvatska riječ« za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2008. godine. Vijećnici su dali pozitivno mišljenje o programu rada Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata za razdoblje siječanj-ožujak 2009. godine, kao i o financijskom planu Zavoda za kulturu za isti period, te o završnom računu Zavoda za 2008. godinu.

Donesene su i odluke o razrješenju dosadašnje članice Izvršnog odbora HNV-a zadužene za kulturu *Antonije Čote*. Na tu dužnost imenovan je *Željko Pakledinac*. Glasovanjem vijećnika dužnosti je razriješen i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za gospodarstvo *Joza Kolar*, a na tu dužnost je imenovan *Vlatko Čačić*.

Na sjednici, kojoj je predsjedavao predsjednik HNV-a *Branko Horvat*, bilo je nazočno 25 vijećnika, a donesena je i odluka o razrješenju člana Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata *Eduarda Španovića*, a imenovan je novi član *Dario Španović*.

Z. S.

Proširenje Vojne alijanse

Hrvatska u travnju postaje članica NATO-a

Na summitu NATO saveza 3. i 4. travnja u pograničnim gradovima Francuske i Njemačke kao predstavnici punopravne članice sudjelovat će i predsjednik RH *Stjepan Mesić* i premijer *Ivo Sanader*. Nakon što je i Slovenija, kao posljednja od 26 članica NATO-a, položila dokumente o ratifikaciji protokola o pristupanju Hrvatske tom vojnom savezu, u zemljama članicama dovršen je proces potreban za prijem u taj savez. Nakon završetka postupka ratifikacije u zemljama članicama, glavni tajnik NATO-a izdat će službene pozive Hrvatskoj i Albaniji da se pridruže Alijansi. Za prijem Hrvatske u NATO u Hrvatskom saboru glasovalo je 119 zastupnika, uz samo jednog suzdržanog.

Posljednja formalnost u ulasku u NATO jeste podizanje zastave Hrvatske ispred sjedišta Alijanse u Bruxellesu i zastave NATO-a ispred hrvatskog ministarstva obrane u Zagrebu 7. travnja. Hrvatska početkom travnja morati platiti i članarinu NATO-u od 3.030.000 eura.

Uskoro dogovor o mjerama štednje

Povećanje PDV-a posljednji korak

Vlada Srbije trebala bi najkasnije sljedećega tjedna postići dogovor o tome na koji način će ostvariti 100 milijardi dinara uštede u proračunu, najavljuje guverner Narodne banke Srbije *Radovan Jelašić*. »Iskreno se nadam da će to biti dogovoreno krajem ovoga ili najkasnije sljedećega tjedna, budući da je važno da Odbor direktora Međunarodnog monetarnog fonda, početkom svibnja odobri Srbiji aranžman od tri milijarde eura«, rekao je Jelašić. Prema njegovim riječima, to bi omogućilo da Srbija održi makroekonomsku stabilnost. Jelašić je rekao kako mjere uštede moraju biti provedene prije nego što MMF odobri novi aranžman, što znači da ih moraju usvojiti i Vlada i Skupština Srbije. Guverner je rekao i kako je povećanje poreza na dodanu vrijednost, kao i u prošlom aranžmanu, posljednja mjera koja bi se primijenila ukoliko ostale ne daju rezultate. Vlada Srbije se temeljem dogovora s MMF-om oko novog aranžmana obvezala za 100 milijardi dinara smanjiti deficit proračuna u ovoj godini.

Nezavisno društvo novinara Vojvodine

Izuzetno težak položaj novinara u Srbiji

Nezavisno društvo novinara Vojvodine, povodom Dana novinara Srbije, upozorava na iznimno težak položaj novinara u našoj zemlji, koji je posljedica deregulacije medijske sfere, loše privatizacije medija, propusta i previda Republičke radiodifuzne agencije prilikom podjele frekvencija, nedostatka kolektivnog ugovora, ali i cjelokupnog teškog položaja zaposlenih u zemlji, koji su uglavnom obespravljeni u odnosu na svoje poslodavce.

»Veliki broj novinara u Srbiji danas je angažiran u medijima van stalnog radnog odnosa, a ako postoje, ugovori se sklapaju na određeno vrijeme. Veoma često se dešava da novinari bivaju uskraćeni za plaće i honorare, a da na kraju nitko za to ne odgovara. S druge strane, novinarske priloge sve češće potiskuju plaćeni oglasi koji se provlače kroz informativni sadržaj medija, čime se novinarima oduzima pravo na profesionalno i objektivno obavljanje svog posla, već se pretvaraju u svojevrsne propagandne radnike«, upozorava se u priopćenju NDNV-a. NDNV podržava inicijativu NUNS-a da se osnuje Fond solidarnosti za socijalno ugrožene novinare. NDNV zahtijeva od vlasti u Srbiji da poduzmu odgovarajuće korake i pomognu osnivanje Fonda, kako bi se ublažilo daljnje socijalno poniranje novinarske profesije.

Javno saslušanje o položaju manjina

O Vojvodini u Europskom parlamentu

U organizaciji europskih parlamentaraca *Zsolt Becseyja* i *Lászla Tókésa*, 1. je travnja u Europskom parlamentu održano javno saslušanje o položaju manjina u Vojvodini posljednje četiri godine. Cilj ovog razgovora u Bruxellesu bio je pregled stanja u nacionalnim i etničkim zajednicama glede ljudskih prava, ekonomije, općih prava, političkih i kulturno-obrazovnih odnosa. Predavanje je održao predsjednik civilne organizacije za manjinska prava »Argus« odvjetnik *Antal Bozóki*, predsjednica beogradskog Fonda za političku izuzetnost *Sonja Liht*, predstavnik Centra za ljudska prava iz Srbobrana *Zsolt Süge* i vojvodanski ombudsman *Petar Teofilović*.

Priopćenje sa sjednice Predsjedništva DSHV-a

Usvojen plan aktivnosti Mladeži stranke

U četvrtak 26. ožujka u prostorijama Glavnog ureda DSHV-a održana je VII. sjednica Predsjedništva stranke. Sjednicom je predsjedavao predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* u nazočnosti svih članova Predsjedništva. Na samom početku sjednice minutom šutnje izražena je sućut zbog smrti jednog od osnivača DSHV-a, predsjednika Bajske bunjevačke čitaonice *Antuna Muijica* iz Bikića, Republika Mađarska.

Od aktualnih događanja od posljednje sjednice Predsjedništva (13. veljače 2009.), Predsjedništvo je posebice apostrofiralo veoma dobar uspjeh MO DSHV-a Sonta na izborima za MZ u općini Apatin, te osnivanje Mladeži u istom mjestu. Zaključeno je da posjet predstavnika Veleposlanstva SAD iz Beograda DSHV-u predstavlja priznanje za samu političku stranku. Također, Predsjedništvo je ocijenilo da posjet predsjednika Vlade Republike Hrvatske *Ive Sanadera* Beogradu svakako je središnji događaj u proteklom periodu te predstavlja jedan sasvim novi i bolji početak u suradnji na relaciji Beograda i Zagreba.

Predsjedništvo DSHV-a usvojilo je plan aktivnosti Mladeži stranke u sljedećem razdoblju glede materijalno-financijske podrške aktivnostima, prvenstveno u svezi s posjetom Mladeži Vukovarsko-srijemske županije, održavanjem malonogometnog turnira »Đurđin 2009.« predviđenog za 1. svibnja 2009. godine, te velikog skupa Mladeži iz cijele zajednice »Hrvatski majur«.

Predsjedništvo je jednoglasno usvojilo prijedloge ranije formiranih povjerenstava za materijalno financijsko poslovanje u stranci kao i prijedloge za novi izgled sajta DSHV-a. Predsjedništvo je zaključilo kako se, shodno odluci Vijeća stranke od 9. siječnja 2009. godine, cjelokupno poslovanje stranke odvija preko žiro računa stranke.

Predsjedništvo je odredilo povjerenike DSHV-a za osnutak novih mjesnih organizacija stranke u Bezdanu, Plavni, MZ Zorka Kelebija i za formiranje mjesnih organizacija u Srijemu.

Predsjedništvo je donijelo odluku materijalno i financijski pomoći akciju dobrotvorne humanitarne udruge Amor Vincit i Foruma žena

DSHV-a u rješavanju izgradnje kupaone za desetočlanu obitelj Lulić s Hrvatskog majura, čija djeca pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Također će se potpomoći akcija dječjeg vrtića »Sunčica« u svezi s odlaskom djece u rodno mjesto Blažene Marije Petković na Korčulu, financiranjem troškova autobusnog prijevoza. Odgojna djelatnost u ovom vrtiću obavlja se na hrvatskom jeziku.

Pri kraju sjednice nogometna momčad DSHV-a predala je pehar vodstvu DSHV-a osvojen prošlog tjedna na međunarodnom malonogometnom turniru u mađarskom gradu Segedinu.

U Narodnoj skupštini Republike Srbije

Formirana grupa prijatelja Hrvatske

U Domu Narodne skupštine Srbije, 1. travnja formirana je grupa prijatelja Hrvatske iz Skupštine Srbije. Članstvo u ovoj grupi je dragovoljno. Najveći broj članova grupe prijatelja Hrvatske čine zastupnici iz skupštinske zastupničke skupine »Za europsku Srbiju«, kao i članovi Liberalno-demokratske partije, Saveza vojvođanskih Mađara i Lige socijaldemokrata Vojvodine. Član ove grupe je i narodni zastupnik i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić*. O formiranju skupštinskih grupa prijateljstva vodio se razgovor između predsjednika vanjskopolitičkog odbora Narodne skupštine Srbije *Dragoljuba Mićunovića* i predsjednika Hrvatskog sabora *Luke Bebića*, tijekom Mićunovićeve posjeta Zagrebu u ožujku, nakon čega je formiran Klub prijatelja Srbije iz Hrvatskog sabora.

Z. S.

Donacija koprivničke »Podravke«

Hrvatski konzulat darovao dva računala

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg darovala je u subotu 28. ožujka računalo *Mirjani Lalić* iz Subotice, studentici treće godine turizmologije u Novom Sadu.

Tri dana kasnije, jedno računalo darovano je obitelji *Zlatka* i *Mirjane Matković* iz Subotice (na fotografiji). Oba računala konzulica Ljerka Alajbeg darovala je na preporuku katedralnog župnika mons. *Stjepana Beretića*.

Riječ je dva od ukupno četiri računala za koja je sredstva, na inicijativu Generalnog konzulata, osigurala hrvatska tvrtka »Podravka«.

Jedno je računalo već ranije darovano Uredništvu na hrvatskom jeziku Radio Subotice.

D. B. P.

Nacrtu statuta AP Vojvodine slijedi izmjena, a usvojenom pokrajinskom proračunu rebalans

Proračun po starom, kompromis po novom

*Iz Beograda pokrajinskim vlastima na uvid prosljeđen Nacrt zakona o nadležnostima AP Vojvodine * Statut se najvjerojatnije neće vraćati u pokrajinski parlament nego će se obaviti izmjene i dopune, koje trebaju biti usvojene u pokrajinskom parlamentu i upućene Narodnoj skupštini Srbije na usvajanje * Proračun AP Vojvodine ove će godine iznositi 59,85 milijardi dinara, a po usvajanju Statuta slijedi mu rebalans*

Piše: Dušica Dulić

Prošloga je tjedna do pokrajinskih vlasti stigao u Beogradu pripreman Nacrt zakona o nadležnostima AP Vojvodine koji jasno ukazuje gdje se traži ustupak, odnosno gdje će se točno mijenjati tekst Statuta. Iako je predsjednik Izvršnog vijeća Autonomne Pokrajine Vojvodine dr. Bojan Pajtić odmah po uvidu u ovaj prijedlog izjavio kako je »najveći broj prijedloga pokrajinskih tajništava uvažen«, iz ovog se dokumenta vidi i gdje se pokrajini i njezinom usvojenom Nacrtu statuta nije popustilo.

Budući da je dnevna politika odgodila usvajanje Statuta, predloženog ili izmijenjenog, pokrajinska je vlast bila dovedena u situaciju da je posljednjeg dana ožujka usvojila proračun po postojećim zakonima i Statutu. Ovogodišnji proračun iznosi nešto više od 59,85 milijardi dinara, a prošlogodišnji je iznosio gotovo 60,11 milijardi dinara. Kad bude usvojen novi Statut uslijedit će rebalans proračuna.

Što je postalo sporno?

U službenom priopćenju Pokrajinskog tajništva iz informacije, objavljenom nakon što su pokrajinska tajništva obavila uvid u Nacrt zakona o nadležnostima AP Vojvodine, stoji kako će tim novim dokumentom »mnogi poslovi iz gotovo svih područja društvenog života biti preneseni s republičkih na pokrajinska tijela. Uvaženi su gotovo svi prijedlozi pokrajinskih tijela i očigledno je da će Statut AP Vojvodine pretrpjeti samo neke pravno-tehničke ispravke, kako bi oba pravna akta bila usuglašena«. Ipak, odredbe Nacrta zakona o nadležnostima AP Vojvodine razlikuju se u vrlo značajnim pitanjima od pojedinih odredbi usvojenog Statuta, iza kojeg stoje pokrajinske vlasti. Naime, ovim je zako-

nom predviđeno da će Vojvodina, umjesto »međudržavnih ugovora« moći zaključivati »međuregionalne sporazume«. U području prosvjete brisana je odredba o formiranju pokrajinske agencije za visoko obrazovanje, a nije prihvaćen niti pokrajinski prijedlog da

Pokrajinsko vijeće će na prijedlog ovoga dokumenta sačiniti svoje primjedbe, a prema nekim najavama, ovaj bi se zakon skupa s prijedlogom Statuta Vojvodine pred republičkim zastupnicima mogao naći u travnju nakon rebalansa proračuna i pratećih zakona.

Čelnici pokrajinske vlasti i dalje čekaju na novi Statut

APV osniva radiodifuznu ustanovu Vojvodine. Pokrajina ipak neće moći predlagati Vladi Srbije da donese odluku o raspuštanju lokalnih skupština pod uvjetima utvrđenim zakonom. U tekstu nacarta nisu zadržane niti odredbe o osnivanju Pokrajinskog zavoda za statistiku. Ovaj akt se ne bavi organizacijom pokrajinskih tijela vlasti, niti ustanova čiji je osnivač APV, već isključivo njenim ovlastima. Ovaj prijedlog zakona ne regulira uporabu pokrajinskih simbola, niti instituciju pokrajinskog ombudsmana. Osobito je zanimljiv posljednji, 90. članak ovoga dokumenta u kojemu stoji kako se ovaj zakon po usvajanju primjenjuje od »1. svibnja 2009. godine (alternative: 1. srpnja 2009., 1. rujna 2009., 1. siječnja 2010. godine)«.

Statut se najvjerojatnije neće vraćati u pokrajinski parlament, nego će se obaviti izmjene i dopune, koje znače prilagođavanje s republičkim zakonom o nadležnostima, koje trebaju biti usvojene u pokrajinskom parlamentu i upućene Narodnoj skupštini Srbije na usvajanje. U javnosti se špekulira i kako se ovi dokumenti neće razmatrati u državnom parlamentu prije svibnja, a možda i poslije ljetnih godišnjih odmora, jer je pokrajinski proračun već usvojen po starim, važećim zakonima.

»Veoma je uvredljivo za građane Vojvodine kada netko stalno sumnjiči Vojvodane za nešto. Vojvodina je svojom voljom ušla u Srbiju i Vojvodina nema nikakvu namjeru iz Srbije izlaziti. Nigdje na svijetu se decentralizacija ne

doživljava kao separatizam«, izjavio je Bojan Pajtić, te dodao: »Nakon što budu usvojeni Statut i prateći zakon u republičkom parlamentu, pozvat ću Ustavni sud da u roku od tjedan dana kaže postoje li odredbe koje nisu u skladu s Ustavom. Tada će biti jasno da su ovu temu pokušavali zloupotrijebiti oni koji su izgubili politički kompas«.

Nove i stare ovlasti

Prema tekstu Nacrta zakona o nadležnostima AP Vojvodine, kojega su pripremili republički ministri Verica Kalanović (G17 Plus), Žarko Obradović (SPS) i Snežana Malović (DS), AP Vojvodina surađuje s odgovarajućim teritorijalnim zajednicama drugih država, u okviru vanjske politike Srbije, može biti članica europskih i svjetskih udruga regije, te osnivati predstavništva u regijama Europe. Vlada Srbije, radi zakonitog, uspješnog i nesmetanog obavljanja poslova iz ovlasti AP Vojvodine, a na inicijativu izvršnog tijela AP Vojvodine, može osnovati Stalno mješovito povjerenstvo sastavljeno od predstavnika Vlade i izvršnog tijela AP Vojvodine. Pokrajina može osnovati Razvojnu banku, te razvijati administrativne kapacitete pokrajinske uprave i lokalne samouprave s ciljem uspješnog korištenja fondova EU. Vojvodina je ta koja donosi, provodi i nadzire mjere agrarne politike i ruralnog razvoja, predlaže mjerodavnom ministarstvu uvjete izvoza i uvoza određenih poljoprivrednih proizvoda, te donosi Program selekcijskih mjera za unapređenje stočarstva. Prema Nacrtu ovoga zakona, Vojvodina donosi Strategiju razvoja turizma u pokrajini, osniva Turističku organizaciju AP Vojvodine, te osniva Pokrajinski zavod za zaštitu prirode. Preko svojih tijela Vojvodina

osniva i javno poduzeće za upravljanje Nacionalnim parkom Fruška gora. Pokrajina daje suglasnost za formiranje odjela manjih od 15 učenika u nastavi na manjinskim jezicima, obavlja nostrificiranje svjedodžanstava i diploma stečenih u inozemstvu, donosi nastavne programe za jezike nacionalnih manjina, odobrava udžbenike i nastavna sredstva za jezike nacionalnih manjina, sporazumno s mjerodavnim ministrom odobrava udžbenike i nastavna sredstva za pojedine predmete od interesa za nacionalne manjine. AP Vojvodine preko svojih tijela bliže uređuje i osigurava ostvarivanje prava nacionalnih manjina na teritoriju AP Vojvodine na obrazovanje na materinjem jeziku, na svim razinama. Pokrajina uređuje potrebe i interes u području kulture nacionalnih manjina, a osigurava i sredstva za njihovo ostvarivanje, pokreće postupak za utvrđivanje nepokretnih kulturnih dobara na teritoriju AP, osniva zdravstvene ustanove, Zavod za javno zdravlje i Zdravstveno vijeće Vojvodine, koje predlaže mjere za jačanje zdravstvenog potencijala vojvođanskog stanovništva. Vojvodina utvrđuje i osigurava dodatna i dopunska prava i zaštitu u skladu s Programom demografskog razvoja AP Vojvodine. Osniva se Pokrajinski fond za mirovinsko i invalidsko osiguranje. Pokrajina osigurava dio sredstava i druge uvjete za rad javnih glasila na jezicima nacionalnih manjina i etničkih zajednica, te donosi strategiju razvoja u području javnog informiranja na teritoriju AP Vojvodine. Pokrajina preko svojih tijela predlaže po jednog člana Tenderskog i Aukcijskog povjerenstva kada je subjekt privatizacije s teritorija AP. U području lokalne samouprave Pokrajina daje mišljenje za prijedloge za osnivanje novih jedinica lokalne samouprave, ukidanje ili spajanje postojećih, promjenu granica i sjedišta lokalne samouprave na teritoriju AP, te daje suglasnost lokalnim skupštinama prilikom utvrđivanja blagdana i odlučivanja o nazivima ulica, trgova i drugih dijelova naseljenih mjesta. AP Vojvodina je ta koja se u skladu sa zakonom preko svojih tijela stara o ostvarivanju ljudskih prava i prava nacionalnih manjina, a u području kulture, prosvjete i javnog informiranja može povjeriti poslove iz svoje nadležnosti manjinskim

nacionalnim vijećima. Tijela AP Vojvodine preuzet će uposlenike koji su poslove određene kao nadležnosti AP Vojvodine obavljali u područnim jedinicama ministarstva na teritoriju AP Vojvodine, kao i odgovarajuću opremu, predmete i arhive. Mjerodavna republička i pokrajinska tijela dužna su osigurati neophodan novac radi preuzimanja novih ovlasti Vojvodine.

Pokrajinski proračun za 2009.

Proračun AP Vojvodine ove će godine iznositi nešto više od 59 milijardi i 850 milijuna dinara, a usvojen je tek 31. ožujka, jer se sve do tada čekalo na usvajanje Zakona o nadležnostima Vojvodine i potvrđivanje novog

je poticaj za otvaranje oko 40.000 novih radnih mjesta. Poslodavci će dobiti 130.000 dinara po novozaposlenom radniku, a uvjet za to je da najmanje sljedeće dvije godine neće otpuštati uposlenike, rekao je obrazlažući ovogodišnji proračun prije otvaranja rasprave pokrajinski premijer Bojan Pajtić, te je dodao: »Preko Fonda za kapitalna ulaganja investiramo i dalje u infrastrukturu: četiri mosta u Vojvodini, Urgentni centar, Kamenicu II, preko tisuću kilometara cesta u našoj pokrajini, oko 200 vodovodnih i kanalizacijskih mreža... Posljedica ovih projekata je da će kroz njihovu izgradnju nekoliko tisuća ljudi imati svoje uposlenje. Čak 27 gospodarskih grana oživljava kroz realizaciju tih projekata, a posljedica toga je

ovaj proračun smanjiti niti za jedan jedini dinar«, istaknuo je Pajtić. Pokrajinski tajnik za financije Jovica Đukić je govoreći o predviđenim izdacima precizirao kako su u proračunu dvije milijarde dinara poticajnih sredstava namijenjene poljoprivredi, za financiranje obrazovanja, znanosti, kulture, informiranja i sporta ukupno je izdvojeno 3,7 milijardi dinara, a za osiguravanje izdavanja glasila na jezicima nacionalnih manjina, pomoć medijima za unapređenje programa i standarda javnih glasila i druge potpore unapređenju kvalitete informiranja 444 milijuna dinara. Za poboljšanje loše demografske slike u Vojvodini izdvojeno je 619,3 milijuna dinara, a za podršku udruženjima etničkih i vjerskih zajednica, nacionalnih

Statuta pokrajine. Prema riječima predsjednika pokrajinske vlade Bojana Pajtića, prilikom izrade proračuna »štedjelo se na svemu osim na novcu za očuvanje radnih mjesta i poticanje zapošljavanja, te novcu za razvojne projekte«. »Ovaj proračun bi se mogao svesti na dva osnovna principa: zapošljavanje i štednja. Donosimo čitav niz novih mjera koje će omogućiti otvaranje novih radnih mjesta. Oko 5 milijardi dinara izdvojeno je za programe zapošljavanja, što

da ćemo stvoriti ambijent koji će nam omogućiti da se lakše lomi-mo s ekonomskom krizom koja je pred nama. Kad je riječ o štednji, ističem kako je na plaće, materijalne i režijske troškove pokrajinske administracije predviđeno svega 6,5 posto proračuna. Kada se usvoji Zakon o nadležnostima Vojvodine i odobri novi pokrajinski Statut te nove obaveze će se financirati iz republičkog proračuna. Donošenje Statuta i Zakona o nadležnostima pokrajine neće

vijeća nacionalnih manjina, afirmaciju multikulturalizma i tolerancije te osiguravanje službene upotrebe jezika i pisma u Vojvodini planirana su sredstva u iznosu od 208,3 milijuna dinara. Protiv prijedloga proračuna glasovali su oporbeni zastupnici, jer je prema mišljenju predstavnika Srpske radikalne stranke, Srpske napredne stranke i Demokratske stranke Srbije on rasipnički, netransparentan i proizvod dogovora koalicijskih partnera, a ne stvarnih potreba.

Obrazovanje na hrvatskom jeziku u Srbiji

Kadar lakše stvoriti, nego sačuvati

*Najveći broj nastavnika i profesora koji rade u nastavi na hrvatskom jeziku završili su svoje studije u Srbiji, na srpsko-hrvatskom jeziku * Od osamostaljenja Hrvatske, svake su se godine više ili manje brojni pripadnici hrvatske zajednice iz Vojvodine upisivali na fakultete u Zagrebu, Osijeku, Splitu... * Nepobitna je činjenica da se vrlo mali broj svršenih studenata vrati nazad u Vojvodinu * »Hrvati iz Vojvodine se na fakultete u Hrvatskoj od studijske 2010./2011. godine također neće moći upisati bez položene državne mature«, najavljuje glasnogovornik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Duje Bonačić*

Piše: Dušica Dulić

Stručni kadar koji u Srbiji radi u nastavi na hrvatskom jeziku najvećim je dijelom završio svoj studij na nekadašnjem srpsko-hrvatskom jeziku. S ciljem poboljšanja kvalitete u radu, za ovaj nastavni kadar redovito se organiziraju brojni seminari u Hrvatskoj, gdje se naglasak stavlja na stjecanje znanja iz hrvatskog jezika i književnosti. Iz Vojvodine se svake studijske godine mladi upisuju i na fakultete u Hrvatskoj. Nažalost, najveći broj se ne vraća u Vojvodinu, već ostaje živjeti i raditi u Hrvatskoj. Oni malobrojni koji se vrate nerijetko imaju problema s nostrificiranjem diploma. Za mnoge su veće plaće u Hrvatskoj glavni motiv koji ih zadržava s te, druge strane Dunava, iako bi njihovo znanje i stečene kvalifikacije bili od velike koristi za razvijanje manjinske infrastrukture svoje zajednice.

Čelnici hrvatske zajednice u Vojvodini bi, poput predstavnika Hrvata u BiH, trebali u dogovoru s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja Republike Hrvatske pripremiti ispitni centar kako bi od studijske 2010./2011. godine ovdašnji kandidati mogli polagati hrvatsku državnu maturu na jednom mjestu, negdje u Vojvodini. Ukoliko se to ne bude organiziralo Hrvati bi taj ispit, koji će biti preduvjet za upis na fakultete u Hrvatskoj – jer klasičnih razredbenih ispita više neće biti, morali polagati u Hrvatskoj, najvjerojatnije u nekim srednjim školama.

Stručni kadar u nastavi na hrvatskom

Za uspostavu sustavnog obrazovanja na hrvatskom neophodan je i odgovarajući stručan kadar koji bi radio u nastavi. Najveći broj nastavnika i profesora koji rade u

Još samo ove jeseni ispitni uvjet za upis na fakultete u RH

ovoj nastavi završili su svoje studije u Srbiji, na srpsko-hrvatskom jeziku. Oni mladi, koji su svoj studij završili u Republici Hrvatskoj, na hrvatskom jeziku, nerijetko imaju problema s nostrificiranjem svojih diploma. Taj proces često traje predugo, a neke je diplome nemoguće nostrificirati jer ne postoje pojedine katedre u Srbiji.

»Mi imamo pravilnik u kojem se navodi tko je taj tko može predavati hrvatski jezik i raditi u razrednoj nastavi, ali pravilnik tko je taj koji može predavati predmetnu nastavu još nije donesen«, kaže o stručnom kadru koji radi u nastavi na hrvatskom članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić*. »I to je veliki problem, jer se javljaju različita tumačenja. Radi se na donošenju tog pravilnika kako bi se točno znalo tko je taj. Kao pomoć u nastavi imamo profesore hrvatskog jezika iz Hrvatske, ali to je samo privremeno rješenje. Prijelazno rješenje bi bilo da na Učiteljskom fakultetu na mađarskom jeziku u Subotici imamo katedru na hrvat-

skom. Ovaj fakultet već surađuje s Učiteljskim fakultetom iz Osijeka. U pregovorima je da naš stručni kadar polaže razliku iz hrvatskog jezika u Osijeku, čime bi dobili na stručnosti. Grad i pokrajina shvaćaju da mi nismo imali mogućnost školovanja kadrova na hrvatskom jeziku, ali je problem nostrificiranje diploma poslije završenog studija u Hrvatskoj. Katedru za hrvatski u Srbiji nemamo. Gdje će onaj tko završi u Zagrebu za profesora hrvatskog jezika i književnosti nostrificirati diplomu? Koliko mi je poznato, lektorat za hrvatski jezik bi trebao biti otvoren u Novom Sadu, na Filološkom fakultetu. Tražimo i da manjinska vijeća dobiju pravo dati svoje mišljenje školama o tome tko će predavati u nastavi na hrvatskom jeziku. Ravnatelj škole je taj koji bira kadar, ali mi smatramo da imamo pravo dati mišljenje Vijeća«.

Priznavanje inozemne visokoškolske isprave postupak je koji vlasniku te isprave utvrđuje pravo glede nastavka obrazovanja, odnosno glede zapošljavanja. U postupku priznavanja radi zapošljavanja,

utvrđuje se vrsta i razina studija, kao i stručni, akademski, odnosno znanstveni naziv. Ovo priznavanje u Srbiji obavlja samostalna visokoškolska ustanova, a poznato je kako se pri nekim nostrifikacijama polagala i razlika u ispitima. U Nacrtu zakona o utvrđivanju nadležnosti AP Vojvodine stoji kako bi, ukoliko tekst bude prihvaćen kao takav, i Pokrajina obavljala nostrificiranje svjedočanstava i diploma stečenih u inozemstvu. U Republici Hrvatskoj se postupak priznavanja inozemnih diploma provodi na temelju bilateralnih ili multilateralnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku.

Pripreme za upis na fakultete u Hrvatskoj

Oni koji značajno mogu poboljšati kvalitetu u nastavi na hrvatskom jeziku su mladi koji završavaju fakultete u Hrvatskoj, prije svega iz predmeta koji su od interesa za očuvanje nacionalnog identiteta. Od osamostaljenja Hrvatske svake su godine više ili manje brojni pripadnici hrvatske zajed-

nice iz Vojvodine odlazili na studij u Hrvatsku, najviše u Zagreb, Osijek, Split, te Rijeku. Nepobitna je činjenica da se vrlo mali broj svršenih studenata vrati nazad u Vojvodinu, pa tako zajednica iz godine u godinu gubi mladi i obrazovani potencijal, koji bi mogao kvalitetno raditi na izgradnji manjinske infrastrukture svoje zajednice. I ove se godine zainteresirani za studiranje u Hrvatskoj trebaju javiti u Hrvatsko nacionalno vijeće, koje će im pomoći oko tehničke pripreme dokumentacije za upis na fakultete diljem Hrvatske. Kontakt osoba je šefica Ureda Hrvatskog nacionalnog vijeća *Marija Mandić*.

»I ove ćemo godine u svibnju organizirati sastanak s roditeljima i budućim studentima«, kaže *Marija Mandić*. »Tom ćemo prigodom zainteresiranim kandidatima predložiti što im je točno potrebno od dokumenata za upis. Najprije se u organizaciji HNV-a radi prijevod dokumenata na hrvatski, pa se onda ti dokumenti nose na nostrificiranje u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Do sada je u tome posredovao Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici. Kad se vrate dokumenti iz Zagreba, razdijelimo ih kandidatima, pa ih oni osobno nose na željeni fakultet kada se prijavljuju. Što se tiče detaljnih podataka o tome iz koje literature se treba pripremati za ispite, kada su razredbeni ispiti i koji su uvjeti upisa, to kandidati moraju sami doznati, mi tu ne posređujemo. Do sada je Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija tijekom četiri tjedna za one koji idu na pripreme, upis i polaganje razredbenih ispita osiguravalo besplatan smještaj u domovima. U HNV se već javljaju srednjoškolci koji se ove jeseni planiraju upisati na fakultete u Hrvatskoj. Moram reći kako je prije tri godine bilo tri puta više prijavljenih kandidata nego prošle godine. Prošle ih je godine bilo 24, a tek ih se polovica uspjela upisati. Naglasila bih i kako su neki pri pripremi za fakultete zaboravili ključnu stvar. Onaj tko nema riješeno hrvatsko državljanstvo ne može se upisati na fakultet. Prošle su godine domove dobili bruceši, a smještaj u domovima je za svaku sljedeću godinu isključivo vezan uz ostvareni uspjeh u tekućoj studijskoj godini. Za mjesta u domovima raspisuju se dva

natječaja, jedan preko Studentskog centra a drugi preko Ministarstva. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija svake godine raspisuje i natječaj za stipendije, ali roditelji trebaju biti spremni financirati prvu godinu studiranja budući da se sredstva dodjeljuju sa zakašnjenjem. Za prvu godinu studija svi dobivaju stipendiju. Među mladima je poznato kako je ranije na fakultetima u Hrvatskoj postojao poseban prag za dijasporu, odnosno minimalni broj bodova koje treba osvojiti na ispitu kako bi se automatski osigurao

»Pretpostavljam da će srednjoškolci iz Vojvodine zainteresirani za studiranje u Hrvatskoj biti u istom položaju kao Hrvati iz Bosne i Hercegovine«, kaže *Duje Bonačić*. »Naime, Hrvati iz Vojvodine se na fakultete također neće moći upisati bez položene državne mature. U suradnji s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja, koji obavlja poslove vanjskoga vrednovanja u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske i poslove provođenja ispita temeljenih na nacionalnim standardima, u Mostaru se planira organizirati

mature, srednjoškolci dobivaju za svoje rezultate konkretne ocjene za svaki predmet, ali će se pri formiranju rang lista na fakultetima pri upisu, osim bodovanja uspjeha iz četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja, zbrajati i konkretni bodovi osvojeni na državnoj maturi. Naravno, umjetničke akademije će raditi po drugačijim principima. I za njih je položena državna matura preduvjet za upis, ali će se liste formirati temeljem uspjeha na posebnim provjerama od značaja za fakultet, poput recimo glume, pjevanja, ili slično. U svakom slu-

Studenti iz Vojvodine u RH nađu vremena i za tulum uz tamburaše iz svog zavičaja

prolaz na željeni fakultet. Sada je to individualno, odnosno, prošle su ga godine priznali fakulteti svih sveučilišta osim zagrebačkog, a u Zagrebu je to ovisilo o odluci svakog fakulteta pojedinačno. Drugim riječima, kandidati ne trebaju računati i oslanjati se na tu eventualnu olakšicu.

Studiranje u Hrvatskoj

Ovogodišnja generacija maturanata trebala bi biti posljednja koja će se na studij u Hrvatskoj upisivati na temelju rezultata razredbenog ispita. U buduću se, od studijske 2010./2011. godine, nitko neće moći upisati na fakultet, a da nema položenu državnu maturu. Zanimajući se za to u kakvom će se položaju tada naći kandidati iz Vojvodine, koji u Srbiji ne polažu državnu maturu, a istodobno neće više biti organiziranih razredbenih ispita na fakultetima u Hrvatskoj, pojašnjenje je za Hrvatsku riječ dao glasnogovornik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa *Duje Bonačić*.

ispitni centar, gdje bi kandidati iz BiH koji planiraju studirati u Hrvatskoj polagali državnu maturu koja se polaže u Hrvatskoj. Predstavnici Hrvata u Vojvodini bi s Nacionalnim centrom trebali već sada dogovoriti eventualno otvaranje nekog takvog centra i u Vojvodini, pa da se tamo polaže ovdašnja državna matura. U slučaju da se to ne realizira, vojvodanski bi Hrvati državnu maturu trebali polagati u Hrvatskoj, možda u nekoj ovdašnjoj srednjoj školi. Na sve fakultete u Hrvatskoj se od studijske 2010./2011. neće moći upisati bez položene državne mature, koju čini obavezan i neobavezan dio. Prvi dio mature, koji se mora položiti za upis na bilo koji fakultet, čini provjera znanja iz materinjeg jezika, matematike i stranog jezika. U drugom dijelu su predmeti poput kemije, fizike, i dr., koji nisu preduvjet za upis na svim fakultetima, već će se ostvareni broj bodova iz tih predmeta uzimati u obzir kod upisa na neke fakultete kod kojih su oni važni za nastavak studija. Po polaganju

čaju, svi konkretni i konačni detalji o upisu na fakultete po tom novom načinu, koji uključuje i državnu maturu, bit će poznati u rujnu, kada će biti otisnuta i brošura sa svim detaljima, kandidatima neophodnim za upis na neko sveučilište u Hrvatskoj.

Na fakultetima i akademijama u sastavu Sveučilišta u Zagrebu, sukladno nedavnoj odluci Senata, budućim će studentima na raspolaganju biti 12.881 mjesto, što je 783 mjesta manje nego prošle godine. Najviše je, za 30 posto, kvotu smanjio godinama jedan od najatraktivnijih fakulteta - Ekonomski fakultet. Na fakultetima Sveučilišta u Zagrebu, u prvom roku, prijave se primaju do 3. srpnja, razredbeni ispiti se polažu od 6. do 10. srpnja, a prvi upisni rok je od 13. do 17. srpnja. U rujanskom roku, ukoliko ostane slobodnih mjesta na zagrebačkim fakultetima, prijave će se primati od 26. do 28. kolovoza, a razredbeni ispiti će biti od 2. do 7. rujna. Zagreb svojim studentima nudi pet domova s ukupno 7160 kreveta.

Željko Kuprešak, veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Srbiji

Ne dopustimo da postanemo zarobljenici prošlosti

*Inicijalni kontakti se nastavljaju i vjerujem da ćemo vrlo brzo moći govoriti o zajedničkim projektima u oblasti energetike * Već smo ukazivali da su, primjerice, sredstva za hrvatsku manjinsku zajednicu nekoliko puta manja od sredstava za druge jednako brojne zajednice * Ne smatramo pozitivnim nikakve podjele unutar hrvatske zajednice u Srbiji * Pitanje ustanovljenja katedre za hrvatski jezik na Sveučilištu u Novom Sadu je od prioritarnog značaja*

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Stupanje Željka Kuprešaka na dužnost veleposlanika u Srbiji koincidiralo je s najavama o pozitivnoj promjeni politike Srbije prema Hrvatskoj, te je imao diplomatski doček u kojem su sadržana i značajna očekivanja u popravljaju odnosa dviju zemalja. Posjeta hrvatskog premijera Ive Sanadera Beogradu 20. ožujka prvi je značajan iskorak prema obnavljanju suradnje između dvije susjedne zemlje. Ovim je, kaže

veleposlanik, otvorena nova faza u odnosima dviju država koje dijele velik broj pitanja proizišlih iz bivše zajedničke države, kao i pitanja iz europske budućnosti.

HR: U Srijemskoj Mitrovici ste najavili kako ćete se založiti za ponovno otvaranje komunikacije između najviših državnih tijela Srbije i Hrvatske. Kako ocjenjujete trenutačne odnose između

Hrvatske i Srbije, nakon posjeta premijera Republike Hrvatske Ive Sanadera Beogradu?

Posjet predsjednika Vlade Republike Hrvatske Ive Sanadera Beogradu 20. ožujka 2009. godine, te njegov susret s najvišim srbijanskim dužnosnicima treba sagledati kao novo poglavlje u hrvatsko-srbijanskim odnosima u kojima će dosadašnja negativna iskustva zamijeniti kontinuirani i otvoreni dijalog o svim pitanjima, bez obzira na stupanj njihove složenosti. Naravno, to mora biti dijalog dviju zainteresiranih strana, koji će usklađeno voditi prema rješavanju problema. Sukladno tome, trenutačne odnose između dviju susjednih država treba ocijeniti u kontekstu iskazane dobre volje obje strane za razgovorom o svim pitanjima koja su od zajedničkog interesa za obje države.

HR: Premijer Sanader je u Beogradu izjavio kako je Hrvatska spremna ustupiti Srbiji dokumentaciju koju je neophodno prevesti u procesu europskih integracija, ali da i Hrvatska od Srbije očekuje nešto zauzvat. Kakvu vrstu pomoći Hrvatska očekuje od Srbije?

Premijer Sanader je rekao prilikom posjeta Beogradu i razgovora sa srbijanskim dužnosnicima kako se moramo voditi principom da je dobrobit susjedne zemlje i dobrobit za Hrvatsku, a ne principom što je mom susjedu gore, to je meni bolje. To znači da je hrvatski predsjednik Vlade Ivo Sanader došao u Beograd naglasiti već iskazanu podršku Srbiji na njezinom putu prema EU bez »fige u džepu« i bez skrivenih namjera. Naravno, tu

istu podršku Hrvatska očekuje i od Srbije i ta suradnja dviju zemalja se podrazumijeva, s obzirom na zajedničke ambicije obje zemlje da postanu punopravne članice zajednice europskih naroda. Spremni smo ustupiti dokumentaciju ne samo Srbiji već i drugim zemljama regije, kada one steknu uvjete za korištenje te dokumentacije, odnosno stjecanja statusa kandidata.

HR: U svibnju bi posjet Zagrebu trebao uzvratiti srpski predsjednik Boris Tadić. Što ova vrsta dinamizma na političkoj razini znači za srpsko-hrvatske odnose?

Kao što sam i rekao da je posjet predsjednika Vlade Republike Hrvatske Ive Sanadera Beogradu otvorio novu fazu u odnosima dviju država, u tom kontekstu treba tumačiti i nastavak i intenziviranje bilateralnih susreta na najvišoj razini. Suvišno je govoriti što za ukupne odnose između dviju susjednih zemalja, koje dijele velik broj pitanja proizišlih iz bivše zajedničke države, kao i pitanja iz europske budućnosti, znače susreti njihovih državnika. Osim planiranog posjeta predsjednika Tadića Hrvatskoj pripremamo posjet predsjednika Mesića Srbiji, kao i posjet predsjednika Sabora Luke Bebića Beogradu. Siguran sam da će intenziviranje posjeta pridonijeti dizanju razine povjerenja između dvije zemlje.

HR: Odnosi između Srbije i Hrvatske na području ekonomije i kulture su u stalnoj uzlaznoj liniji, dok su politički odnosi promjenljivi, nakon poboljšanja slijedi pogoršanje. Očekujete li stabiliziranje tih odnosa i o čemu to ovisi? Apsolutno očekujemo stabilizaci-

Diplomat s bogatim iskustvom

Mr. Željko Kuprešak rođen je 16. lipnja 1951. u Vinkovcima gdje je završio osnovno i srednje gimnazijsko obrazovanje. Diplomirao je i magistrirao na Fakultetu strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu, a pri Ministarstvu vanjskih poslova Republike Hrvatske završio je Diplomatsku akademiju.

Profesionalnu karijeru započeo je 1982. godine na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na Zavodu za termodinamiku, strojarstvo i energetiku gdje je 1984. izabran za višeg samostalnog predavača, a zatim za znanstvenog asistenta. Od 1990. do 1991. obnaša dužnost pomoćnika ministra znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, od 1991. do 1993. u Ministarstvu znanosti i tehnologije RH direktor je Fonda znanosti, odgovoran za praćenje i valorizaciju znanstvenih projekata. U razdoblju od 1993. do 1997. savjetnik je u Veleposlanstvu RH u Teheranu, od 1997. do 1998. načelnik Odjela za bilateralnu gospodarsku suradnju u Gospodarskoj upravi MVP-a RH, a 1998. je pomoćnik ministra vanjskih poslova RH. Godine 2002. postavljen je za hrvatskog veleposlanika u Rumunjskoj i Republici Moldovi, veljače 2006. pomoćnik je ministrice vanjskih poslova i europskih integracija, a od lipnja 2006. državni tajnik za ustroj, razvoj i upravljanje. U siječnju 2008. postaje državni tajnik za europske integracije, u veljači 2008. član Pregovaračke skupine za vođenje pregovora o pristupanju RH-EU, a od prosinca 2008. hrvatski je veleposlanik u Republici Srbiji;

Sudionik je mnogih međunarodnih i domaćih znanstvenih kongresa i autor odnosno koautor oko četrdesetak znanstvenih i stručnih radova.

ju hrvatsko-srbijanskih političkih odnosa koje treba sagledati u jednom širem povijesnom i političkom kontekstu. Povijesni aspekt naših odnosa zasigurno određuje u puno slučajeva današnje perspektive odnosa. Ponekad u pozitivnom, ali, na žalost, prečesto u negativnom ozračju. Važno je ne dopustiti da postanemo zarobljenici prošlosti, kako je naglasio i premijer Sanader prigodom svih susreta u Beogradu. Politički odnosi između Hrvatske i Srbije su kompleksni i nisu nikada bili jednoznačni. Kao što je bitno unutarnje-političko sazrijevanje pojedine zemlje, jednako tako su bitni i politički procesi u njihovom okruženju. Za očekivati je da se ukupni politički odnosi Hrvatske i Srbije stabiliziraju i razvijaju sukladno procesima integriranja obje zemlje u EU.

HR: Osim načelne suglasnosti da je potrebno razvijati suradnju, jesu li tijekom ovoga posjeta postignuti neki konkretni dogovori oko ciljeva koji su zajednički Hrvatskoj i Srbiji?

Sastav izaslanstva predsjednika

Vlade Ive Sanadera, u kojem su bili istaknuti predstavnici hrvatskog gospodarstva, govori kako su razgovori o daljnjem razvoju odnosa između dviju zemalja bili sveobuhvatni i konkretni. Važno je reći da se ovi inicijalni kontakti nastavljaju i vjerujem da ćemo vrlo brzo moći govoriti o zajedničkim projektima u području energetike. Inicirali smo također i ohrabрили gospodarstvenike dviju zemalja da nastave i intenziviraju suradnju. Prilikom posjeta premijera Sanadera potpisan je protokol između dviju vlada o suradnji u procesu europskih integracija, kao i memorandum o suglasnosti između Ministarstva znanosti, prosvjete i športa Republike Hrvatske i Ministarstva obrazovanja Republike Srbije o suradnji u području jezika i književnosti.

HR: Kao drugu zadaću istaknuli ste zalaganje za ostvarivanje manjinskih prava Hrvata u Srbiji po europskim standardima, odnosno da ćete tražiti za hrvatsku manjinu istu, visoku razinu manjinskih standarda, kakvi su postignuti u

Hrvatskoj. Na kojim je poljima, prema Vašoj ocjeni, potrebno više uraditi, kako bi se visoki standardi postigli?

Republika Hrvatska veliku važnost pridaje kontinuiranom razvoju i unapređenju zaštite manjinskih prava, u skladu sa svim međunarodnim standardima, kao i implementaciji svih relevantnih međunarodnopravnih instrumenata za njihovu zaštitu. Republika Hrvatska je izgradila model zaštite prava manjina, koji predstavlja viši standard zaštite od europskih standarda.

Republika Hrvatska skrbi o hrvatskoj zajednici u Republici Srbiji te joj daje podršku u razvoju i afirmaciji njihovih kulturnih, obrazovnih i ostalih manjinskih prava. Želja je Hrvatske da hrvatska nacionalna zajednica u Srbiji bude jedinstvena i da u ostvarivanju svojih manjinskih prava bude barem izjednačena s manjinama koje imaju jednak broj pripadnika kao i hrvatska. Već smo ukazivali da su, primjerice, sredstva za hrvatsku manjinsku zajednicu nekoliko puta manja od

sredstava za druge jednako brojne zajednice. Hrvatska zajednica sa svoje strane treba uznostojati na jedinstvu i zajedništvu, na što ih je pozvao i premijer Ivo Sanader u susretu s njenim predstavnicima. S time u vezi, ne smatramo pozitivnim nikakve podjele unutar hrvatske zajednice u Srbiji. Također, smatramo da institucije Republike Srbije ne trebaju podržavati i ozakonjivati Bunjevce kao zasebnu nacionalnu manjinu, kad je neupitno njihovo hrvatsko podrijetlo.

Potrebno je dodatno unaprijediti realizaciju manjinskih prava u područjima kao što su: obrazovanje, jezik, medijska zastupljenost, kao i u drugim područjima života i rada. Vjerujem da će skoro definiranje tzv. izvršnog dokumenta, čija realizacija proizlazi iz potpisanog memoranduma o suradnji u jeziku i književnosti, biti prvi korak, toliko dugo očekivani, u priznanju i uporabi hrvatskog jezika.

HR: U kojim segmentima i na koji način Republika Hrvatska i njena diplomacija u Beogradu mogu

pomoći Hrvatima u Srbiji da postignu te visoke standarde? Na primjer, u Srbiji još nije riješeno pitanje političke reprezentacije manjina, a što je u Hrvatskoj riješeno.

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Srbiji, kao i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici najneposrednije su službene institucije Republike Hrvatske na teritoriju Srbije preko kojih se odvija komunikacija s matičnom državom, ali jednako tako i kao podrška i pomoć pri realizaciji njihovih prava kroz olakšavanje komunikacije sa srbijanskim tijelima vlasti. Iskazana je potreba da se sastane Mješoviti odbor za manjine, koji je zadužen za provedbu i praćenje Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina. Veleposlanstvo će pomoći u formuliranju i prezentaciji problema i predlaganju rješenja.

Sigurno je da postoji potreba da se potakne i pitanje zastupljenosti hrvatske manjine u predstavničkoj i izvršnoj vlasti u Republici Srbiji. Poznato je da srpska manjina kroz manjinsku listu ima tri neposredno izabrana zastupnika u Hrvatskom saboru, dok istovremeno hrvatska manjina na izborima nema mogućnosti za zastupljenost preko manjinske liste nego mora konkurirati i ostvariti cenzus u prikupljenim i ovjerenim potpisima za kandidate na izbornoj listi, kao i stranke većinskog naroda.

HR: Koje programe i projekte Republika Hrvatska smatra prioritetnim i spremna je poduprijeti u cilju ostvarivanja manjinskih prava Hrvata u Srbiji, očuvanja njihovog identiteta i unapređenja njihovog položaja u društvu?

Hrvatska smatra prioritetnim ostvariti projekte koji su usmjereni na očuvanje nacionalnog identiteta. Potrebno je odmah krenuti s izradom provedbenog programa potpisanog memoranduma o suglasnosti te je sljedećim toga potrebno riješiti pitanje tiskanja školskih udžbenika i ostvarenja prava obrazovanja na materinjem hrvatskom jeziku. Pitanje ustanovljenja katedre za hrvatski jezik na Sveučilištu u Novom Sadu je također od prioritetnog značaja. Pomoći ćemo, čini nam se dobro osmišljene projekte i planove Zavoda za kulturu vođačkih Hrvata i Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«.

Ukratko, hrvatska manjinska zajednica uvijek će imati materijalnu, moralnu i faktičnu pomoć za sve svoje programe koji će pridonijeti boljoj afirmaciji hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji, te njezinoj jedinstvenosti i slozi.

HR: Hrvatskim tvrtkama koje imaju neriješena imovinska pitanja u Srbiji produžen je rok na još tri mjeseca za dogovor o načinu vraćanja dijelova poduzeća nastalih u vrijeme bivše države. Ukoliko se dvije strane ne dogovore, prema Uredbi Vlade Republike Srbije, tvrtke nastale na imovini poduzeća s područja bivše države mogu ići na prodaju. Hrvatska se protivi takvom pristupu »rješavanja« imovinsko-pravnih pitanja nakon stupanja na snagu ugovora o pitanjima sukcesije. Što će biti nakon isteka tri mjeseca, ukoliko se problem ne riješi?

Nekoliko je tu pitanja »u igri«. Prije svega, ugovor o sukcesiji je međunarodni ugovor koji su potpisale sve zemlje – sljednice bivše SFRJ pod okriljem međunarodne zajednice. On je dao i pravni okvir

za rješavanje imovinsko-pravnih pitanja tvrtki koje su imale imovinu u republikama bivše SFRJ. Nakon prihvaćanja i ratificiranja tog ugovora nastao je nov pravni režim u cilju rješavanja ovih prijedora koji se tiču svih država

Nama je sporno u toj uredbi, uz ono što sam prvo rekao, i to što se može dogoditi da Vlada Srbije, kao krajnji i jedini arbitar (zašto samo ona, a ne i Vlada druge strane?), i kad se dogovore poduzeća može biti protiv tog sporazuma pod izlikom »nepostojanja reciprociteta u provedbi ugovora o sukcesiji«. Iskreno se nadamo da se to neće dogoditi, jer je u cjelini malo najava o eventualnom postizanju sporazuma i svaki takav bi slučaj, pogotovu kad nema nekih finansijskih »repova« i dugova prema državama i vjerovnicima, trebalo promovirati. Kod onih težih slučajeva, kad se tvrtka-matica ne uspije dogovoriti sa svojim dijelom (primjerice slučaj »Borova-Boreli«) ili starih slučajeva, kao što je slučaj INA-e i njezinih crpki i imovine u Srbiji, bojim se da će biti posla za redovite sudove – kako nacionalne tako i međunarodne. A, takvi slučajevi kad dođu do sudova, bilo domaćih ili međunarodnih, rješavat će se sukladno ugovoru o sukcesiji.

S obzirom da ima primjedaba i na način kako je tretirana imovina tvrtki iz drugih bivših republika u Republici Hrvatskoj, mislim da će se, ne samo na temelju ove uredbe, već i generalno, čim prije države-slijednice morati naći za zajedničkim stolom i krenuti u rješavanje ovih prijedora, odnosno pomoći svojim tvrtkama da čim prije izađu iz sadašnjeg stanja, koje priječi efikasniju gospodarsku suradnju i opterećuje političke odnose.

HR: Hrvatska i Albanija su punopravne članice NATO-a na summitu u Strasbourgu i Kehlju. Kako će to utjecati na odnose u regiji?

Pristupanje Hrvatske, ali i Albanije NATO-u može samo pridonijeti jačanju sigurnosti u regiji i unapređenju suradnje i povećane odgovornosti zemalja članica NATO-a za mir i stabilnost cijele regije. Hrvatsko i albansko članstvo u NATO savezu također može ubrzati proces reformi u vojnom i sigurnosnom području za one države regije koje još nisu postale punopravne članice tog saveza, a imaju takvu ambiciju. I ovdje moram naglasiti kako je Hrvatska spremna prenijeti svoja znanja i iskustva zemljama okruženja kada se, i ako se one odluče postati punopravne članice Saveza.

-slijednica. Ne može uredba bilo koje vlade ići ispod ili suprotno tom ugovoru, već mora biti na tragu i u duhu njegove provedbe. Iako znamo da je ova uredba donešena, prije svega, zbog okončanja procesa privatizacije u Srbiji, tvrtke-matice iz drugih republika ne bi smjele biti oštećene.

Ipak, neke naše tvrtke na temelju ove najnovije uredbe pokušavaju pronaći modus i pregovaraju sa svojim dijelovima u Srbiji, što mislim da je dobro i u duhu suradnje koja se, svjedoci smo ovih dana, otopljava na mnogim poljima. Ima »laganih« i čistih situacija koje će se, nadamo se, uspješno riješiti i rezultirati sporazumom. Isto tako, ima najava kako bi se sadašnji rok (do konca 31. svibnja) mogao prolongirati za još tri mjeseca (što je nagoviješteno u razgovorima srpske strane nedavno sa slovenskim premijerom Pahorom).

Nastavlja se suradnja gospodarskih komora Osijeka i Subotice

Kad je dobro jednima, dobro je i drugima

Predstavnici oko 30 osječko-baranjskih i sjeverno-bačkih poduzeća ponovno imali priliku u Subotici upoznati se i eventualno dogovoriti nove poslove

Trgovačka razmjena između Republike Hrvatske i Republike Srbije u prošloj je godini dostigla 1,2 milijarde dolara, a Osječko-baranjska županija i Sjeverno-bački okrug u tome imaju značajnu ulogu, rečeno je prošloga petka u Subotici na sastanku predsjednika ovih dviju komora s poduzetnicima iz obiju ovih regija.

»Suradnja naših dviju komora pokrenuta je 2000. godine i mislim da smo tada pokazali hrabrost ulazeći u obnavljanje kontakata«, rekao je tom prigodom predsjednik Regionalne gospodarske komore Subotice *Slobodan Vojinović*. »Hrvatska je na sedmom mjestu u našem izvozu i značajan je partner naše regije. Naravno, najveća je naša suradnja u poljoprivredno-prehrambenoj industriji i u granama koje se na to naslanjaju, a pozitivno je to što je u našoj međusobnoj razmjeni izvoz zastupljen onoliko koliko i uvoz«.

Suradnja ima budućnost

Podsjećajući na tu 2000. godinu i ponovno pokretanje poslovanja između Hrvatske i Srbije, predsjednik Županijske gospodarske komore Osijeka *Zoran Kovačević* rekao je kako to tada nije bilo popularno, ali je predsjednik Hrvatske gospodarske komore

Nadan Vidošević u Beograd doveo 300 najjačih hrvatskih poduzetnika i time započeo suradnju.

»Subotica, Sombor i Novi Sad područja su nama izrazito naklonjena i s njima možemo raditi dobar posao«, rekao je Kovačević. »Pratimo što se događa u Srbiji, jer ako vama krene loše, bit će loše i nama, i obrnuto, ako vama ide dobro, bit će dobro i nama. Siguran sam da gospodarska suradnja naših dviju regija ima budućnost«. Obraćajući se skupini od 30-ak predstavnika poduzeća s područja Osječko-baranjske županije i Sjeverno-bačkog okruga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* istaknula je kako recesija predstavlja pad gospodarskih aktivnosti, pa je prema tome izlaz u pokretanju gospodarskih aktivnosti.

»Nije izlaz u štednji, štednja je samo mali dio rješenja. Ovo što vi radite dio je tog ključa koji vodi rješenju«, rekla je Ljerka Alajbeg naglasivši, kako je na posljednjem susretu premijera Hrvatske i Srbije postignut čvrst dogovor da će dvije zemlje surađivati, osobito na području energetike, ali i na svim drugim poljima.

»Nema više politike koja bi se mijesala u gospodarstvo i destimulirala ga, sad politika stimulira gospodarstvo«, rekla je generalna konzulica.

Intenzivan rast razmjene

U 2008. godini trgovinska razmjena između poduzeća s teritorija gospodarskih komora Osijeka i Subotice bila je rekordna i iznosila je oko 90 milijuna dolara u oba smjera, što predstavlja skoro 10 posto ukupne trgovine između Hrvatske i Srbije. Prije samo šest godina, prigodom tadašnjeg službenog posjeta izaslanstva osječke komore s poduzetnicima Subotici, jednog od prvih, ta je razmjena bila na razini od tek 6 milijuna dolara. Od tada pa do danas, gos-

podarska suradnja neprestano je rasla i razvijala se, sve do pojave prvih naznaka svjetske ekonomske recesije, koja je makar samo i privremeno zaustavila i puno snažnije i značajnije gospodarske procese.

Nakon plenarnog dijela, predstavnici slavonsko-baranjskih i sjeverno-bačkih tvrtki imali su prigodu upoznati se i međusobno razgovarati o planovima i suradnji. Svi su skupa posjetili i jednu od najvećih tiskara u Srbiji »Rotografiku«, koja u Subotici posluje sa stopostotnim hrvatskim kapitalom.

Z. P.

Vladini pokušaji da namakne neki dodatni dinar u državni proračun

Probni baloni

Srbijanski su mediji prepuni špekulacija o tome što Vlada kani uraditi u pokušaju da zakrpi rupe u proračunu i namakne neki novi dinar. Vlada i sama u tome sudjeluje, puštajući u javnost probne balone, kako bi vidjela što o tome javnost misli. A, javnost kao javnost, svaki pokušaj novog nameta na ionako ispražnjene džepove ispravno doživljava kao napad na vlastiti standard. Tako je prošla i najnovija ideja o uvođenju tzv. solidarnog poreza, koji bi zahvatio čak 560.000 zaposlenika čije se plaće plaćaju iz državnog proračuna. Pokušaj je propao nakon samo 24 sata krčkanja u medijima.

Povećanje PDV-a također je jedna od mogućnosti koja je u opticaju, a koja već za neki dan možda više neće biti na stolu. Slične se priče

vrte i u svezi s dodatnim nametom na impulse u mobilnoj telefoniji, uvećanjem porezne stope na godišnji porez na dohodak građana itd.

»Državi je najlakše prikupiti novac kroz povećani PDV i podići akcize na gorivo«, kaže ugledni beogradski ekonomist Jurij Bajec. »Jednostavno, država nema što raditi jer je to najsigurniji način i nekima se čini najbezbolniji. Ja pokušavam objasniti da nije to najbezbolniji, jer ako time povećate inflaciju. koga ćemo pogoditi? Pa opet najsiromašniji. Jer, netko tko ima 20.000, njemu inflacija od 10 posto i 15 posto mnogo znači.«

Z. P.

Vesna Pešić, predsjednica političkog vijeća Liberalno-demokratske partije

Država bez kompasa

Mislim da je sve od samog početka, u svezi sa Statutom Vojvodine, rađeno pogrešno, baš kao što je to bilo i s Ustavom

Razgovor vodio: Zlatko Romić

Ni skoro desetljeće nakon društvenih promjena Srbija ne zna na koju bi stranu: naprijed ili nazad; u Europu ili Rusiju?

Ovu misao – koju je na prošlotjednoj tribini u amfiteatru Otvorenog sveučilišta u Subotici uoči prikazivanja dokumentarnog

nje stare priče; priče koja se uvlači pod kožu i valjda stoga i fizički osjeti.

Govorila je Vesna Pešić na tribini više od sata o ekonomskim prilikama u zemlji, o našoj vanjskoj politici s posebnim naglaskom na originalnog ministra, o koalicijskim ustupcima koji se prave s

gorije stanovništva ne budu diskriminirani. Međutim, jako je dobro da se u Srbiji donese jedan takav zakon kako bi se podigla svijest o toleranciji, kao i svijest o tome da nitko ne smije biti diskriminiran. Kada se ta svijest javi i kada u državi postoji Zakon o zabrani diskriminacije, onda i društvo polako počinje napredovati prema jednom tolerantnom stanju u kojem se svi ljudi mogu osećati slobodnim.

Kod nas je i Ustavom zagaran-tirana sloboda vjere, pa država ipak rijetko reagira na diskriminaciju prema malim vjerskim zajednicama, tzv. sektama, baš kao što su i pojedini pripadnici nacionalnih manjina, napose u »rizičnim danima« poput obljet-nica ili utakmica, nerijetko pred-met napada. Kako tumačite ove pojave?

Ne bih to sve vezivala za vlast ili državu. Kada jer riječ o vjerskim zajednicama, već sama ideja da ovdje postoje neke tradicionalne crkve, na čelu sa Srpskom pravoslavnom, pa Katoličkom crkvom, islamskom i židovskom zajednicom, a da postoje neke druge koje nisu tradicionalne – to je već jedna vrsta diskriminacije, jer jedne imaju većeg značaja i utjecaja u odnosu na druge. To, dakle, nema puno veze s državom nego s dominacijom Srpske pravoslavne crkve, koja ni drugim pravoslavnim crkvama poput Rumunjske ili Crnogorske ne dopušta postojanje. Nažalost, to je jedna vrsta povlaštene državne crkve, ali to je više pitanje za njih a ne za mene. Što se nacionalnih manjina tiče, mislim da je ipak napravljen korak naprijed zbog toga što je o njihovom položaju samo do prije nekoliko godina raspravljao i Europski parlament. Mislim da na sam Ustav i Zakon o zabrani diskriminacije nema većih zamjerki kada je riječ o nacionalnim manjinama. Praksa, nažalost, to s vremena na vrijeme

demanтира, osobito kada je riječ o Albancima u Srbiji koji se zbog Kosova uvijek prikazuju u negativnom kontekstu. Kada je riječ o Hrvatima, ne znam koliko su sada diskriminirani, ali je činjenica da su to bili za vrijeme *Miloševića* devedesetih godina. Nadam se da danas ipak nije takva situacija i da zbog politike države moraju napuštati svoje domove. Ali, ako takvi slučajevi i postoje, onda je to stvar svakog državnog tijela, grada ili općine, nevladine organizacije i pojedinca da se s njima suočava i da se protiv toga bori.

Statut Vojvodine dugo je već predmet oštrog podijeljenosti u državi. Liga socijaldemokrata Vojvodine, s jedne strane, o Statutu govori kao još jednoj uvredi koja stanovnicima Vojvodine ne daje ni minimalna prava dok se, s druge strane, isti taj Statut doživljava kao prvi korak na putu odcjepljenja Vojvodine od Srbije. Kakav je stav stranke kojoj pripadate glede ovog pravnog akta?

Mislim da je sve od samog početka rađeno pogrešno, baš kao što je to bilo i s Ustavom u kom nema ništa o Vojvodini. Primjera radi, mi smo 29. prosinca 2007. donijeli Zakon o lokalnoj samoupravi i teritorijalnoj organizaciji, a sada imamo neriješen jedan podzakonski akt u kom piše kako se ne može mijenjati teritorij Vojvodine. Nažalost, to je već sve Ustavom tako uređeno da se tu ne može puno toga uraditi. Ali, to je stvar onih koji su ga donijeli, jer je *Bojan Pajtić* u to vrijeme, iako je bio predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine, glasovao kao zastupnik za taj Ustav, a sada je i *Nenad Čanak* zajedno s ovom Vladom. Drugim riječima, kako je Ustavom definiran položaj Vojvodine, nisam očekivala ništa bolje ni kada je riječ o njenom Statutu. Međutim, ipak mislim kako bi bilo bolje da

filma o atentatu na *dr. Zorana Đinđića* izrekla predsjednica Političkog vijeća Liberalno-demokratske partije *Vesna Pešić* – potpisao bi vjerojatno svatko u ovoj zemlji. Problem je, međutim, u tomu što je broj jednih i drugih u Srbiji podjednak, te je otuda valjda i snaga guranja i vučenja gotovo jednaka ravnopravnim takmacima u povlačenju konopa.

Nije Vesna Pešić, osim konstatiranja činjenica i nabiranja brojnih anomalija u društvu, nikomu na tribini mogla dati zadovoljavajući odgovor na upit: *kako tamo – zna se kamo?* Taj put, kako je navela, započeo je – i to ubrzano – pokojni premijer i upravo to ga je stajalo glave, a Srbiju stabilnosti. Od tada... pa valjda ne treba objašnjavati: svakoga dana novo ponavlja-

onima bez kojih se nije moglo na vlast, o lijepim manirama u »najvišem predstavničkom domu« i o talačkom odnosu političara prema biznismenima. Govorila je, dakle, o stvarima o kojima se ovdje, bez konačnog odgovora, raspreda već dva desetljeća.

Ono o čemu nije govorila ostavili smo za čitatelje Hrvatske riječi, s nadom da će, ne toliko tema koliko sama misao, ipak ostati dovoljno svježa i nakon toliko godina ponavljanja.

Smatrate li da će nakon skupštinskog usvajanja Zakon o zabrani diskriminacije zaživjeti u praksi?

Takvi zakoni nikada nisu zaživjeli u praksi zato što je vrlo teško ostvariti da žene, invalidi, homoseksualci i druge ugrožene kate-

je prvo napravljena suglasnost oko toga koje su to osnovne funkcije koje Vojvodina treba uspješnije i racionalnije obavljati u odnosu na središnje vlasti, tj. da se definiira o čemu ona sama odlučuje. To, naravno, nije urađeno nego je prvo napravljen Statut, pa su tek onda uslijedile kritike kako on nije usuglašen s Ustavom, što dijelom i jest točno. Sada se to sve »kiselik« oko Zakona o nadležnosti i čeka se da to nekako ispliva na čistać. Ali, oko Statuta ne mogu puno reći jer se to, kao i mnoge druge stvari, odvijalo pod nekim velom tajanstvenosti. Zbog toga nije čudno što javnost ne zna zašto se s tim toliko oklijeva, tko je za a tko protiv, i tko je sve sudjelovao u njegovom usuglašavanju. Na kraju, i sama sam iz novina saznala informaciju kako se čekao Boris Tadić da se vrati iz New Yorka. Eto, to je naša priča. Pa, tko želi neka vjeruje u nju.

JAVNI POZIV za pohađanje tečaja hrvatskoga jezika za akademsku godinu 2009./2010.

Na temelju članka 7. Pravilnika o naknadi za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske (KI: 011-02/07-03/01, Urbr:521-V-07-03) od 24. siječnja 2007. i Pravilnika o izmjeni i dopuni Pravilnika o naknadi za učenje hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske (Klasa: 011-02/09-03/15, Urbroj:521-S-06-02-09-03) od 30. siječnja 2009. godine

REPUBLIKA HRVATSKA, MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA I EUROPSKIH INTEGRACIJA
objavljuje

JAVNI POZIV

za pohađanje tečaja hrvatskoga jezika za akademsku godinu 2009./2010.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija prema Pravilniku o naknadi za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske i Pravilnika o izmjeni i dopuni Pravilnika o naknadi za učenje hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, plaća školarinu u trajanju od najviše dva semestra za polaznike tečaja hrvatskoga jezika koji su hrvatskoga podrijetla s prebivalištem izvan Republike Hrvatske.

Zimski semestar na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i Splitu počinje 21. rujna 2009. godine, dok ljetni semestar započinje 22. veljače 2010. godine.

Kandidati su dužni dostaviti sljedeću dokumentaciju:

1. popunjen prijavi obrazac
2. presliku putovnice
3. pisani dokaz o hrvatskom podrijetlu
4. presliku svjedodžbe o završenom stupnju tečaja hrvatskog jezika (samo kandidati koji su ranije pohađali tečaj)
5. kratki životopis

Izabrani polaznici tečaja hrvatskog jezika obvezni su regulirati privremeni boravak. Zahtjev za izdavanje odobrenja za prvi privremeni boravak podnosi se u nadležnoj diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu Republike Hrvatske.

U svrhu prijave privremenog boravka u Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske za vrijeme trajanja tečaja, polaznici trebaju imati policu zdravstvenog osiguranja važeću u Republici Hrvatskoj, kao i potvrdu o nekažnjavanju izdanu od države iz koje dolaze.

Javni poziv stupa na snagu danom objave na internetskim stranicama Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija (www.mvpei.hr).

Prijave za pohađanje tečaja zaprimaju se do 31. svibnja 2009. godine. Zamolbe dostavljene izvan navedenog roka neće se razmatrati.

Prijave (isključivo na popunjenom obrascu i s potrebnom dokumentacijom u prilogu) dostavljaju se na sljedeću adresu:

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH, Samostalna služba za Hrvate u inozemstvu i kulturu, Odjel za Hrvate u inozemstvu, Trg Nikole Šubića Zrinskog 7-8, 10 000 Zagreb,
- putem elektronske pošte na adresu: croatikum.croatia@mvpei.hr

Za dodatne informacije molimo obratite se na telefon: +3851 4896-323

Đuro Lončar, kolekcionar kulturnog blaga

Između znanosti i umjetnosti

Radni dio svog života posvetio je ekonomiji, a godine nakon umirovljenja poklonio je ljubavi prema sakupljanju vrijednih artefakata prošlosti

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nedavno je Đuro Lončar, umirovljeni magistar ekonomskih znanosti i veliki kolekcionar umjetničkog blaga sa subotičkih prostora, Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata darovao golemi dio svoje bibliografije u kojoj su pohranjene brojne knjige i kulturna građa, koja se tematski bavi životom ovdašnjih Hrvata Bunjevac.

»Oduvijek sam želio doći živjeti u Suboticu, jer smo je uvijek vidjeli kao simpatičan grad i mjesto kojem svi mi iz ostalih krajeva sjeverne Bačke najčešće gravitiramo, i to sam i učinio 1956. godine nakon završetka studija na Ekonomskom fakultetu u Beogradu. Prvo zaposlenje u gradu dobio sam u Sreskom savezu, zatim sam prešao u »Zorku«, ali sam nakon dvije godine dobio ponudu za nastavak poslijediplomskog studija, prihvatio je i sljedeće dvije godine opet odlazim u Beograd. Bio je to prvi poslijediplomski studij u tadašnjoj Jugoslaviji 1960. godine, a njegovo usmjerenje odnosilo se na problem ekonomije poduzeća«, započinje priču Đuro Lončar o danas već pomalo davnim vremenima znanstvenog usavršavanja i konačnog doseljavanja u Suboticu, gdje živi već gotovo pola stoljeća.

Prva generacija na Ekonomskom fakultetu u Subotici

Zbog svoje akademske poslijediplomske naobrazbe Đuro Lončar je po formiranju

Ekonomskog fakulteta u Subotici dobio zaposlenje u prvoj generaciji stručnjaka koji su radili u ovoj Visokoškolskoj instituciji.

»U ono vrijeme postojao je Zavod za intelektualne usluge na čijem se čelu nalazio *Bolto Milanković*, preko kojeg sam i bio, s nekoliko kolega, upućen na poslijediplomski studij i nakon završetka magistrature trebao sam nastaviti raditi tamo, ali budući da je došlo do formiranja visokoškolske ustanove u Subotici, umjesto u Zavodu, zaposlio sam se na Ekonomskom fakultetu. Isprva sam predavao predmet organizacija poduzeća, a potom i znanost o radu i organizaciji. Nažalost, nisam doktorirao, pa nisam mogao dobiti i profesuru, nego sam do kraja radnog vijeka radio kao asistent i stručni suradnik«.

Mirovina i početak novih životnih zanimanja

Najveći dio radnih godina svoga života Lončar je proveo na Ekonomskom fakultetu u Subotici – od 1962. sve do 1990. godine, kada je i otišao u prijevremenu mirovinu. Prekidanjem radnog odnosa započinje posve nova etapa u njegovu životu, razdoblje u kojemu znanstvena interesiranja zamjenjuje kolekcionarskom pasijom prema kulturno-umjetničkim sferama javnog života.

»Mnogi se ljudi nakon odlaska u mirovinu na neki način izgube i jednostavno ne znaju što bi

sa samim sobom, dok kod mene nije bio taj slučaj. Cijeloga sam svog radnog vijeka, osim rada na fakultetu, puno radio i u praksi, osobito na velikim projektima koji su bili realizirani s velikim gospodarskim gigantima u pokrajini, i jednostavno sam bio naviknut na određenu vrstu akcije. Odlaskom u mirovinu, poslovnu »akciju« odlučio sam zamijeniti kolekcionarskom aktivnošću, ponajprije što sam još od malih

Povijesni plakat

Hrvatska kulturna zajednica iz Subotice, koja je u ovoj udruzi objedinjavala cijelu Bačku i Baranju, 1940. godine imala je namjeru organizirati skup povodom namjere pripojenja tadašnjoj Banovini Hrvatskoj. Skup je, prema najavi i tiskanom plakatu, bio najavljen za 9. i 10. ožujka, ali je osujećen zbog reakcije jedne velike grupacije iz Sombora, koja je u Suboticu stigla specijalnim vlakom i pokušaj plebiscitarnog izjašnjavanja je propao. Kao povijesni trag ove ideje, ostao je sačuvan golemi plakat do kojega sam uspio doći i sačuvati kao jedinstvenu povijesnu građu.

nogu imao afiniteta prema hrvatsko-bunjevačkoj literaturi, počevši od »Subotičke danice« koju su moji roditelji oduvijek kupovali i koju sam s zanimanjem čitao. Žao mi je samo što još u to vrijeme nisam odlučio sakupljati vrijedne stare knjige i kulturnu građu, kojih je tada bilo u izobilju, jer bi zasigurno moja kolekcija bila još bogatija i zanimljivija potencijalnim budućim korisnicima. No, puni angažman u ovoj svojoj drugoj životnoj pasiji započeo sam intenzivno početkom devedesetih i kontinuirano se njome bavim sve do danas«, pojašnjava Đuro Lončar svoju dugogodišnju privrženost kolekcionarskoj aktivnosti.

Ljubav prema likovnoj umjetnosti

Zidovi stana u kojemu živi prekriveni su brojnim platnima poznatijih i manje poznatih subotičkih slikara, tematskog usmjerenja koje je odabrao za svoju likovnu kolekciju.

»Žao mi je što sam veći dio godina svog života imao predrasudu kako je sakupljanje slika ipak skupa 'zanimacija', jer sam mogao doći do još većeg broja likovnih djela, a kada sam se počeo aktivnije baviti kolekcionarstvom uvidio sam kako se uvijek, ovisno o trenutnim cijenama i situaciji, može nabaviti vrijedna slika«.

Bibliografija

Najznačajniji dio njegova kolekcionarskog opusa ipak predstavlja opsežna bibliografija, marljivo sakupljana više od dvadeset godina, koju je nedavno poklonio Zavodu za kulturu vojvodanskih Hrvata u Subotici.

»Veliku pomoć u prikupljanju građe imao sam u *Grgi Bačliji* i *Ljudevitu Vujkoviću Lamiću*, također strastvenim kolekcionarima, koji su mi često nabavljali brojne knjige i ostale pisane materijale za moju zbirku. Počeo sam redovito odlaziti na kolekcionarske sastanke, pri-

Učitelj Ilija Džinić

Moja učitelj Ilija Džinić, duša Bunjevačke kasine osnovane u mojoj rodnoj Čonoplji, još 1920. godine bio je veliki sakupljač svakojake povijesne građe, i jako mi je žao što nisam uspio doći do većeg dijela njegove zbirke fantastične zbirke. Kada sam otišao u mirovinu povezao sam se s njegovom kćeri i ipak uspio doći do dijela njegove pisane zaoštavštine i sačuvati je za buduća pokoljenja. Povijesni plakat o neodržanom hrvatskom skupu u Subotici glede izjašnjavanja o pripojenju banovini Hrvatskoj potječe upravo iz njegove zbirke.

kupljati materijal i popunjavati bibliografiju koja je po svom obujmu uveliko počela premašivati prostor u mom stanu. Iskreno govoreći, uvijek me je vodilo veliko zadovoljstvo u svojevrsnom kolekcionarskom zanosu i radosti pronalaženja i 'dobivanja' u vlasništvo određene knjige ili materijala. A, kako sam sve što bih nabavio morao i pročitati, tu je dolazilo do dodatnog uživanja u cijeloj mojoj kolekcionarskoj priči. U želji da i drugi, koje zanima prošlost Hrvata na ovim prostorima, imaju priliku pročitati, informirati se i saznati nešto više, darivao sam svoju bibliografiju Zavodu za kulturu vojvodanskih Hrvata, zaključio je razgovor Đuro Lončar, vrijedni sakupljač pisanog narodnog blaga.

»Samoizlječenje« jezera najekonomičnija metoda

Odmuljavanje ili biomanipulacija?

Stručnjaci tvrde kako »biomanipulacija«, ili biološka metoda, spada u ekonomski isplativ način sanacije jezera. Svi koji imaju interes koristiti jezera Palić i Ludoš trebaju usuglasiti svoje zahtjeve.

U tijeku je izrada tehničke dokumentacije za sanaciju jezera.

Biseri Panonske nizine, jezera Palić i Ludoš, na »izdisaju« su. Voda u njima je bakteriološki ispravna, ali alge koje isplivavaju na površinu jezera daju im ružan izgled. Zbog toga je lokalna samouprava krenula u projekt sanacije jezera Palić, kako bi poboljšala kvalitetu vode, ali metoda kojom će se to raditi »zavadila« je stručnjake i ekologe. Dok jedni smatraju kako je najbolja biološka metoda, drugi bi da sanacija bude urađena izmuljivanjem jezera. U udruzi »Protego« smatraju kako se sanacija jezera Palić treba obaviti biološkom ili ekološkom metodom. Stručnjaci Instituta za multidisciplinarna istraživanja iz Beograda tvrde kako »biomanipulacija«, ili biološka metoda, spada u ekonomski isplativ način sanacije jezera.

Dobra iskustva s biomanipulacijom

Ideje Instituta iz Beograda temelje se na iskustvima sanacija drugih jezera i akumulacija u Srbiji.

ra Palić i Ludoš trebaju usuglasiti svoje zahtjeve. Trenutačno, plan turističkog razvoja Palića ne prati plan zaštite, kao ni rekreacije. Kada se bude obavljala sanacija mi predložimo biološku metodu, jer tijekom oporavka jezero se može koristiti. Suština ove metode je uspostavljanje lanca ishrane u jezeru, koji će voditi »samoizlječenju«. Ova metoda veoma brzo može očistiti vodu, a to je svima cilj«, objašnjava predsjednik Upravnog odbora »Protega« *Gábor Mészáros*.

Još uvijek se ne zna metoda?

Da podsjetimo, prosinca 2008. godine Ministarstvo za zaštitu životnog okoliša i prostornog planiranja izdvojilo je 4,6 milijuna dinara za sanaciju vode jezera Palić, za izradu tehničke dokumentacije. Za razliku od biologa i ekologa, mjerodavni su zagovornici sanacije jezera odmuljavanjem. U gradskoj upravi tvrde kako još uvijek nije odlučeno kojom će

»Smatramo da se ekološkim resursom treba upravljati ekološki, a tako da se uradi i njegova sanacija. Kao što je je rečeno, biološka metoda je jeftinija od tehnoloških, a jezero se može koristiti dok se obavlja sanacija. Svima nam je u interesu da imamo čistu vodu i lijepo uređen okoliš oko resursa«, rekao je direktor Instituta za multidisciplinarna istraživanja iz Beograda *Miroslav Nikčević*.

Na tribini koju je u Subotici organizirala udruga »Protego«, javnosti su predstavljene moderne tehnike restauracije opterećenih organskim i neorganskim solima jezera i akumulacije, kao i načini upravljanja njima.

»Ideja je da svi koji imaju interes koristiti jeze-

se metodom sanirati jezero Palić, jer je izrada elaborata i druge neophodne dokumentacije u tijeku.

»Za nepuna dva mjeseca pustit će se u rad novi pročistač i to je prva i osnovna karika u poboljšanju kvalitete vode jezera Palić. Do sada nismo mogli mnogo uraditi na sanaciji jezera, jer smo čekali da se kvalitetna i pročišćena otpadna voda pušta u jezero. Sada treba definirati stanje jezera, koliko ima mulja, koje je kvalitete i što ubuduće uraditi s njim. Kada se urade elaborati i potrebna dokumentacija, onda će se određivati metoda za sanaciju jezera«, objašnjava članica Gradskog vijeća zadužena za komunalije i ekologiju *Suzana Dulić*.

S.I.

Ovoga se vikenda uspostavlja nova gospodarsko-turistička manifestacija

»Praznik šunke« na Paliću

Na Velikoj terasi i na okolnom prostoru promovirat će se ovog vikenda šunka, kao jedan od najizrazitijih vojvođanskih brendova

Piše: Zvonko Sarić

Nova gospodarsko-turistička manifestacija »Praznik šunke« ove će godine prvi put biti održana 4. i 5. travnja na Paliću. Manifestacija se održava na Velikoj terasi i na okolnom prostoru, udaljenom tek stotinjak metara od obale ovog panonskog jezera. Smisao manifestacije je da bude smotra jednog popularnog i prestižnog vojvođanskog proizvoda – šunke i da postane turistički vrijedan događaj.

Sadržaj manifestacije zamišljen je u trima sekcijama: bit će predstavljeni proizvodi od svinje rase mangulice, proizvodi od mesnatih svinja, te proizvodi od drugih rijetkih vrsta – kozji sir, proizvodi od konjskog mesa, kao i proizvodi od bivoljeg mesa i mesa od sivog podolskog govečeta. Dolazak je potvrdilo 36 izlagača.

Više od dobrog zalagaja

»Vrijeme održavanja manifestacije smješteno je uoči uskrasnih blagdana, kada svi ti proizvodi dobivaju dodatno, svečano blagdansko značenje«, kaže direktor javnog poduzeća »Palić-Ludaš« Dragutin Miljković. »U Vojvodini su već afirmirane neke manifestacije u čijem je središtu promidžba proizvoda kao što su kobasica ili slanina, a mi smo odabrali

Péter Engi, Dragutin Miljković i Peter O. Guljaš

promovirati šunku, kao jedan od najizrazitijih vojvođanskih brendova. Pozivi za sudjelovanje na manifestaciji upućeni su svim poznatim vojvođanskim proizvođačima šunke i drugih proizvoda od svinja rase mangulice i mesnatih svinja, kao i proizvođačima namirnica od drugih rijetkih vrsta. Predstavit će se i proizvođači iz Šumadije, a pozvano je i nekoliko proizvođača namirnica od mangulice iz susjedne Mađarske. Očekujemo posjetitelje iz cijele Srbije i šireg okruženja.

Posjetitelji manifestacije »Dani šunke« moći će osim šunke vidjeti i druge namirnice proizvedene od svinja rase mangulice i mesnatih svinja, bit će prilike i za degustaciju proizvoda, kao i za kupovinu. Posjetiteljima će biti predstavljena i paleta domaćih vina, a izlagači najavljuju iste cijene proizvoda kao u maloprodaji.

»Manifestacija će biti prilika za afirmaciju proizvođača, a glasovima posjetitelja i ocjenama stručnog žirija doći će se do pobjednika u dvjema kategorijama: 'Prva vojvođanska šunka' od mangulice i od mesnate svinje. Ustanovljavanje ove manifestacije ide na ruku i razvoju naših ruralnih mjesta, gdje poljoprivredna proizvodnja predstavlja izvor i način života žitelja. Također, želimo promicati i prednosti naših autohtonih životinjskih vrsta i biološke vrijednosti proizvoda od njihovog mesa. Ovo je još jedan povod da nam na Palić dođu gosti i sa sobom odavde ponesu dobre glasove o vojvođanskom gostoprinstvu. Dakle, fenomen šunke razumijemo znatno više od dobrog zalagaja, što će se pokazati i na ovoj gospodarsko-turističkoj manifestaciji«, kaže Dragutin Miljković.

Proizvodi prema starim receptima

Osnivanje manifestacije »Dani šunke« predložio je direktor tvrtke »Gumel« iz Hajdukova Peter O. Guljaš, a na razumijevanje je naišao kod direktora Miljkovića. Njima se u realizaciji ove inicijative priključio i Péter Engi, vlasnik tvrtke »Noge« sa Šupljaka.

»U Mađarskoj se mnogo više uzgajaju svinje rase mangulice, nego u Vojvodini. Na sajmovima i manifestacijama u Mađarskoj vidio sam puno izlagača proizvoda od mesa mangulice i tako sam došao na ideju o ustanovljenju manifestacije na Paliću koja bi promovirala proizvode od mesa mangulice«, kaže Peter O. Guljaš. »Prilikom razgovora s direktorom Miljkovićem i Péterom Engijem, koji proizvodi namirnice od mesnatih svinja, dogovorili smo ustanovljenje manifestacije koja će promovirati ne samo proizvode od mesa mangulice, nego i od drugih rasa svinja. Cijene naših proizvoda na ovoj manifestaciji bit će kao i u našim prodavaonicama u Subotici, na Paliću i na Novom Beogradu, a kupci će se već odlučiti hoće li kupiti naše malo skuplje ili jeftinije proizvode«.

Tvrtka »Noge« radi 16 godina, a šunke, kulen, kobasice, slaninu i čvarke proizvodi na »domaći način«, prema starim receptima.

»Važno je da ono što proizvedemo možemo i prodati«, kaže Péter Engi. »Dobro znam kako su plaće i mirovine male. Ipak, vjerujem da će naše cijene na manifestaciji 'Praznik šunke' biti pristupačne, jer ćemo ponuditi naše proizvode po što realnijim cijenama. Dobro je što će se ovom manifestacijom, osim proizvođača i njihovih proizvoda, promovirati i Palić i njegova okolica«.

Engi najavljuje i kako će izlagači napraviti humanitarni paket koji će biti predan Crvenom križu uoči uskrasnih praznika.

Nova gospodarsko-turistička manifestacija »Praznik šunke« predstavljena je prošloga tjedna u »Guljaš čardi«, koja se nalazi između Palića i Hajdukova na Ludoškom šoru.

3. travnja 2009.

Završen natječaj za javne radove

Više desetina projekata pristiglo je na natječaj Ministarstva rada i socijalne politike Srbije, na kojem su sudjelovali lokalna samouprava Grada Subotice, javna poduzeća i institucije u ovom gradu, rekao je na konferenciji za novinare član Gradskog vijeća zadužen za gos-

podarstvo *Kornél Bajtai*. On je također rekao kako je po vrijednostima najopsežniji projekt održavanja kontrole higijene grada i prigradskih naselja zajedno s registriranjem i uklanjanjem divljih odlagališta smeća.

»Ovaj projekt izravno se uklapa u akciju 'Očistimo Srbiju' i za njega bismo angažirali 50 ljudi, od kojih bi 40 radilo u mjesnim zajednicama i koji bi bili zaduženi za čišćenje i održavanje čistoće u njima, dok bi tim od 10 ljudi radio ili pomagao na uklanjanju divljih odlagališta smeća. Ukupna vrijednost ovog projekta je 20 milijuna dinara, od čega bi Grad izdvojio 11, a država 9 milijuna dinara«, rekao je Bajtai. Kao značajne projekte spomenuo je sređivanje arhivske građe u Gradskoj kući, te projekt digitalizacije građe u Gradskoj knjižnici.

Član Gradskog vijeća zadužen za socijalna pitanja *Oszkár Szénási* rekao je kako je lokalna samouprava predala natječaj za »Kolijevku«, gdje bi tijekom šest mjeseci bilo angažirano 15-ero ljudi, kao i za humanitarnu organizaciju Caritas, gdje bi bilo angažirano 22-oje ljudi (21 geronto-domaćica i jedan koordinator), za Rehabilitacijski centar narkomana »Hosana«, te Gerontološki centar u Subotici.

Krajnji rok za predaju projekata na natječaj bio je u ponedjeljak, a kroz javne radove ljudi će biti angažirani šest mjeseci. U lokalnoj samoupravi se nadaju kako će bar 3-4 projekta proći na natječaju, a radnici koji mogu biti angažirani moraju biti evidentirani u Zavodu za zapošljavanje.

Ž. V.

Sportski centar u Dudovoj šumi do 2011. godine

Pokrajinske investicije koje su u tijeku značajne su kako za stvaranje infrastrukture važne za razvitak gospodarstva tako i za neposredno upošljavanje više desetina tisuća ljudi diljem Vojvodine, rekao je pred-

sjednik Izvršnog vijeća Vojvodine *Bojan Pajtić*, tijekom posjeta sportsko- rekreacijskom i poslovnom centru u izgradnji u Dudovoj šumi, u ponedjeljak 30. ožujka.

Pajtić je dodao kako je iz pokrajinskog proračuna za slične projekte u Subotici i okolnim naseljima izdvojeno oko 2,5 milijarde dinara za 102 projekta, a za projekt u Dudovoj šumi izdvojeno je 250 milijuna dinara.

Gradonačelnik *Saša Vučinić* je istaknuo kako Subotičani više od deset godina očekuju završetak ove investicije, te dodao da je nastavak radova financiran isključivo sredstvima Autonomne Pokrajine Vojvodine, putem Fonda za kapitalna ulaganja, a da se završetak radova očekuje 2011. godine.

U nastavku posjeta Subotici, predsjednik IV Vojvodine *Bojan Pajtić* obišao je i plato »Zoran Đinđić« na Korzu za čiji je nastavak radova iz pokrajinskog Fonda za kapitalna ulaganja izdvojeno 26 milijuna dinara.

Danas Sajam zapošljavanja

Subotička filijala Nacionalne Službe za zapošljavanje organizira danas, 3. travnja, Sajam zapošljavanja. Sajam će biti održan u atriju hotela »Galerija«, a početak je u 11 sati.

Za sudjelovanje na Sajmu prijavljeno je 20 poslodavaca s ukupno 90 slobodnih radnih mjesta od kojih je jedan dio predviđen za osobe s invaliditetom. Neke od najavljenih potreba su: trgovci, strojarški inženjeri, inženjeri drvne i prehrambene industrije, komercijalisti, farmaceuti, šivači, krojači, itd.

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Sl. glasnik RS« br. 135/04) i članka 24. Odluke o općinskoj upravi (»Službeni list općine Subotica« br. 5/05, 16/06 i 06/07), Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša:

OBAVJEŠTAVA

da je nositelj projekta, Tenis klub »Palić 1878« Palić, Park narodnog heroja 5 – Palić, podnio zahtjev za davanjem suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na okoliš projekta »Teniska dvorana na Paliću«, na katastarskoj čestici broj 890/2 k.o. Palić.

Suglasno članku 20, stavak 2. i 3. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša osigurat će javni uvid u predmetnu Studiju u razdoblju od 3. 4. 2009. do 22. 4. 2009. u prostorijama stare Gradske kuće, II. kat – 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati.

Javna prezentacija i javna rasprava o predmetnoj Studiji o procjeni utjecaja na okoliš bit će održana 13. 4. 2009. godine u 13 sati u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Gradske kuće – ured 226.

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

U Baču održana Općinska smotra dječjeg folklor

»Dukat« ide dalje

BAČ – Na Općinskoj smotri dječjeg folklor, koja je održana 29. ožujka u Baču, sudjelovalo je sedam 7 folklornih skupina. Na zonsku smotru, koja će biti održana 4. travnja u Čelarevu, plasiralo se šest skupina: starija skupina KUD-a »Mladost« iz Bača, mlađa skupina HKUPD-a »Dukat« Vajsa-Bodani, starija skupina KUD-a »Dunavac« iz Bačkog Novog Sela, starija skupina KUD-a »Pramienok« iz Osnovne škole »Jan Kolar« iz Selenče, mlađa skupina iz KUD-a »Jan Kolar« iz Selenče i dječji orkestar »Zvončići« iz Osnovne škole u Selenči.

S. Č.

Općinska smotra dječjih folklornih i tamburaških skupina u Apatinu

Uspjeh »Šokadije«

APATIN – Dječja folklorna skupina Kulturno- prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« uspješno je nastupila na Općinskoj smotri dječjih folklornih i tamburaških skupina u Apatinu, te se plasirala na zonsku smotru, koja će biti održana u Kuli 25. travnja.

Općinska je smotra održana 25. ožujka u velikoj dvorani Kulturnog centra u Apatinu. Mladi su Sončani iz »Šokadije« otplesali koreografiju *Ljiljane Šokac*, uz glazbeni aranžman *Aljoše Mihaljeva* »Vesela je Šokadija«.

S obzirom da su bili jedini natjecatelji u svojoj skupini, na zonsku su se smotru plasirali i tamburaši »Mažoreta«.

I. A.

Kulturni događaj okupio mještane

Predavanje o slikaru Martinu Džaviću

STARI ŽEDNIK – U suradnji sa subotičkim Gradskim muzejom, Skupština Mjesne zajednice Stari Žednik je u subotu 28. ožujka organizirala predavanje o slikaru *Martinu Džaviću* (1900.-1957.). Džavić je prvi slikar koji je slikao prizore i teme iz života subotičkih bunjevačkih Hrvata, a među ostalim oslikao je i crkvu sv. Marka u Starom Žedniku. O životu i djelu ovoga slikara govorila je viša kustosica Gradskog muzeja *Olga Kovačev-Ninkov*, dok je o vezi umjetnosti i sakralnog govora žednički župnik vlč. *Željko Šipek*.

Predavanju su, između ostalih, nazočili i članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, koji su istoga dana u Žedniku

održali jednodnevnu mini koloniju. Navečer je priređena izložba slika nastalih na koloniji, a postavljena djela, po riječima organizatora izložbe, vidjelo je oko 50-ak Žedničana.

Zavod za kulturu Vojvodine organizirao radionicu u Novom Sadu

Poezija – inspiracija za prevođenje

NOVI SAD – Zavod za kulturu Vojvodine, Koordinacijski odbor društva za jezike, književnost i kulturu Novi Sad, 21. ožujka 2009. bio je pokrovitelj 4. multijezične prevoditeljske radionice na temu »Poezija – inspiracija za prevođenje«. To se poklopilo s UNESCO- vim Svjetskim danom poezije koji se obilježava u cijelom svijetu.

Sudionici radioničarskog rada bili su iz raznih društava nacionalnih manjina, pa je tako tu bilo Rusina, Roma, Rumunja, Mađara, Slovenaca, Makedonaca, Bugara, Ukrajinaca i Hrvata.

Ispred Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Stanislav Preprek« i njegove sekcije za njegovanje hrvatskog jezika i književnosti, kao sudionik predstavio se *Marijan Piljić*.

Marijan Piljić je istaknuo kako je ozačje bilo i radno i zabavno, da su se svi lijepo družili i da je organizacija bila odlična. Jedina zamjerka se odnosila na medije koji su došli tek na kraj programa.

Sve pjesme koje su bile prevedene bit će objavljene u novinama »Most« koje izdaje Zavod za kulturu Vojvodine.

B. Dačević

Gostovanje »Dramskog studija Sombor« u Bačkom Monoštoru

Stop nasilju

BAČKI MONOŠTOR – U cilju promicanja akcije »Stop nasilju« 29. ožujka je u Domu kulture u Bačkom Monoštoru održana predstava »Kući« *Ljudmile Razumovske*, u izvođenju Dramskog studija Sombor, u kojoj igraju učenici i studenti somborskih srednjih škola i fakulteta. Predstava govori o ružnom licu nasilja i njegovim strašnim posljedicama.

»Tema ove priče je surov život djece koja su prepuštena sebi samima i ulici. Ona ukazuje na važnost podizanja svijesti o potrebi za toplinom, ljubavlju i obitelji, zajednicom kao skloništem. Jednako tako, skreće pozornost na nasilje i na njegove nezaštićene žrtve u našem okruženju«, kaže redateljica predstave *Olgica Nestorović*, glumica somborskog Narodnog pozorišta.

Prikazivanje predstave omogućeno je suradnjom nevladine orga-

nizacije »Propeler« iz Bačkog Monoštora, Somborskog omladinskog BOOM-a i Ministarstva omladine i sporta Republike Srbije, u cilju jačanja kapaciteta mladih za aktivno sudjelovanje u lokalnoj zajednici.

A. Đ.

U knjižnici »Damjan Preradović« u Golubincima predstavljena knjiga »Za jedan tango«

Srijemska šarenica

GOLUBINCI – U petak, 27. ožujka, u knjižnici »Damjan Preradović« u Golubincima održana je promocija knjige »Za jedan tango«. Zanimljivo je da knjiga sadrži poeziju i pjesme 16 pjesnika, od kojih su većina iz Golubina i neki su tijesno vezani za ovo srijemsko mjesto. Stihove su na promociji govorili *Milan Dudić*, *Milan Pjevac* i *Tijana Steiđ*. Glazbeno su promociju ispratili Golubinački tamburaši pod ravnanjem Ilije Žarkovića, koji je i sam autor nekoliko pjesama iz knjige. Osim Ilije Žarkovića Žabara, od članova tamburaškog orkestra u knjizi su još pjesme čelista *Milana Krkovića* i kontraša *Pavla Peršića*, kao i pjesnika: *Stevica Vidovića Brice*, *Đoke Filipovića*, *Racka Rackovića*, *Gorana Arsenijevića*, *Nikole Korice*, *Mate Groznice*, *Darka Šekutkovskog*, *Željka Nagliča* i *Mirele Jakovljević*.

Većina pjesama posvećena je ljubavi, rodnom kraju i ljubavi prema Golubincima i Srijemu, stoga sve pjesme odišu lirskom toplinom i iskrenošću. »Zbornik pjesama je šarenica ljudi koji su se ovde našli i snašli, netko davno, a netko u najnovije vrijeme, tko milom, tko silom, ali oni nastavljaju tkanje čilima čije niti su riječi, stihovi i pjesme«, zapisao je *Nikola Korica*.

I. R.

Šesta smotra vojvođanske tambure

Uspjeh Muzičke škole iz Sombora

SOMBOR – Na Šestoj smotri vojvođanske tambure, održanoj u Bečeju, tamburaški orkestar Muzičke škole »Petar Konjović« iz Sombora osvojio je prvo mjesto u natjecanju orkestara. Učenica petog razreda te škole *Milica Lerić*, inače iz Bačkog Brega, osvojila je drugo mjesto u četvrtoj kategoriji, učenik petog razreda *Marko Parčetić* osvojio je prvo mjesto u trećoj kategoriji, dok je učenik petog razreda *Milan Kovač* osvojio drugo mjesto u petoj kategoriji.

Osvojila drugo mjesto: Milica Lerić

3. travnja 2009.

Smotra je održana 25. ožujka, a natjecanje se odvijalo po kategorijama u kojima su sudjelovali solisti osnovnih i srednjih glazbenih škola. Sudionici treće i četvrte kategorije izvodili su po dvije skladbe različitog karaktera po slobodnom izboru u trajanju od po 10 minuta, dok je u petoj kategoriji skladba mogla trajati 12 minuta. Orkestri su skladbe izvodili u trajanju od po 15 minuta, a cijeli je program izvođen bez gledanja notnog zapisa, dok su natjecatelji imali obvezu priložiti žiriju kopiju notnog zapisa skladbi koje su bile na programu. Natjecatelje je ocjenjivao žiri u sastavu: prof. *Mira Temunović*, prof. *Ferenc Kovač*, prof. *Budimir Stojanović* i prof. *Bojan Trenkić*.

Solisti su svoje natjecateljske skladbe izvodili uz korepeticiju prof. *Arlete Štrangarić-Štete*. Tamburaški orkestar somborske glazbene škole pod dirigentskom palicom *Đure Parčetića* osvojio je prvo mjesto u natjecanju orkestara.

Z.G.

Korizmena predstava u Šidu

ŠID – U nedjelju, 29. ožujka, u Šidu je održana dramsko-biblijsko-scenska predstava na temu: »Isusova posljednja molitva«. Naime, 25 glumaca iz Hrvatske, iz Donjega Miholjca i KUD-a »Josip Čoklić« iz Rakitovice, predstavili su i odglumili biblijski isječak iz Isusova života, u noći Velikoga četvrtka. Tijekom predstave susreli smo osobe s kojima je Isus u svome djelovanju na poseban način surađivao. Tako je predstavljen lik Petra, Ivana, Jude, Marije Magdalene, Pilata, Kajfe, Lazara, Marije Isusove Majke i drugih.

I. K.

Odlukom Skupštine Općine Apatin

Gasi se i drugo općinsko glasilo

APATIN – Sedma sjednica apatinskog parlamenta ostat će upamćena po donošenju odluke o prestanku s radom Javnog poduzeća Informativni centar »Glas komune«. Poduzeće službeno prestaje s radom 30. travnja, a posljednji broj lista »Glas komune« pojavit će se pred čitateljima 27. ožujka. Na taj način, nakon prošlogodišnjeg gašenja Radio Apatina zbog neodobravanja frekvencije, Apatinci u kratkom roku ostaju i bez drugoga lokalnoga medija.

Na sjednici je usvojen i plan detaljne regulacije infrastrukturnog koridora obilaznice državne ceste broj 101 Bogojevo-Sombor. Donesena je i odluka o izmjenama i dopunama odluke o uvjetima, postupku i načinu korištenja sredstava iz proračuna Općine Apatin za financiranje sporta i sportskih aktivnosti. Na sjednici su dane i suglasnosti na izvješća o radu i financijska izvješća mjesnih zajednica, te javnih poduzeća i ustanova Općine Apatin.

I. A.

Uspjela manifestacija u Novom Sadu

Burza golubova i sitnih životinja

NOVI SAD – Prošli je vikend u Novom Sadu održana međunarodna burza golubova i sitnih životinja. Tu su zainteresirani mogli vidjeti i kupiti golubove svih rasa, te zečeve, perad, papige, razne vrste ukrasnih ptica, kao i hranu i opremu za sve vrste sitnih životinja. Burzu je posjetio veliki broj ljubitelja sitnih životinja, od kojih su mnogi bili iz susjednih zemalja: Hrvatske, BiH, Mađarske, Bugarske i Rumunjske. I pokraj kišovito vremena, burza je bila puna ljubitelja sitnih životinja.

I. K.

Kadrovske promjene u emisiji »Zvuci bačke ravnice« na Radio Bačkoj u Baču

Novi uređivački tim

Uređivački će odbor djelovati u sastavu: Pavle Pejčić – glavni i odgovorni urednik emisije, Željko Pakledinac – urednik vijesti, Marija Ihas – voditeljica emisije i urednica glazbenog i kulturnog programa

Emisija za Hrvate na valovima Radio Bačke u Općini Bač 26. je ožujka dobila novi uređivački tim. Naime, Predsjedništvo HKUPD-a »Dukat« Vajska-Bođani, kao osnivač ove emisije i jedna od ugovornih strana, na svojoj je (izvanrednoj) sjednici održanoj 12. ožujka 2009. godine jednoglasno odlučilo imenovati novi redakcijski odbor za emisiju na hrvatskom

jeziku »Zvuci bačke ravnice«. Taj će uređivački odbor djelovati u sastavu: *Pavle Pejčić* – glavni i odgovorni urednik emisije, *Željko Pakledinac* – urednik vijesti, *Marija Ihas* – voditeljica emisije i urednica glazbenog i kulturnog programa.

Dosadašnjem uredniku vijesti *Ivici Straćinski* te urednici glazbenog i kulturnog programa *Mariji Vuković* Predsjedništvo se zahvalilo na dosadašnjem radu. Novi redakcijski odbor Predsjedništvo je obvezalo pripremiti program i s emitiranjem krenuti 26. ožujka 2009. u dosadašnjem terminu od 19 do 20 sati, što je i učinjeno i emisija se emitira na valovima Radio Bačke.

Na ovu odluku reagirao je dosadašnji urednik emisije *Ivica Straćinski*: »Nakon primitka dopisa otišao sam kod direktora Radio Bačke *Milenka Vraneševića* te u razgovoru s njim saznao da Radio Bačka prihvaća promjene u emisiji za Hrvate Općine Bač 'Zvuci bačke ravnice', a na moju napomenu da se u odluci Upravnog odbora JP Radio Bačka broj 49/05 od 15. ožujka 2005. godine samo u dvije stavke spominje

HKUPD 'Dukat' Vajska Bođani – i to da se prihvaća zamolba HKUPD-a 'Dukat' Vajska-Bođani za uvođenje emisije za Hrvate Općine Bač i da su troškovi pripreme i emitiranja emisije u ovlasti HKUPD-a 'Dukat' Vajska-Bođani. Nigdje ne piše da emisiju uređuje 'Dukat', nego da je za cjelokupani program Radio Bačke odgovoran glavni i odgovorni urednik i da će emisija za Hrvate u Općini Bač biti realizirana sukladno tome. Iz toga proizlazi da – ako oni ne uređuju program, ne mogu postavljati urednika, niti da ga smjenjivati. Na te moje primjedbe direktor Vranešević mi nije znao odgovoriti«, rekao je Ivica Straćinski.

Predsjednik HKUPD-a »Dukat« Vajska-Bođani *Pavle Pejčić* i direktor JP »Radio Bačka« Bač *Milenko Vranešević* imaju isto mišljenje glede promjena u emisiji »Zvuci bačke ravnice«. Smatraju da emisiju treba uređivati »Dukat«, kao i da uređivački tim određuje također »Dukat«.

Stanka Čoban

OŠ »Ivan Goran Kovačić« iz Sonte u programu zaštite učenika

Eliminirati nasilje iz učeničke svakidašnjice

Program je sveobuhvatan i dugotrajan, a u procesu odgoja djece mora postojati tijesna suradnja vrtića, škole i roditelja

Na kulturno-zabavnom dijelu nedavne proslave Dana OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti, ravnatelj *Zvonko Tadijan* govorio je učenicima i uposlenicima o toleranciji, o međusobnom uvažavanju, o štetnosti samoizolacije, koja je među djecom sve prisutnija, a prije svega o potrebi eliminacije svakog oblika nasilja iz učeničke svakidašnjice. Po definiciji, nasilje je svaki oblik jedanput učinjenog ili ponovljenog verbalnog ili neverbalnog ponašanja, koje ima za posljedicu stvarno ili potencijalno ugrožavanje nečijega zdravlja, razvoja i dostojanstva. Nasilje je na našim prostorima u posljednja dva desetljeća sve prisutnije.

Među mladim generacijama, pa i među djecom osnovnih škola, nasilje postaje sve prisutnije. Od ove školske godine u OŠ »Ivan Goran Kovačić« provode se aktivnosti propisane programom zaštite učenika od nasilja. Ciljevi navedenoga programa su: stvaranje sigurne sredine za život i rad učenika; stvaranje i njegovanje ozračja prihvatanja, tolerancije i uvažavanja; podizanje razine svijesti i povećanje osjetljivosti svih uključenih u život i rad

Ravnatelj OŠ u Sonti: Zvonko Tadijan

škole za prepoznavanje nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja; unapređivanje kompetencije nastavnog i vannastavnog osoblja, učenika, roditelja i lokalne zajednice za uočavanje i rješavanje problema nasilja; kontinuirano praćenje i evidentiranje svih vrsta i učestalosti nasilja i savjetodavni rad sa svim učenicima koji trpe

nasilje, koji vrše nasilje i koji su promatrači.

»Pred nama je provođenje ovoga programa u praksi. Mi danas govorimo o pravima djeteta, no imam dojam kako je, po tko zna koji put, nešto preskočeno. Puno očekujem od ekipe za vršnjačku medijaciju, koja će ovih dana biti oformljena od učenika VI. i VII. razreda. Koncem ovoga polugodišta imat ćemo konkretne pokazatelje o stupnju uspješnosti provođenja ovoga programa«, kaže za Hrvatsku riječ *Zvonko Tadijan*. Pedagog škole *Miljenko Dakić* po naravi posla najviše je uključen u ovu akciju. »Ovaj program trebao bi eliminirati nemile pojave u našoj školi. Konkretno, moramo putem anketiranja učenika utvrditi kritične prostore u krugu škole koji su sada izvan nadzora, pa sukladno utvrđenom pojačati obveze dežurnih nastavnika, a po mogućnosti uvesti i video-nadzor. Jednako tako, u realizaciju programa moramo neizostavno uključiti roditelje, društvenu zajednicu, pa čak osigurati i pojačano prisustvo lokalne policijske ophodnje u blizini škole«, kaže pedagog *Miljenko Dakić*.

Ivan Andrašić

Ostvarena ideja Hrvata iz Stanišića

Osnovan HKUD »Vladimir Nazor«

*Osnivačka skupština Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva iz Stanišića održana je 26. ožujka 2009. godine u maloj dvorani Doma kulture u Stanišiću * Za predsjednika izabran Ivan Karan*

U Stanišiću je Kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« djelovalo tijekom četiri desetljeća XX. stoljeća i njegov je rad predstavljao svojevrsan kulturni svjetionik oko kojeg se okupljalo svekoliko pučanstvo.

Društvo je imalo širok djelokrug aktivnosti, u radu je sudjelovalo oko 200 članova u raznim sekcijama, a odvijala se redovita suradnja i sa somborskim Narodnim pozorištem, čiji su glumci vodili dramske sekcije. Postojali su

Mladen Šalov, Anka Perić i Ivan Karan

zborovi, literarne i dramske sekcije, svaka od njih je uz svoje redovite imala i omladinsko-pionirske skupine. Sudjelovalo se na natjecanjima i dobivena su brojna priznanja i nagrade. Mnogobrojni estradni umjetnici nastupali su u prostorijama KUD-a, primjera radi *Mišo Kovač* i *Oliver Dragojević*.

Ideja o osnutku

Raspadom bivše države dolazi i do zamiranja rada KUD-a, koji je neprekidno djelovao od 1950. do 1990. godine. U međuvremenu je nekome naziv zasmetao pa je Društvo 1995. preimenovano u KUD »Dositej«. Otvaranjem novog Doma kulture udruga se seli u nove pro-

storije. Stara zgrada doma je napuštena i svojim oronulim izgledom ruži središte sela.

Uključenjem Hrvata iz Stanišića u rad manjinske zajednice počela se javljati ideja o osnutku svog, hrvatskog, kulturno-umjetničkog društva. Iako su aktivnosti na osnutku novog društva pokrenuli članovi mjesne organizacije DSHV-a, predvođeni *Ivanom Karanom*, među osnivačima je i znatan broj nestranačkih ličnosti, kao i pripadnika većinskog naroda.

Poslove oko registracije udruge na sebe je preuzeo Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata iz Subotice.

Osnivačka skupština

Osnivačka skupština Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva iz Stanišića održana je 26. ožujka 2009. godine u maloj dvorani Doma kulture u Stanišiću. Skupštini su osim osnivača nazočili bili mnogi gosti i uzvanici: generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, te predstavnici Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i Hrvatskog akademskog društva iz Subotice. Tu su bili i predstavnici HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, HBKUD-a »Lemeš« iz Svetozara Miletića, KUD-a »Dositej« i MKUD-a »Ady Endre« iz Stanišića. Osnutku su nazočili velečasni *Antal Egedy* i predstavnici Mjesne zajednice.

Poslije pozdravnog govora Ivana Karana, koji je govorio o djelovanju hrvatske manjinske zajednice u Stanišiću, nazočnima se obratila generalna konzulica *Ljerka Alajbeg*. Ona se osvrnula na značaj osnivanja ovakvih društava i potrebu da se u njih uključuju novi naraštaji, te je istaknula kako nacionalne manjine predstavljaju mostove suradnje između matične i domicilne države.

Izabrano vodstvo

Potom je i službeno donesena odluka o osnivanju HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Stanišića, dr. *Slaven Bačić* je izabran za ovlaštenu osobu za upis HKUD-a u Registar udruga i organizacija, usvojen je Statut, za predsjednika je izabran Ivan Karan, izabrani su članovi Upravnog i Nadzornog odbora i na koncu je izabran tajnik. U planu aktivnosti je organiziranje Dana hrvatskog filma, izložbi slika i književnih večeri. Planira se izrada web stranice Društva. Najvažnija aktivnost u dolazećem razdoblju bit će osiguravanje prostorija za rad, odnosno osposobljavanje stare zgrade KUD-a »Vladimir Nazor«, koja je u vlasništvu općine. U prvo-

S osnivačke skupštine

bi se etapi osposobile prostorije za ured i dalmatinsku etno-sobu, a nakon toga i dvorana u kojoj bi se izvodile kazališne predstave. Do ispunjenja ovog cilja HKUD će djelovati u prostorijama Doma kulture. Kani se i obilježiti obljetnica organiziranog doseljavanja Hrvata iz Dalmacije na sjever Bačke.

Savo Tadić

Grad Sombor raspodijelio natječajna sredstva za kulturno-umjetničke udruge Hrvatskim udrugama manje od 15 posto ukupnog novca

Hrvatska kulturno-umjetnička društva s područja Grada Sombora iz gradskog su proračuna za svoje aktivnosti dobila ukupno 147.990 dinara. Od toga je HKPD-u »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega pripalo 58.200 dinara, KUDH-u »Bodrog« iz Bačkog Monoštora 62.360 dinara, HKUD-u »Vladimir Nazor« iz Sombora 20.780 dinara i HBKUD-u »Lemeš« iz Svetozara Miletića 6.650 dinara.

Ukupno je za sve programe kulturno-umjetničkih udruga i amaterizma ove godine predviđeno 1.388.000 dinara, a sredstva su raspodijeljena na osnovi kriterija koji su utvrđeni natječajem. Odlukom povjerenstva, određeno je da 80 posto od navedenog iznosa, odnosno 1.110.400 dinara bude raspodijeljeno udrugama koje su ispunile uvjete natječaja,

dok će 20 posto iznosa, odnosno 227.600 dinara biti utrošeno za troškove općinske, zonske i pokrajinske smotre po priloženom financijskom planu za 2009. godinu.

Predviđena sredstva u iznosu 1.109.950 dinara su na osnovi bodovne liste raspoređena na 23 udruge koje imaju programske aktivnosti i rezultate iz prethodnog razdoblja. Najveći iznos od 224.500 dinara pripao je Mjesnoj kulturno-prosvjetnoj zajednici Stapar, potom slijedi Mjesno kulturno-umjetničko društvo »Morice Zsigmond« iz Doroslava kojem je pripalo 103.930 dinara, dok je »Likovna grupa 76« iz Sombora dobila 87.300 dinara.

Z. G.

Nova knjiga pjesama Ivana Bonusa, pod naslovom »Pleter«, predstavljena u Osijeku

Život i dalje piše priče

Knjiga pjesama sadrži domoljubne i sakralne pjesme, pjesme sjete i nostalgije za Srijemom, Dunavom i rodnim Slankamenom

Prošlog je petka Osječanima predstavljena nova knjiga pjesama *Ivana Bonusa*, eksteritorijalnog Srijemca i naturaliziranoga purgera, »Pleter«, divan hrvatski pleter sazdan od posebnih emocija, knjiga koju je posvetio svom najmlađem, desetom po redu, unuku *Ivici*. Knjiga sadrži domoljubne i sakralne pjesme, pjesme sjete i nostalgije za Srijemom, Dunavom i rodnim Slankamenom.

Petnaesta je ovo knjiga srijemskoga barda i hrvatskoga pučkoga pjesnika, koji je, baš kao i njegov djed, pa i pradjed, rođen u Hrvatskoj, u Slankamenu, ali, dok je Ivan pisao pjesme, život je pisao priče u kojima je sve podložno mijenjanju, pa on danas živi i radi u Sesvetama kod Zagreba, a Slankamen više nije u Hrvatskoj. Ali, život i dalje piše priče.

Na krilima poezije

»Od kada znam za sebe volio sam pjesme, volio sam tamburu, volio sam birtije i ta je ljubav obilježila čitav moj životni put, ali još kao mladić sudjelovao sam na Đakovačkim vezovima, kao mlada pjesnička nada. Nažalost, nemam diplomu koju su mi podarili za desetu obljetnicu, ostala mi je u Slankamenu kad sam se na brzinu selio, ali ja sam tu sreo bardove hrvatskog pučkog pjesništva – dida *Tunu Garvanovića*, dida *Đuku Galovića*, *Šimu Đurića*, *Ivana Rusa* i puno njih, da ih ne nabrajam. Ali, oni su mene poetski nadahnuli, oni su bili putokaz kako pisati dalje, kako živjeti poeziju i živjeti s poezijom. Oni su bili i moji osobni prijatelji, dolazili su k meni u Slankamen, pa i 1977. – kada smo obilježavali 175. obljetnicu Hrvatske čitaonice, koja je osnovana 1802. godine. Ti divni ljudi meni su dali krila i pokazali mi kako se leti na krilima poezije«, rekao je Ivan Bonus osječkim ljubiteljima lijepe riječi, a svojim je baršunastim baritonom recitirao desetak svojih najboljih pjesama, govorio, a ne čitao, jer još ga nismo vidjeli da čita svoje pjesme.

Predstavljanje je upriličeno u prostorijama gradske četvrti Retfala u Osijeku, a novu Bonusovu knjigu Osječanima su predstavili mr. *Vera Erl*, profesorica na Umjetničkoj akademiji i predsjednica Šokačke grane, te dr. *Ante Lauc*, umirovljeni profesor Ekonomskog fakulteta u Osijeku i, naravno, autor Ivan Bonus.

Plodan pučki pjesnik

Vera Erl je vrlo nadahnuto govorila o Bonusovoj poeziji: »Autor je vrlo plodan pučki pjesnik, o čemu svjedoče njegove dosadašnje knjige po-

ezijske, pa i »Priče iz Srijema«. Također vidimo da je sudionik bezbroj pučkih manifestacija, sudionik i utemeljitelj demokratskog stranačkog života Hrvata u Vojvodini, Srijemac, čije je hrvatstvo uvijek bilo neupitno, pa je vjerojatno stoga i među prvima koji su prognani iz rodno Srijema, a slijedom toga je i utemeljitelj Zajednice prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u Zagrebu i to još 1991. godine. Želim pojasniti naslov, koji nas upućuje na domoljuba i čovjekoljuba koji u srcu nosi rodni Srijem.

sudbina nam je ista. Zvao sam ga radi potpore biskupu *Komarici* koji je govori o nakani Hrvata da se vrate u Banjaluku, ali je zapelo, pa imam dojam da su i srijemski i bosanski Hrvati žrtveni janjci. Tamo gdje nije pukla niti jedna hrvatska puška pojavio se nož i Hrvati su skupo platili cijenu. Zato pleter, o kojemu pjeva Ivan Bonus, nužno nosi dva ekonomska zakona u sebi: zakon opadajućih prinosa i zakon rastućih prinosa. Ivan to iskonski naslućuje, a ja bih primijetio kako su pjesnici najbliži Bogu i to

Ante Lauc, Vera Erl i Ivan Bonus

Osim toga, na koricama je naslov *Pleter* a na naslovnici *Hrvatski pleter*, pa je autor, možda nesvjesno, a možda i svjesno izveo ova dva naslova, a možda i srijemski i hrvatski buntovno, htio podvući da nas podsjeti na iskonski hrvatski pleter, ali i pleter kao plot i ogradu kojim svoje unuke i svoju obitelj želi ograditi i osigurati im bolju i ljepšu budućnost, s nadom da će zavoljeti život kao sva djeca svijeta i umnožiti ga, kako dolikuje ljudskoj vrsti«, istaknula je Vera Erl.

Melem na osječke rane

I Ante Lauc vrlo je emotivno govorio o Ivanu Bonusu i njegovoj poeziji: »Upoznali smo se na video konferenciji bosanskih Hrvata, jer

iz njih progovara Duh sveti. Zato mi je drago da je Ivan danas u Osijeku, jer duša mu je pjesnička ranjena, baš kao što je i naš grad ranjen u Domovinskom ratu pa i dan-danas liječe rane i Ivan i naš Osijek, a Ivanov je *Pleter* melem na rane Osijeka«, rekao je prof. Lauc.

Predstavljanje nove knjige Ivana Bonusa organizirali su Zavičajna udruga Gibarčana i Udruga hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata Retfale uz potporu Gradskog poglavarstva Osijeka, pa je nazočne, u ime gradonačelnika *Ante Đapića*, pozdravila članica Gradskog poglavarstva *Mirjana Smoje*, a splotom srijemskih pjesama i kola sve su začinili tamburaši Šokačke duše, sastava koji djeluje u okviru Šokačke grane u Osijeku.

Slavko Žebić

Poslije parlamentarnih izbora u Crnoj Gori

I Hrvati u izvršnoj vlasti

Koalicijom s DPS-om Hrvati su po prvi put imali autentičnog predstavnika ispred hrvatske političke stranke u crnogorskom parlamentu

Hrvatska građanska inicijativa, politička stranka koja zastupa interese Hrvata u Crnoj Gori, po drugi put je sudjelovala na izborima u koaliciji s Demokratskom partijom socijalista *Mila Đukanovića*. Zahvaljujući ovoj koaliciji Hrvati su po prvi put imali autentičnog predstavnika ispred hrvatske političke stranke u prethodnom sazivu crnogorskog parlamenta, a i u ovome sazivu će imati svoju zastupnicu – *Ljerku Dragičević*. Bez prethodno u cijelosti usvojenog Zakona o manjinama, HGI jedino kroz koaliciju može imati zastupnika u crnogorskom parlamentu, kaže predsjednica stranke *Marija Vučinović*, te dodaje kako stranka od svog osnutka na lokalne izbore izlazi samostalno.

Predsjednik DPS-a Milo Đukanović je pobjedu liste Koalicije europska Crna Gora ocijenio uvjerljivijom nego ikada do sada. Ova je

Hrvati, Jugoslaveni, Bokelji...

Prema zadnjem popisu iz 2003. godine u Crnoj Gori ima nešto malo više od 7000 Hrvata. Najviše ih je u Tivtu i Kotoru. Primjetno je kako u ova dva grada ima puno ljudi koji su se izjasnili kao Jugoslaveni, Bokelji, neopredjeljeni... među kojima prepoznajemo značajan broj Hrvata. Vjerujemo da će kroz naš rad na očuvanju identiteta i bogate kulturne baštine u nekom budućem popisu broj Hrvata u Crnoj Gori biti veći.

koalicija, prema preliminarim rezultatima, osvojila 47 ili 49 zastupničkih mjesta u republičkom parlamentu, većinsku podršku za formiranje lokalne vlasti u Budvi i Nikšiću te mjesto predsjednika Općine Tivat. Kako komentirate rezultate izbora?

Najuvjerljivija pobjeda Koalicije europska Crna Gora je prepoznavanje ove koalicije kod građana kroz ozbiljne i realne mogućnosti boljeg života, ostvarivanje crnogorskog uključivanja u euroatlanske i europske integracije. To znači sigurnost, europski otvorene granice, razmjenu ideja, radne snage itd. Svakako da je jedan od razloga ovakvog uspjeha nesposobnost oporbe da se ujedini i kao takva bude ozbiljan konkurent pobjedničkoj koaliciji.

Hrvatska građanska inicijativa, politička stranka koja zastupa interese Hrvata u Crnoj Gori, po drugi je put sudjelovala

na izborima u koaliciji s Demokratskom partijom socijalista. Koliko ste zadovoljni ovom koalicijom i što Hrvati u Crnoj Gori dobivaju njome?

Točno je da je Hrvatska građanska inicijativa po drugi put na zajedničkoj listi s DPS-om. Ovom koalicijom Hrvati su po prvi put imali autentičnog predstavnika ispred hrvatske političke stranke u crnogorskom parlamentu. Rezultat toga je ostvarivanje našeg najvažnijeg programskog cilja, a to je da su Hrvati u crnogorskom Ustavu ravnopravan narod s ostalima, uz ravnopravnu uporabu hrvatskog pisma i jezika. Ovom koalicijom dobili smo i mjesta u izvršnoj vlasti, kako na lokalnoj tako i na državnoj razini.

Što očekujete da ćete ostvariti u koaliciji s DPS-om u ovom mandatu?

U ovom mandatu očekujemo usklađivanje izbornog zakona s Ustavom Crne Gore. Naime, u Zakonu o manjinskim pravima i slobodama, koji je u crnogorskom parlamentu usvojen 2006. godine, dva članka koja su jamčila zastupljenost manjina u crnogorskom parlamentu i zasupljenost na lokalnoj razini, po principu afirmativne akcije, ukinuo je Ustavni sud na inicijativu Narodne stranke 2007. godine. Usvajanjem novog Ustava otvorila se mogućnost da se sporna dva članka usuglase s novim Ustavom, kako bi se Zakon o manjinskim pravima i slobodama mogao u potpunosti primijeniti u praksi.

Mora li HGI ići u koaliciju ili bi mogao nastupati i samostalno?

Bez prethodno u cijelosti usvojenog zakona o manjinama HGI jedino kroz koaliciju može imati zastupnika u crnogorskom parlamentu. Činjenica je da za nas Hrvate ne vrijedi izborni zakon koji vrijedi za albansku manjinu, koja je zastupljena u crnogorskom parlamentu po principu stečenih prava. Hrvatska građanska inicijativa od svog osnutka na lokalne izbore izlazi samostalno.

U kojim sve općinama predstavnici HGI participiraju u vlasti?

Za sada HGI participira u tivatskoj i kotorskoj općini preko svojih vijećnika, a donošenjem Zakona o manjinama sigurno će biti zastupljeni u još nekim općinama. U Tivtu imamo tri vijećnika u SO, te potpredsjednika općine, dok u Kotoru participiramo s jednim vijećnikom u SO, te također potpredsjednikom općine. Uz to, ostvarujemo i značajan dio udjela u javnim poduzećima te njihovim upravnim odborima.

Na republičkoj razini, uz parlamentarnog zastupnika sudjelujemo svojim predstavnicima i u Ministarstvu za manjinska i ljudska prava te u Fondu za manjine. Uz ove očekujemo i realizaciju nekih pozicija na lokalnoj kao i na republičkoj razini.

Milo Đukanović apsolutni pobjednik izbora u Crnoj Gori

Crnogorska vladajuća koalicija, Koalicija europska Crna Gora premijera *Mila Đukanovića*, ima potporu preko 50 posto birača na prijevremenim parlamentarnim izborima i vjerovatno će osvojiti apsolutnu većinu u crnogorskom parlamentu. Prema preliminarim rezultatima, vladajuća koalicija osvaja 51,5 posto glasova, druga po broju glasova je glavna oporbena Socijalistička narodna partija sa 17,5 posto, slijedi Nova srpska demokratija s 9,1 posto te Pokret za promjene s 5,4 posto glasova.

U pobjedničkoj koaliciji su Đukanovićeva Demokratska partija socijalista (DPS), Socijaldemokratska partija (SDP), Hrvatska građanska inicijativa (HGI) i Bošnjačka stranka (BS).

Križni put

Pobožnost u očima mladih

*Hodočasnici su pješačili 28 kilometara * Po prvi put sudjelovala je i skupina mladih iz Sonte * Postaje su imali kod križeva krajputaša*

Hodočasnički križni put mladih, u subotu 28. ožujka započeo je euharistijskim slavljem u crkvi sv. Jurja. Sudjelovalo je 150 ljudi od 9 do 80 godina, a po prvi put se hodočasnicima iz Subotice i okolice pridružila i skupina mladih iz Sonte sa župnikom vlč. *Dominikom Ralbovskim* i to počevši od crkve sv. Jurja u Subotici. Nastavili su put do Bunarića te do Bikova, gdje ih je dočekaao tamošnji župnik vlč. *Julije Bašić*, koji je hodočasnicima predstavio svoju župu i samu povijest crkve. Na Bikovu su imali i kratku stanku, gdje su se odmorili i okrijepili kod obitelji Tikvicki. Od Bikova su ljetnom cestom išli do Aleksandrova, te je posljednja postaja bila u crkvi sv. Roka u Subotici, gdje su dobili blagoslov i razišli se.

Ovaj križni put razlikuje se od drugih, jer sudionici idu pješice, te postaje imaju kod križeva krajputaša, gdje zastaju, mole se i pjevaju.

Glavni organizator ovogodišnjeg hodočašća bio je preč. *Franjo Ivanković*, a mlade je autom pratio i mons. *Marko Forgić*, koji je bio na raspolaganju za svetu ispovijed.

Prvi ovakav križni put organiziran je prije sedam godina, kada je trajao dva dana i mladi su imali duži put, te su imali i prenočište u jednoj od usputnih župa. Ovakav križni put organiziran je i sljedeće godine, no treće godine po redu, iako je organiziran, nije ostvaren zbog lošeg vremena (snijega). Nakon toga, križni put za mlade je skraćen, te traje jedan dan. Glavni razlog tome je što u župama nema mjesta da bi 200 ljudi prenoćilo, koliko ih se zna okupiti. Još jedne godine je otkazan križni put zbog lošeg vremena, ali mladi nastoje ne prekidati ovu pobožnost.

Kroz prometni dio ceste hodočasnike je osiguravala policijska pratnja, te su nesmetano mogli prelaziti određenu putanju.

Ž. V.

Večer posvećena Čuvarima Božjeg groba

Molitelji na Kristovom grobu

*Momci – čuvari nisu ukras, nego molitelji i klanjatelji * Posljednjih godina iz reda čuvara bira se i bandaš – predvoditelj žetvenih svečanosti*

O Čuvarima Božjeg groba nije se govorilo niti pisalo previše, te se upravo radi toga rodila ideja i želja trajno zabilježiti smisao i fenomen okupljanja mladih ljudi, koji imaju ulogu čuvara. Tim povodom, u organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici u ponedjeljak, 30. ožujka, prikazan je film redatelja *Rajka Ljubića*, koji nosi naziv »Čuvari Božjeg groba«. Ideja za ovaj film potekla je od *Ivana Ivkovića Ivandekića* i *Marinka Piukovića*, dok je snimatelj bio *Zvonimir Sudarević*.

U filmu su zabilježeni svi povijesni podaci i činjenice vezane uz Čuvare Božjeg groba, njihovu službu, način odijevanja i njihove osobne dojmove.

U okviru programa s prigodnim korizmennim napjevima, »Lamentacije« i »Plači puče moj«, predstavio se i komorni zbor »Collegium Musicum Chatolicum« pod ravnanjem *Miroslava Stantića*.

O samim Čuvarima Božjeg groba, o nastanku i povijesti, kao i njihovoj obnovi govorio je mons. dr. *Andrija Kopilović*, koji je kao mladi svećenik i novoimenovani ceremonijal 1969. godine uvidio potrebu za ponovnim okupljanjem mladića koji su spremni vršiti ovu službu.

Odnedavno čuvari imaju svoju udrugu pod nazivom »Čuvari Božjeg groba«, koja je regi-

strirana kao udruga mladih katolika. Ujedno, oni su postali i aktivni sudionici liturgije osobito u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske pod obredima Velikog tjedna.

Služba davanja počasti Božjem grobu u subotičkoj katedrali posljednjih godina okuplja oko 60 mladića – Čuvara Božjeg groba. Običaj čuvanja groba, koji na osobit način obogaćuje sadržaj Velikog petka i Velike subote ima dugu tradiciju. O značaju i iskustvu govorili su i aktualni voditelji čuvara *Josip Skenderović*

i *Željko Kujundžić*. Svi dosadašnji voditelji Čuvara Božjeg groba dobili su zahvalnice za svoj doprinos i rad.

Čuvari Božjeg groba danas su u Subotici pojam pozitivnog i lijepog načina okupljanja i življenja mladih kršćana. Ove godine očekuje se između pedeset i šezdeset mladića koji će u smjenama u katedrali bazilici čuvati Božji grob, počevši od obreda Velikog petka, kada će svečano unijeti križ u crkvu, pa do 21 sat navečer. Svoju dužnost nastavljaju već sutradan, dakle na Veliku subotu, počevši od 6 sati ujutro, pa sve do navečer, kada posljednja smjena čuvara ostaje do samog Uskrsnuća.

Ž. Vukov

Dosadašnji voditelji Čuvara Božjeg groba su: Petar Stantić, Ivan Pastva, Tomislav Mesaroš, Dragan Andrašić, Ivan Piuković, Ljubiša Mesaroš, Andrija Ivković Ivandekić, Jakov Ivanković Radak i Darko Vukov.

Ivan Piuković: »Božji grob sam počeo čuvati 1986. godine, a od 1991. godine bio sam voditelj Čuvara Božjeg groba. Čuvar sam bio 10 godina, sve dok se nisam oženio. Gledajući stare fotogra-

fije svog oca Grge, koji je isto bio čuvar Božjeg groba, želio sam i ja sudjelovati u tome. Skupa s bratom Marinom i još dvojicom prijatelja odlučio sam čuvati Božji grob, ali u bunjevačkoj svečanoj nošnji. U tom danom momentu u meni je bila želja obnoviti čuvanje Božjeg groba u nošnji. Nakon toga došao sam do spoznaje da je to čast, stajati pokraj Isusa i biti njegov čuvar, te doživjeti Uskrsnuće Gospodina. Imam dva sina i odgajamo ih u tom duhu, te se potajno nadam da će oni kreniti tim stopama«.

Petar Stantić: »Bio sam čuvar Božjeg groba od 1974. do 1984. godine, dakle u razdoblju od deset godina, nakon toga sam se oženio. Voditelj grupe bio sam kasnije od 1981. godine. Vidjevši ovaj film prisjetio sam se svoje mladosti, film me oduševio i mislim kako je ovaj način čuvanja naših običaja izuzetan. Mi, nekadašnji čuvari, živimo svatko na svojoj strani i ovo je bio lijep povod da se sastanemo«.

Završen Festival amaterskog teatra u Ljutovu

»Mamica je umrla dva puta« – najbolja predstava

Dodjelom nagrada u Ljutovu je u nedjelju, 29. ožujka, završen Festival amaterskog teatra, koji od 2004. godine važi za smotru amaterskog dramskog stvaralaštva Hrvata u Vojvodini.

Za najbolju predstavu proglašena je »Mamica je umrla dva puta« u izvedbi dramske sekcije domaćeg HKUD-a »Ljutovo«. Redatelj ove crno-humorne predstave *Nandor Klinocki* nagrađen je za najbolju režiju i najbolju scenografiju, dok je *Darko Vojnić Hajduk* iz iste predstave nagrađen za najbolju mušku sporednu ulogu. Nagrada za najbolju mušku ulogu pripala je mladom *Filipu Nimčeviću* za ostvarenje u predstavi »Visoka politika«. Male scene Hrvatske čitaonice iz Subotice, čiji je autor teksta *Marjan Kiš* nagrađen za najbolji dramski tekst. Nagradu za najbolju žensku sporednu ulogu dobila je *Bernadica Ivanković* iz spomenute predstave. Dramska sekcija HBKUD-a »Lemeš« iz Svetozara Miletića, koja je nastupila s predstavom »U gostima«, otišla je kući s četiri nagrade: za najbolju žensku ulogu (*Katarina Kovač*), za najbolju kostimografiju (*Ljiljana Tadić*), te za najbolji glumački par (*Marija Bagi* i *Dragan Markanović*). Također, dodijeljeno je i šest diploma za glumačka ostvarenja.

Podsjetimo, na festivalu su u protekla dva vikenda prikazane tri predstave iz produkcije hrvatskih udruga i jedna gostiju iz Republike Hrvatske – Amaterskog kazališta »Petar Hektorović« iz Starog Grada na Hvaru.

Dobar odziv publike

Voditelj dramske sekcije HKUD-a »Ljutovo«, ujedno i glavni organizator festivala *Antun Bajić*, smatra kako je ovogodišnji festival, usprkos malom broju predstava, bio solidan i da je publika, dolazeći u velikom broju, ponovno pokazala interes za ovakvu vrstu kulturnih sadržaja. Festival je, kao manifestacija pokrajinske razine,

Svečanost dodjele nagrada u Domu kulture

ove godine dobio potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Matiji Poljakoviću, u povodu 100. obljetnice njegova

Bez financijske potpore zajednice

Jedina smotra teatarskog stvaralaštva u ovdašnjih Hrvata, bez obzira na njegovu razvijenost i kvalitetu, ostala je ove godine bez financijske potpore bilo kojeg tijela u hrvatskoj zajednici. Naime, po riječima organizatora, Izvršni odbor HNV-a Ljutovačkoj udruzi nije dodijelio sredstava s natječaja Pokrajinskog tajništva za kulturu.

S druge strane, organizaciju festivala pomogli su Grad Subotica i Splitsko-dalmatinska županija.

koji je inicirao da se u okviru smotre priredi program posvećen najvećem dramatičaru u bač-

rođenja. Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* kaže za HR kako će ova

Iz predstave »U gostima« HBKUD »Lemeš«

ustanova i dalje pomagati festival, a ta će potpora, kako dodaje, biti definirana nakon analize potreba i planova razvitka manifestacije.

Prostor za unapređenje

Selektor festivala redatelj *Stevo Bardak* kaže za HR kako su prikazane predstave odlične u glumačkom smislu, ali da ima prostora raditi na drugim elementima teatra – kao što su, primjerice, scenografija i kostimografija. »Glumci su zbilja odlični i žao mi je što nisam mogao dodijeliti više nagrada. Kod svih skupina prisutan je entuzijazam i dobra volja, a primjećujem kako nema taštine, što je u kazalištu jednostavno nevjerovatno. Mislim kako bi za predstave bilo važno da budu što više igrane i da skupine što više međusobno gostuju jedni kod drugih. Time bi se pojačao glumcima potreban kontakt prema vani«, kaže *Stevo Bardak* dodajući, kako bi sljedeće godine na Festivalu amaterskih kazališta Vojvodine, čiji je selektor, trebala nastupiti jedna predstava hrvatskih udruga.

Dakle, prostora za unapređenje festivala, kako smatraju naši sugovornici, ima. Među hrvatskim udrugama kulture šest je onih koje imaju aktivne dramske sekcije, a od njih pojedine su već više puta nastupale na Festivalu pučkog teatra u Hercegovcu (RH), a njihovi voditelji sudjelovali na seminaru »Stvaranje kazališta« što ga organizira Hrvatska matica iseljenika. Iako je hrvatska zajednica daleko od profesionalne drame, o kojoj njezino vodstvo rijetko službeno priča, možda Hrvati mogu imati (ili već imaju) dobar amaterski teatar. No, na tomu treba malo sustavnije i »s većeg« poradi. U tom smislu, valja napomenuti kako je prošloga tjedna u Amaterskom kazalištu »Janko Čerman« u Pivnicama održana svečanost posvećena stogodišnjici amaterskog dramskog stvaralaštva Slovaka u Vojvodini.

D. B. P.

Zbirka pjesama Mirka Kopunovića na njemačkom jeziku

SUBOTICA – Pod naslovom »Im Labor der Traume« (Pod slapovima sna) u vlastitoj nakladi autora nedavno je objavljena zbirka pjesama na njemačkom jeziku Mirka Kopunovića (Subotica, 1952.). Pjesme je s hrvatskoga jezika prepjevao Matija Molcer, koji je ujedno i autor ilustracija što se nalaze na stranicama ovoga izdanja. U knjizi »Im Labor der Traume« zastupljene su pjesme iz autorove dvije dosad objavljene knjige »Pod slapovima sna« (2008.) i »U iskrama nade« (2007.). Inače, poezija Mirka Kopunovića je ranije prevedena i na mađarski jezik (»Remenyszikrák«, 2008.).

Gostovanje teatra »Ulysses«

NOVI SAD – Na ovogodišnjem 54. Sterijinom pozorju izvan konkurencije s pet svojih predstava gostovat će kazalište Ulysses s Brijuna, najavljuju domaći mediji. Ovaj svojevrsni festival unutar festivala započinje izvedbom »Kralja Leara« u režiji Lenke Udovički na Petrovaradinskoj tvrđavi 30. i 31. svibnja. Idejni tvorac brijunskog kazališta Rade Šerbedžija odigrat će 1. lipnja u Katoličkoj porti monodramu »Moj obračun s njima« po tekstu Miroslava Krležu u režiji Dina Radojevića, a 2. lipnja slijedi izvedba »Balada Petrice Kerempuha« na Štrandu, koju su po također istoimenom Krležinom tekstu režirali Darko Rundek i Šerbedžija.

U režiji Lenke Udovički i dramaturziji Tene Štivičić, na glazbu Nigela Osborna, 4. lipnja stiže i predstava s velikom glumačkom ekipom »Romeo i Julija '68«, a posljednje večeri festivala, 5. lipnja, na sceni SNP-a bit će izvedena »Pijana noć 1918.«.

U projekt gostovanja Kazališta Ulysses na Sterijinom pozorju aktivno je uključen i festival Exit, a podržali su ga Izvršno vijeće Vojvodine i novosadske gradske vlasti.

Teatar Ulysses osnovan je prije nekoliko godina na hrvatskom otoku Mali Brijun.

Završen natječaj za »HosanaFest 2009.«

SUBOTICA – Natječaj za ovogodišnji »HosanaFest« završen je 1. travnja 2009. Rezultati natječaja znat će se do 20. travnja 2009. Organizacijski odbor zahvaljuje svima onima koji su se prijavili na natječaj i time podržali festival duhovnih pjesama u Subotici.

Serija koncerata folkloraca HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Dječje skupine Folklornog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« predstaviti će svoj godišnji rad serijom koncerata u travnju i svibnju. Svi koncerti će biti održani u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«. Početak je u 19 sati. Termin koncerta su sljedeći: 4. travnja, 18. travnja i 3. svibnja.

Karte za koncert mogu se kupiti u pretprodaji u iznosu od 150 dinara, ili na ulazu pred početak koncerta.

Novosađani na RAF-u

ZAGREB – Na Osmoj reviji amaterskog filma (RAF), koja se do 4. travnja održava u Zagrebu, sudjeluje i izbor filmova s novosadskog Festivala mini-filma, TV produkcije 021, bilježi sajt Radija 021. U okviru pratećeg programa »S Rafom na kavu« u petak, 3. travnja, bit će prikazano 11 izabranih filmova s prošlogodišnjeg Drugog festivala mini-filma. Iste večeri, u okviru programa »Rafovci su odrasli«, bit će prikazana »Uspavanka za dječaka« novosadskog redatelja Miloša Pušića.

RAF predstavlja amaterske filmove, a ove godine bit će prikazano više od 170 filmova u natjecateljskom programu, pristiglih iz Hrvatske, Srbije, BiH, Slovenije i Makedonije, koje će žirirati publika. Još stotinjak filmova izabrano je za prateći program. Izbor s ovogodišnjeg RAF-a bit će predstavljen u Novom Sadu u okviru Festivala mini-filma, koji će biti održan u listopadu u Radio caffe-u.

Novi broj »Kartona«

SUBOTICA – Izišao je novi broj kultur-propagandnog časopisa »Karton«, čiji je izdavač gradska Fondacija »Fokus«. Ovoga puta list se bavi temom interneta. Novi broj sadrži tematske prozne i esejističke radove na srpskom i mađarskom jeziku kao i reprodukcije radova mladih subotičkih vizualnih umjetnika. Časopis »Karton« je besplatan i može se nabaviti u prostorijama Fokusa, Gradskoj knjižnici, nekim srednjim školama, na Otvorenom sveučilištu, TIC-u i u Staroj pizzeriji.

Zagrebački velesajam i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti raspisuju

NATJEČAJ ZA NAGRADE »Josip Juraj Strossmayer«

1. Za najuspješnija znanstvena djela autora koja su na hrvatskome jeziku objavljena u 2008. godini u Republici Hrvatskoj, kao i za djela autora u hrvatskoj dijaspori s područja društvenih, humanističkih, prirodnih, medicinskih, tehničkih i informacijskih znanosti na hrvatskome ili nekom od svjetskih jezika.

2. Za najuspješniji izdavački pothvat objavljen u 2008. godini u Republici Hrvatskoj s područja društvenih, humanističkih, prirodnih, medicinskih, tehničkih i informacijskih znanosti. Za svako znanstveno područje dodjeljuje se povelja nagrađenom nakladniku. Djela objavljena tijekom 2008. godine prijavljuju izdavačke kuće, znanstvene institucije ili skupina znanstvenika uz stručno obrazloženje.

Rok za prijavu djela je 11. svibnja 2009. godine.

Nagrade se tradicionalno dodjeljuju uoči Međunarodnog sajma knjiga i učila »Interliber«.

Prijave se šalju na adresu:
ZAGREBAČKI HOLDING D.O.O.
ZAGREBAČKI VELESAJAM
Avenija Dubrovnik 15
10020 Zagreb

Roman Dražena Prčića »Lijepe stvari« predstavljen na Paliću i u Zagrebu

Pogled s vedrije strane

Najnoviji, deveti po redu, roman subotičkog pisca i novinara odiše životnošću i optimizmom usprkos teškoćama vremena u koje je radnja smještena

»Za razliku od mnogih pisaca, pa i nas samih koji smo ponekad puni gnjeva, Dražen Prčić je pisac koji je odlučio tražiti drukčiju optiku: hajmo gledati na svijet s vedrije strane, hajmo biti veseli, hajmo tražiti nešto što će nas učiniti razboritima«, rekao je književnik i urednik Milovan Miković, predstavljajući u srijedu, 25. ožujka, u prostorijama Mjesne zajednice Palić najnoviji, deveti po redu, roman subotičkog pisca i novinara Dražena Prčića »Lijepe stvari«.

»Da ovakav piščev pristup prihvaćaju i njegovi čitatelji najbolje svjedoči podatak da je većinu svojih djela rasprodao. Dakle, logika odbacivanja ružnoga ljudima očito odgovara, njima je to potrebno. To važi i za njegov roman 'Lijepe stvari', rekao je on.

Pronalaženje vrednota

Ova u mnogo čemu ispovjedna, autobiografski ispisana proza, kako je istaknuto, ocrtava vrijeme nedaleke prošlosti što ju karakteriziraju burne političke promjene. »No, usprkos svemu, život mora ići dalje, on ima svoje veće vrednote i mi te vrednote moramo prepoznati i čuvati. On to hoće raditi i on nalazi te vrednote«, rekao je Miković.

Miković je na koncu istaknuo kako u knjizi možemo naći mnoštvo visoko stiliziranih opisa na mjestima kada se pisac bavi sudbinama ljudi koje sreće na putovanjima diljem Europe – od Segedina, Budimpešte, preko Graca, Beča, do Venecije i Pariza.

Prigodom predstavljanja knjige nazočnima se uime Savjeta MZ Palić obratio predsjedavajući Grgo Kujundžić, dok je moderator večeri bio predsjednik Ogranka Matice hrvatske Subotica Stipan Stantić.

Predstavljanje u Zagrebu

Roman »Lijepe stvari« predstavljen je dva dana kasnije, 27. ožujka, u Zagrebu u Velikoj dvorani Novinarskog doma. Predstavljanje je otvorila voditeljica Kluba novinara Hrvatskog novinarskog društva Milka Ganza, a o romanu i autoru je uime organizatora, Udruge za potporu bačkim Hrvatima, govorio dopredsjednik Naco Zelić.

Predstavljanje u Zagrebu: Dražen Prčić, Naco Zelić, Milka Ganza

»U sredini odakle dolazi Dražen Prčić hrvatska pisana riječ živi već 320 godina, a osobito nas treba veseliti činjenica da je u posljednjih dvadesetak godina stasala cijela jedna plejada mladih autora, koji se bave književnošću i koji već iza sebe imaju desetine knjiga. Dražen Prčić jedan je od njih«, rekao je Naco Zelić i dodao kako Prčićeve knjige odišu životnošću u kojima on propituje stvarnost na sebi svojstven način. Prema njegovim riječima, osnovna poruka u svim romanima ovoga autora jest optimizam.

Autobus života

Autor knjige Dražen Prčić naveo je kako su »Lijepe stvari« njegov prvi anti-roman, jer se mogu čitati od početka, sredine ili kraja, bez opasnosti da se neće razumjeti radnja. U romanu je, kako je autor istaknuo, integrirano 13 zgoda, koje su 94 posto istinite i, naravno, pomalo dramatizirane

Palička promocija: Milovan Miković, Dražen Prčić, Stipan Stantić

radi dojmljivosti čitanja. Priča je to o dvojici Subotičana, studenata, koji u tim 80-im godinama prošlog stoljeća, kao i svi mladi ljudi, pate od snova i želja, ali nemaju novca ostvariti ih. I tada dolazi do izražaja poslovnična sposobnost Subotičana da se snalaze u svim mogućim i nemogućim situacijama. »Život nije autobus koji se čeka na nekoj postaji i koji vrlo često prolazi pokraj nas, već u taj autobus života jednostavno moramo sami uskočiti, s novcem (kartom) ili bez njega, jer lijepe se stvari nalaze svuda usput i zauvijek ostaju zabilježene u našem sjećanju«, rekao je Prčić uz napomenu, kako mu neki kritičari zamjeraju da je mekan, da previše uljepšava stvari, ali da on namjerno ne želi svoje čitatelje opterećivati ružnim stvarima kojih i ovako u svakodnevnom životu ima i previše.

D. B. P. / Z. Ž.

Najvažniji mi je sud čitatelja

»Nije mi stalo do književne kritike, najvažniji mi je sud čitatelja koje srećem svakoga dana na ulici. Od svoje prve knjige slijedim princip: ja sam samo pisac – a ne književnik. Također, često u šali volim reći da sam trgovac zabavom«, rekao je Dražen Prčić prigodom predstavljanja svojeg romana na Paliću.

»Proljetna izložba« u subotičkoj Gradskoj knjižnici

Kreacije mladih umjetnika

Po šesti put zaredom Mala galerija Gradske knjižnice priredila je »Proljetnu izložbu« na kojoj se tradicionalno predstavljaju mladi subotički autori koji, prema riječima organizatora izložbe *Mileta Tasića*, donose uvijek i nešto novo.

Ovogodišnji odabir publici na uvid stavlja radove troje umjetnika s područja primijenjenih umjetnosti.

Nakon što je u subotičkoj caffè-galeriji »Bash-kuća« predstavila haljine od neobičnih materijala (kokice, slamčice, baloni, mreže...) apsolutnica Tekstilno-tehnološkog fakulteta u Zagrebu *Pavla Ivanković* ponovno je izložila ove odjevne predmete, ali ovoga puta u nešto većim, nosivim dimenzijama. Kako i sama kaže, nakon ovoga poteza velika je mogućnost da ove haljine budu »prošetane« gradom na tijelima za modne izazove spremnih djevojaka.

Studentica Akademije umjetnosti u Novom Sadu – smjera grafičkih komunikacija, *Andrea Gondi* izložila je plakate bogatog kolorita, od kojih je s nekima konkurirala na natječajne različite kulturnih manifestacija.

Po svojoj metalnoj čvrstoći – nasuprot ženskoj osjećajnosti svojih kolegica – na neki način posebno se izdvajaju radovi *Jugoslava Sivića*, koji se bavi kreiranjem predmeta od recikliranog materijala. Sivić je od ranije

Andrea Gondi, Jugoslav Sivić i Pavla Ivanković

poznat lokalnoj publici, a za ovu je prigodu odabrao izložiti svoje konstrukcijski složene lampe, svjećnjake, ali i jedan stolac popriličnog gabarita.

Izložbu je otvorio Subotičanin *László Antal*, student poslijediplomskog studija grafike u Beogradu, ocijenivši kako izložene radove karakterizira originalan stvaralački pristup.

»Proljetna izložba« u Maloj galeriji Gradske knjižnice može se pogledati do kraja svibnja.

D. B. P.

Izložba video radova napuljskih umjetnika u Subotici

Čega to ima izvan naše sobe?

Galerija »Dr. Vinko Perčić« ugostila je izložbu »Soba s pogledom«, koju čini 19 video radova umjetnika koji žive ili rade u talijanskom gradu Napulju, a neki od njih su već potvrđeni akteri međunarodne video scene. Kako stoji u tekstu jednog od kustosa izložbe *Eugenia Viole*, izložba se rađa kao prepoznavanje, kao pogled, prije nego kao istraživanje,

na umjetnike koji rade u Napulju i koji koriste video, što kao privilegirani medij, što kao jedan od mogućih načina obrade stvarnosti u estetskim terminima.

Izložba »Soba s pogledom« realizirana je u suradnji s Talijanskim institutom za kulturu u Beogradu.

D. B. P.

Komentar

Minuti slave

Piše: Zvonko Sarić

Poznata je maksima *Andyja Warhola*: »15 minuta slave za svakoga«, izrečena još sredinom prošloga stoljeća, a koja se u praksi i »ostvarila« razvojem medija. Film *Jovana Todorovića* »Beogradski fantom«, koji govori o Beogradaninu koji je 1979. ukras bio Porsche i zatim desetak večeri u ponoćnim satima jurio trgov Slavija, uspijevajući uteći policiji, premijerno je prikazan prošlog vikenda u Sava centru. Desetine tisuća ljudi izlazi na ulice podržati tog misterioznog vozača u vrijeme njegovih »15 minuta slave«.

Ne znam hoće li biti snimljen film i o jednoj od subotičkih urbanih legendi, *Duletu Vidri*, talentiranom nogometašu, koji je uspio prijeći duž cijelog Radijalca žonglirajući loptom, no znam da o urbanim legendama ima mnogo tragova u književnim djelima subotičkih autora. U subotičke urbane legende, između ostalih, sada već spadaju i klubovi »Gustav« i »Speak easy«, u kojima su se devedesetih godina okupljali i mladi umjetnici – glumci, pisci, slikari i glazbenici. Neki od njih su već doživjeli i proživjeli svojih kratkih »15 minuta slave«, dok su neki ostvarili značajna dostignuća u područjima u kojima stvaraju.

Na početku novoga stoljeća još jedno mjesto u Subotici je na dobrom putu da se »upiše« na kartu urbanih legendi, a to je Galerija »Dr. Vinko Perčić«, koja svoj profil gradi priređujući izložbe autora koji se bave suvremenim likovnim istraživanjima.

A gdje su pjesnici i poetese? Važi li i za njih maksima »15 minuta slave za svakoga«? Niški književni časopis »Gradina« u novom broju donosi i izbor mlađe hrvatske lirike, koji je priredio *Miroslav Kirin*. Interesantno je kako Kirin uz ovaj izbor konstatira značajan ulazak pjesnikinja u kanon i korpus hrvatske književnosti, a kao jedan od uzroka sadašnjeg procvata poezije pjesnikinja navodi, kako su pjesnikinje upale u upražnjeno mjesto koje su napustile muške kolege »u još jednoj potrazi za potvrdom spisateljske moći, i to u društveno najrelevantnijem književnom obliku – romanu«. Tako ovaj izbor, osim poezije *Marka Pogačara*, *Slađana Lipoveca*, *Tomice Bajsića* i *Delimira Rešickog*, sadrži i stihove pjesnikinja *Tatjane Gromače*, *Marije Andrijašević*, *Kristine Keglen*, *Ane Brnardić*, *Dorte Jagić*, *Irene Matijašević* i *Božice Zoko*. Književne časopise danas malo tko čita i gotovo ih je nemoguće prodati u knjižarama, što važi i za knjige poezije, ali eto, ima i onih koje ne zanima »15 minuta slave«, možda baš u u bijelom Porscheu. Književnost je disciplina za dugoprugaše i malo je pjesnika koji dožive svojih »15 minuta slave«. Udaljeni od medijske buke pjesnici i dalje grade svijet etičke čistoće raznim pjesničkim oblicima – sonetom ili slobodnim stihom, pjesmom u prozi, crticom, dnevničkom zabilješkom ili esejom – bez obzira na mogućnost instant slave. Baš kao što to piše *Delimir Rešicki*: zauvijek podsjećam / samo na ono što je prošlo / i ne moram se klanjati / zlatnoj teladi budućnosti.

Marinko Koščec, »Centimetar od sreće«, Profil, Zagreb, 2008.

Sve nijanse crnila

Peti Koščecov roman kompleksan je, snažan i tjeskoban. Sve nijanse crnila su tu. Srećom, razblažene dobrom dozom ljekovitog crnog humora, kojim nas autor majstorski vodi kroz toliki pesimizam

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Marinko Koščec

Novi roman *Marinka Koščeca* za uvodni citat uzima riječi najtužnijeg mizantropa XX. stoljeća, *Emila Ciorana*: »Naše djelovanje proistječe iz nesvjesne sklonosti da se smatramo središtem, razlogom i krajnjim postignućem vremena. Naši nagoni i naša oholost pretvaraju u planetu česticu mesa i svijesti što nas čini. Kada bismo pravomjerno poimali svoj položaj u svijetu, kada bi uspoređivanje bilo nerazdvojivo od življenja, otkriće neizmjerne sitnosti našeg postojanja bi nas zgazilo«.

»Centimetar od sreće«, peti Koščecov roman, kompleksan je, snažan i tjeskoban. Sve nijanse crnila su tu. Srećom, razblažene dobrom dozom ljekovitog crnog humora, kojim nas autor majstorski vodi kroz toliki pesimizam.

Drame vlastite provizornosti

U prvom dijelu romana upoznajemo četiri lika iz istočnih zemalja na posljediplomskim studijima negdje na zapadu, dok se u drugom dijelu pripovijeda o njihovom povratku u matične zemlje, gdje doživljavaju degradaciju vlastitih identiteta. Prizori ljudskog i društvenog propa-

danja, nevjerojatni obrati u životima njegovih likova – Rola, Kixa, Maše i Taše – njihovi krhki identiteti, skradni postupci, seksualna i ljudska zastranjenja, začinjani su pripovjedačevim sarkazmom, koji ponekad zvuči gotovo demonski. Kroz njihove sudbine autor nam nudi apokaliptičnu sliku svijeta koja počinje u Parizu 1990. a završava nekih tridesetak godina kasnije. »Kroz stampedo slika iz života glavnih likova roman korača kroz sva opća mjesta naše svakidašnjice i bliske nam budućnosti – konzumerizam, zagađenje, ekologiju, trgovinu ljudima, pornografiju, otuđenje, genetsku modifikaciju, glad, ptičju gripu, farmakologiju, korporativnu etiku...«

A, evo što je o romanu rekao sam autor:

»Svatko će za sebe prosuditi koliko je to uspjelo, ali ova knjiga je dvostruko nacišana: i na precizan kronotopski kontekst, i na neke dimenzije postojanja koje s njim nemaju veze. A jedno i drugo trebao bi povezivati pojam tranzicije. U prvom smislu, on ne fokusira samo našu nacionalnu i geografsku zajednicu, nego obuhvaća širok spektar transgraničnih pojava; pokušao sam naglasiti ključne momente tog masovnog tranzicijskog procesa, i zamisliti

kamo nas vode. U drugom smislu, nastojao sam razmišljati o ljudskom životu kao neprekidnoj tranziciji – iz ničega u ništa. O pojedinačnim dramama koje svi živimo iz dana u dan, neovisno o vremenu i mjestu, dramama vlastite provizornosti«.

Negativna utopija

Kad se govori o Marinku Koščecu često se priziva i ime nekih popularnih stranih autora. Tema i ove knjige donekle je Houellebecqovska – negativna utopija u bliskoj nam budućnosti. Apokalipsa je u tolikoj mjeri zamisliva da je zbog toga stravična. Autor i sam kaže kako je »roman krcat aluzijama, što otvorenim što skrivenim, na razne knjige, filmove i drugo, uključujući one autore koje zaista smatram svojim učiteljima. Ali njih će svatko tražiti i dodavati im vlastite, ovisno o zainteresiranosti, a presudnim mi se čini ipak kako knjiga funkcionira na primarnoj razini: živi li tekst, ostvaruje li emotivni kontakt s čitateljem«.

Odgovarajući na konstataciju da novim romanom podbada čitatelja svim mogućim zlima suvremenog svijeta, autor je pojasnio:

»Meni je doista stalo da čitatelju pobudim neke osjećaje, makar revolt. Zapravo bih volio da osjeti revoltiranost podjednaku mojoj, ma koliko ona bila uzaludna. Ne tvrdim da je slika svijeta koju ovaj roman donosi istinita. Nastojao sam u njemu otisnuti kako vidim svijet, ono što mi se činilo potrebnim pokazati. Pritom ne izbjegavajući prenaplašavanje, pretjerivanje, ako je tekst to zahtijevao. A sve s nadom da će se i netko drugi u tome prepoznati. Da ću ga dotaknuti u neka osjetljiva mjesta«.

Ovim je romanom Marinko Koščec potvrdio kako ide u red najzanimljivijih suvremenih pisaca. Svaki susret s njegovim knjigama rijetko će koga ostaviti ravnodušnim, a način na koji promišlja o svijetu i ljudima, životu i ispraznosti naše suvremenosti, pretvara čitanje u događaj kojim bi se moglo suprotstaviti besmislu. Autor je to koji je u stanju zaokupiti nas posve, podarivši nam pri tom užitak čitanja kako to mogu samo rijetki, istinski majstori pera. Njegov je odnos prema spisateljskom zadatku u suvremenom svijetu iskren i proživljen, odbacujući pri tom svaku pomisao na podilaženje širokim masama i težnju prema senzacionalizmu dostojnom medijske eksponiranosti. »Centimetru sreće« to, srećom, nije niti potrebno, jer ovaj će roman sam pronaći put do svojih čitatelja.

Uskrsnuti i uskrisiti

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Glagoli uskrsnuti i uskrisiti imaju isti korijen, ali se njihovo značenje vremenom i dugom uporabom izdiferenciralo i ustalilo. Obje riječi u svojoj osnovi imaju *krijes*, a mogu se povezati i s glagolom kresati. Istaknuti je teolog Bonaventura Duda u članku Uskrsnik i budućnik (Večernji list, 1991.) istaknuo dubok teološki smisao naše riječi Uskrs. Teološka se dubina krije upravo u njezinu korijenu *krijes*, što je značilo najviši sunčev domet u ljetnom suncostaju, a ujedno i oganj koji se palio tomu u čast. Simbolična je to slika onoga što nam Uskrs znači.

Temeljno značenje riječi uskrsnuti i uskrisiti je ustati (od mrtvih), podići se. Glagol uskrsnuti nije prijelazan, a uskrisiti jest. Stoga su nam potrebna oba. Uskrsnuti znači *dignuti se od mrtvih, ustati iz groba, oživjeti, ponovno postati živ*. Glagol uskrisiti znači *dignuti koga od mrtvih, probuditi, oživiti koga tko je umro*. Krist je uskrisio Lazara. On je uskrsnuo Kristovom moći. Kako je uskrisiti prijelazan glagol, mora uza se imati dopunu, moramo znati koga je tko uskrisio. Stoga možemo reći: Krist je uskrisio Jairovu kćer, dakle ona i Lazar su uskrsnuli jer ih je Krist uskrisio.

Znamo da je Krist bio čovjek i Bog, stoga možemo reći da je uskrsnuo, no ukoliko želimo naglasiti kako je njegovo uskrsnuće djelo Boga Oca reći ćemo: Nebeski ga je Otac uskrisio. Nekoga uskrisiti može samo Bog.

Običan bi čovjek to mogao tek voljom Božjom. *Uskrsnuti* možemo svi jer nas Krist može *uskrisiti*. Isusovo uskrsnuće temelj je naše vjere i nade u uskrsnuće i život vječni.

Povijest hrvatske književnosti (22. dio)

Matija Petar Katančić

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Sin valpovačkog čizmara Matija Petar Katančić rođen je 1750. godine. Osnovno je obrazovanje stekao u rodnome gradu, a nastavio u Pečuhu, Budimu i Baji. U Baču je završio franjevački novicij, a teološki i filozofski studij u Osijeku. Kao gimnazij-ski je profesor služio u Osijeku i Zagrebu, a kao sveučilišni u Budimu. Predavao je arheologiju, numizmatiku, filologiju i povijest. Bivio se znanstvenim istraživanjem starih rimskih spomenika, a osobito je gorljivo proučavao hrvatsku povijest braneći tezu da su Hrvati autohtoni na svome tlu jer su i stari Iliri bili Hrvati (*In veterem Croatorum patriam indigatio psihologica*, Zagreb, 1790.). Čitavoga života zaokupljao ga je znanstveni rad, a književnošću se intenzivnije bavio samo u mladim danima. U književnosti je osobito

Matija Petar Katančić
(1750.–1825.)

značajna njegova dvojezična zbirka hrvatskih i latinskih pjesama *Fructus auctumnales* (*Jesenji plodovi*, 1791.). Na pjesnički razvoj i nastanak dvojezične zbirke hrvat-

skih i latinskih stihova utjecao je Katančićev boravak na sveučilištu u Budimu. U tadašnjoj se mađarskoj književnost osjećao utjecaj klasicizma koji je posebice vidljiv među pjesnicima koji dolaze iz svećeničkih redova. Pjesme pisane hrvatskim jezikom najčešće su imitacije starih pjesnika pisane klasičnim metrom. Dio pjesama pisan je stihom narodne pjesme, stoga za Katančića možemo reći da je jednim dijelom svoga opusa klasicist, a drugim najavljuje duh predromantizma. Protivi se Relkoviću, prema kojemu su kolo i drugi narodni plesovi ostatci iz turskih vremena, svojom polemičkom pjesmom *Satir od kola sudi* uspostavljajući kontinuitet kola i svirke s davnim vremenom slavenskih predaka.

Na hrvatski je jezik preveo Sveto pismo koje je objavljeno

nakon njegove smrti u Budimu 1831. godine. Bio je to, nakon protestantskih, prvi objavljeni prijevod na hrvatski jezik. Katančić je bio mišljenja da je od svih naših govora najljepši bosanski te je, kako sam kaže, preveo Sveto pismo u »jezik slavno ilirički izgovora bosanskoga«. U rukopisu mu je sačuvan veliki rječnik *Etymologicon Illyricum* i poetička rasprava *De poesi illyrica libellus ad leges aestheticae exactus* u kojima sabire riječi i primjere hrvatskih pisaca te raspravlja o pjesništvu, posebice o starijim i novijim pjesnicima.

Zbog slaba je zdravlja rano umirovljen (1800.). Vrijeme je provodio u samostanu baveći se znanstvenim radom i prevodeći Sveto pismo. Umro je u franjevačkome samostanu u Budimu 1825. godine.

Korizmeni koncert u Zemunu

Dva tjedna prije najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa, 29. ožujka, župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu upriličila je svojim vjernicima, nakon misnog slavlja, kratak koncert. Naime, pjevačima ove crkve pridružili su se članovi Opere Bb iz Zagreba, koji su dan prije toga imali nastup u poznatom zemunskom kazalištu »Madlenijanom«.

Nakon mise solisti *Dijana Hilje, Blanka Tkalcic-Breglec, Zlatomira Nikolova, Lidija Horvat-Dunjko*, njena kćerka *Antonija* i *Ronald Braus* izveli su sakralna djela koja su primjerena korizmenom dobu, a *Marija Družijanić*, orguljašica iz Beograda, odsvirala je Kacinijevu »Ave Mariju«. Nakon toga su uslijedila dva stavka iz oratorija, »Stabat Mater« i »Panis Angelikus« Cezara Franka, te kompozicija »Bože daj mi snage«, koju je napisao Ljubo Kuntarić. Doista izvanredan program zaokružen je korizmenom pjesmom »Svaka duša«, koju je izveo crkveni zbor. Domaćin je bio župnik prečasn *Jozo Duspára*.

D. Lukinović

Otpustiti da bi nam bilo otpušteno

Korizmeni susret, peti po redu, održan je 30. ožujka u Hrvatskom domu u Somboru. Predavač je bio o. *Jure Zečević* iz samostana Majke Božje Remetske u Zagrebu. Otac *Zlatko Žuvela* je kao i uvijek napravio kratak uvod, ovoga puta riječima: »Vjerodostojan kršćanski život nije moguć bez pravog kršćanskog života, jer kako se moli tako se i živi i obratno. Ako unaprijedimo svoju molitvu, unaprijedit ćemo i svoj život«. Prije početka predavanja o. Zlatko je pozdravio oca provincijala *Mirka Mamića*, koji je sa subraćom savjetnicima došao posjetiti somborsku karmelsku zajednicu.

Otac Jure je upozorio da smo često hvalisavi i volimo reći kako smo sve što imamo i posjedujemo stekli sa svojih deset prstiju. Tu su lijepo došle riječi sv. Pavla: »Što imaš, a da nisi primio?« Zaključak je, dakle, da uvijek postoji netko od koga primamo, a to je prije svega dragi Bog. Očenaš je opasna molitva i s opasnošću koju predstavlja je i molitva spasonosne prigode za nas. Stoga je otac Jure upozorio kako moramo biti svjesni riječi koje izgovaramo u Isusovoj molitvi. Jer, ako mi ne otpuštamo dužnicima našim, onda trebamo govoriti: »Bože, ne otpusti nam duge

naše, jer ni mi ne otpuštamo dužnicima našim«. Tu je, dakle, opasnost molitve Gospodnje, ali to ne znači da je ne treba moliti, već treba oprostiti, pomiriti se. Otac Jure Zečević je zaključio kako je potrebno dobro se zagledati u eshatološku budućnost, progledati kroz prste i otpustiti onima koji su se ogriješili o nas i biti svjestan kako sa svojim grijesima nismo izgubljeni ako opraštamo.

Ovaj korizmeni susret glazbeno su propratile, uljepšale i produhovile sestre *Dubravka* i *Daliborka Malenić*.

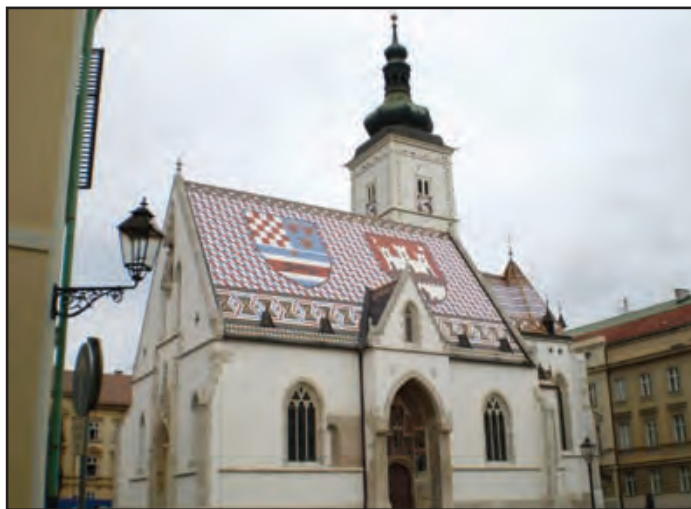
Z. Gorjanac

Završeno uređenje crkve sv. Marka u Zagrebu

Zagrebački nadbiskup kardinal *Josip Bozanić* predvodio je u nedjelju, 29. ožujka, sv. misu u crkvi sv. Marka u Zagrebu, u povodu završetka restauratorskih radova na toj gornjogradskoj crkvi i njezinoj potpunoj obnovi. Svetoj misi su nazočili potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti *Jadranka Kosor* te izaslanik zagrebačkog gradonačelnika *Milana Bandića*, *Stipe Zeba*, koji su financirali obnovu fasade, pročelja crkve, tornja i krovšta.

Crkva sv. Marka jedan je od zaštitnih znakova glavnog grada Hrvatske i jedan od najstarijih spomenika zagrebačke arhitekture, a obnovio ju je Restauratorski zavod nakon 25 godina izvođenja radova.

Z. Žužić

Obredi Velikog tjedna

Katedrala bazilika svete Terezije Avilske

Veliki četvrtak

- u 9 sati dvojezična biskupska sveta misa s posvetom ulja
- u 19 sati dvojezična biskupska sveta misa Večere Gospodnje s pranjem nogu
- u 21 sat klanjanje na mađarskom jeziku
- u 22 sata klanjanje na hrvatskom jeziku

Veliki petak

- u 18 sati obredi Velikog petka i klanjanje svetom križu

Velika subota

- cijeli dan klanjanje
- u 14 sati blagoslov jela
- u 20 sati dvojezično vazmeno bdijenje, sveta misa, obred uskrsnuća

Velika uskrsna ispovijed je na Veliki četvrtak, petak i subotu i traje cijeli dan

Uskrs

- u 10 sati biskupska sveta misa

Župa Isusova Uskrnuća

Velika uskrsna ispovijed je u utorak, 7. travnja, od 6 do 18 sati

Veliki četvrtak – u 18 sati sveta misa i Getsemanska ura

Veliki petak – obredi u 17 sati

Velika subota – blagoslov jela u 14, 15 i 16 sati

- obred uskrsnuća u 20 sati

Uskrs – u 6 sati i 9:30 svečane svete mise na hrvatskom jeziku U župnoj crkvi Isusova Uskrnuća na Uskrs je proštenje.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Unapređivati dijalog

Poruke iz Vrnjačke Banje

Mjesto današnjeg razmatranja odlučio sam s vama podijeliti zaključke sa jednoga značajnog skupa čiji sam bio ne samo sudionik nego i voditelj jedne grupe. Kako me je stvaranje zaključaka s toga skupa potpuno okupiralo, podijeliti s vama taj događaj koji je svakako pun poticaja za razmišljanje i činjenje.

Svjesni gdje živimo, u zemlji koja je multietnička i multireligijska zajednica u demokratskoj tranziciji, živeći u pluralističkom društvu, kao neophodni put za rješavanje brojnih društvenih pitanja vidimo dijalog. Beogradska otvorena škola u partnerstvu s Hrišćanskim kulturnim centrom i uz podršku delegacije Europske komisije u Srbiji organizirala je u Vrnjačkoj Banji, od 25. do 28. ožujka 2009. dijaloški skup eminentnih predstavnika crkava i vjerskih zajednica, profesora sveučilišta, medija, predstavnika političkih stranaka, državnih i lokalnih vlasti i organizacija građanskog društva. Pod pojmom dijaloga podrazumijevamo autentičnu, otvorenu i konstruktivnu raspravu o relevantnim pitanjima i problemima.

Sudionici su se upoznali sa svim suvremenim modelima odnosa crkava i vjerskih zajednica i države i konstatali kako svi ti modeli štite temeljno ljudsko pravo: pravo na slobodu vjere koje podrazumijeva i njeno javno ispovijedanje. Nitko nema pravo vjernicima osporavati pravo da iznose svoje stavove o svim društvenim pitanjima u skladu sa svojim pogledom na svijet. Držimo da bi trebalo bez odlaganja povesti ozbiljno stručno i javno razmatranje na teme: Religija između privatnog, javnog i državnog; Religija u procesima modernizacije; Religija i mediji; Kooperativni model odnosa crkava i vjerskih zajednica i države (neiskorištene mogućnosti, jer se u Europi sve više govori o ovom modelu kao modelu budućnosti. Sudionici drže da je on najprikladniji i za našu crkvu).

Prepoznavamo regiju Balkana kao svojevrsni prostor viševjekovnog susretanja tri objavljene religije. Iskustvo i potencijal koji iz toga proizlaze nisu uvijek kreativno iskorištavani, već su, nažalost, znane prakse tragičnih sučeljavanja i zloupotreba. Život na mjestu susretanja i suživota pruža šanse za izgradnju mostova i veza. Činjenicu da se sve tri objavljene religije na Balkanu susreću i prožimaju na svojim rubnim područjima doživljavamo kao pozitivan izazov i poticaj za suradnju na koje crkve i vjerske zajednice i ostali akteri treba da daju adekvatne odgovore. Zbog tog rubnog karaktera religija Balkana treba budno bdjeti nad opasnostima i rizicima koje taj položaj sa sobom nosi – fanatizmom, fatalizmom, strahom od drugog, kadrovskim deficitima, religioznim nacionalizmom itd.

Očekuje se od medija

posebna osjetljivost,

profesionalizam i

odgovornost pri izvje-

štavanju o crkvama i

vjerskim zajednicama,

ne na nivou incidenta

i bez senzacionalizma.

...

Očekuje se od vlasti:

da ima ravnopravan

odnos prema svim

crkvama i vjerskim i

etničkim zajednicama i

da im omogući jednake

šanse, kroz adekvatan

zakonski okvir i primje-

reno djelovanje insti-

tucija.

Dijalog se vodi s ciljem da se pitanja i problemi razriješe na opće dobro svih sudionika i društva u cjelini. U njemu trebaju sudjelovati relevantni i kompetentni predstavnici svih društvenih struktura i aktera, a naročito donosioci odluka i ostali predstavnici zainteresirane javnosti. Ovako shvaćen dijalog treba postati redoviti vid komunikacije za razmjenu mišljenja, ideja i primjera dobre prakse, koji treba institucionalizirati i voditi na svim stupnjevima i sa svim akterima društva.

Osjećajući društvenu odgovornost crkava i vjerskih zajednica za ostvarenje ovih ciljeva, vidimo potrebu za formiranjem međureligijskog tijela koje, vodeći redoviti dijalog među crkvama i vjerskim zajednicama, lakše komunicira s javnošću, medijima, NVO i vlastima na svim razinama. Sudionici drže da treba unapređivati dijalog i suradnju između crkava i vjerskih zajednica i građanskog društva. Besmisleno je i nedopustivo svako suprotstavljanje vjerskog i građanskog, posebno u sferi obrazovanja. Zato mole nadležne da razmotre mogućnost da se postojeća alternativa vjerska nastava – građanski odgoj zamijeni nekom drugom npr. vjerska nastava – etika. Također, drže kako treba izjednačiti status ovog predmeta i predavača s drugim predmetima i predavačima. Sudionici se zalažu da se svećenicima i vjerskim službenicima omogući u skladu sa zakonom djelovanje u javnim institucijama, posebno u obrazovanju, zdravstvu, vojsci, policiji i zatvorima. Potaknuti osjećajima pravednosti i solidarnosti ukazuju se na goruće probleme: galopirajućeg siromaštva, nedostupnosti i neadekvatnosti socijalne i zdravstvene zaštite (Palijativno zbrinjavanje terminalno oboljelih lica, bolesti ovisnosti, probleme osoba koji žive sa HIV – sidom i mentalno zdravlje). Očekuje se od medija posebna osjetljivost, profesionalizam i odgovornost pri izvještavanju o crkvama i vjerskim zajednicama, ne na nivou incidenta i bez senzacionalizma.

Sudionici očekuju da se u obrazovne planove i programe vjerske nastave i predmeta koji su relevantni za identitet (povijest, jezik i književnost, umjetnost itd.) unose pozitivni sadržaji koji bi trebalo da uvažavaju i afirmiraju vjersku i etničku raznovrsnost, kao i da isključe postojeće sadržaje diskriminatornog karaktera i one koji doprinose stvaranju i održavanju negativnih stereotipa. Očekuje se od NVO i ostalih aktera građanskog društva: da nastave, potiču i iniciraju pozitivne promjene u pravcu osnaživanja ljudskih prava i demokracije u Srbiji. Također se očekuje od Vlasti: da ima ravnopravan odnos prema svim crkvama i vjerskim i etničkim zajednicama i da im omogući jednake šanse, kroz adekvatan zakonski okvir i primjereno djelovanje institucija.

Običaji na Cvjetnicu i Veliki tjedan

Cvjetnica ili Nedjelja muke Gospodnje je blagdan koji se slavi tjedan dana prije Uskrsa, Cove godine 5. travnja. Cvjetnica je uvod u Veliki tjedan i tada se slavi Isusov ulazak u Jeruzalem. Svečano dočekavši Isusa, koji je ulazio na magarcu, narod je mahao palminim i maslinovim grančicama, prostirući haljine pred njim. U spomen na to, na Cvjetnicu se obavlja procesije s blagoslovljenim palminim i maslinovim grančicama. Na našim prostorima u nedostatku palminih i maslinovih grančica blagoslivlja se grančica cicamace. U crkvi se toga dana čita ili pjeva Muka Gospodnja.

Za početak Velikog tjedna vezan je običaj umivanja u žitu. Obično stariji ukućani još prije izlaska sunca stavljaju u hladnu vodu mlado žito i cvijeće. U toj vodi se umivaju svi ukućani prije odlaska na svetu misu. Postoji vjerovanje kako će oni koji se umiju u toj vodi bili zdravi, mladi i lijepi, jer se vjerovalo da onaj tko se umije u vodi s mladim žitom vječno ostaje mlad.

Korizmene nedjelje nisu zvane rednim brojevima već starinskim nazivima »Čista, Pačista, Bezimena, Sredoposna, Gluha i Cvjetnica«.

U Velikom tjednu, u srijedu se završava pobožnost križnog puta u crkvama. Na Veliki četvrtak je misa posljednje večere i svete mise nema sve do Uskrsnuća. Veliki petak je u narodu poznat i kao dan kada se posti i ne rade se nikakvi veći poslovi. Toga se dana ide na Kalvariju na križni put i na groblje, sve do tri sata kada je Isus umro. Tada nastaje šutnja. U večernjim satima se u crkvama služe obredi Velikog petka, a po tradiciji toga dana se ne gleda televizija, niti se ide kod nekoga u goste. To je jedini dan žalosti u Katoličkoj crkvi.

Na Veliku subotu se priprema posebno jelo, koje se kasnije nosi u crkvu na blagoslov.

Kako bi se na pravi način pripremili za Uskrsnuće, tijekom Velikog tjedna u svim crkvama postoji mogućnost svete ispovijedi.

Ž. V.

Bdijenje mladih

U subotu pred Cvjetnicu, mladi dugi niz godina organiziraju bdijenje mladih, koje se održava u sjemeništu Paulinum, u kapelici sv. Pavla. I ove godine bdijenje će biti održano 5. travnja s početkom u 19 sati. Tijekom bdijenja čitat će se poruka pape Benedikta XVI. za svjetski molitveni dan mladih, koja glasi: »Pouzdamo se u Boga živoga«, te druga prigodna čitanja i meditacije. Na kraju bdijenja mladima će se podijeliti maslinove grančice.

Rižoto s lignjama

Potrebno:

maslinovo ulje
glavica luka
2 čena češnjaka
pola paprike
lignje
riža
začini: sol, vegeta, bosiljak, ružmarin, papar
bijelo vino
kukuruz šećerac

Na maslinovom ulju pirjati luk i češnjak i papriku. Lignje očistiti i izrezati na komadiće, krake također. Pirjati na luku i paprici

uz miješanje. Dodati začine po želji, rižu i vodu, te kuhati uz stalno miješanje. Povremeno dolijevati vodu, a pri kraju umjesto vode dodati 1 dl bijelog vina. Kada je kuhano, poklopiti i ostaviti 15 minuta.

Kukuruz šećerac kuhati u slanoj vodi i poslužiti uz jelo, kao i bijelo vino.

Biljke kao ljekovita sredstva

Piše: dr. Marija Mandić

Ginko biloba, ginko, već se tisućama godina rabi u tradicionalnoj kineskoj medicini za liječenje astme, ozeblina i oticanja. Lepezaste listove drveta ginka zapadni travari danas cijene zbog djelovanja na bolesti krvnih žila

od kojih obično obolijevaju stariji ljudi. Tako je jedan od najkorisnijih učinaka ginka – širenje krvnih žila i poboljšanje protoka krvi u kapilarama i arterijama, posebice u krajnjim dijelovima krvnožilnog sustava, donjim dijelovima nogu i stopalima. Također se čini da ginko poboljšava protok krvi u mozgu. Smatra se da ova biljka može spriječiti nastanak krvnih ugrušaka te je dobra i nakon infarkta i šloga. Radi poboljšanja opskrbe krvlju djelotvoran je kod oštećenja vida kod šećernih bolesnika, a pomaže i kod obnavljanja sluha nakon oštećenja živaca odgovornih za osjet sluha. Listovi ginka mogu se nabaviti u suhom obliku, kao kapsule ili kao ekstrakt. Ukoliko se koristi kao pomoćno ljekovito sredstvo, a ne u obliku lijeka, potrebno je obratiti pažnju na razdoblje pauze tijekom uzimanja, što kod lijekova na bazi ginka nije slučaj. Ginko može izazvati mučninu, razdražljivost,

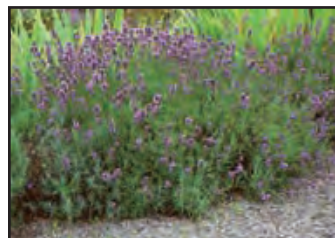
nemir, proljev i povraćanje. Tada ga treba prestati uzimati ili barem smanjiti dozu.

UPOZORENJE: Osobe koje boluju od poremećaja zgrušavanja krvi, zatim trudnice, dojilje i djeca ne smiju primjenjivati ginko. Prije svake uporabe ove biljke najbolje je posavjetovati se s iskusnim travarom ili s liječnikom. Ginko se preporučuje kod sljedećih bolesti: vrtoglavice, glavobolje, zujanja u ušima, Alzheimerove bolesti, upale vena, ateroskleroze krvnih žila mozga, kod dijabetičara, ulkusa na nogama, ali i kod potištenosti, smanjene koncentracije ili psihičke i fizičke iscrpljenosti starijih osoba.

Lavandula officinalis, lavanda, još je jedna biljka čije prirodno

stanište nije naše podneblje, ali se veoma često koristi i kod nas, jer daje miris odjeći i odbija moljce.

Međutim, ova aromatična biljka ima i mnoga ljekovita svojstva. Podaci iz povijesti ukazuju na to da lavanda ima umirujući i ublažujući učinak koji rješava tjeskobnost, jer njena aroma potiče mentalne procese. Poput mnogih aromatičnih eteričnih ulja, lavandino ulje ima antiseptička svojstva te ga iskusi herbalisti primjenjuju za liječenje kožnih bolesti, primjerice gljivica, opekline, ozljeda, ekcema i akni. Čaj od lavande od 1 čajne žličice sušenih cvjetova i 2 dl kipuće vode dobar je kod loše probave, mučnine, nadutosti i stomaknih grčeva. **SAVJET:** Za opuštanje staviti nekoliko kapi eteričnog ulja u vodu za kupanje; utrljati ulje u kožu za smirivanje reumatskih bolova ili uzeti nekoliko kapi za inhalaciju para kod prehlade, kašlja i gripe. Ipak, lavandino ulje nikada ne uzimati na usta!

Rosmarinus officinalis, ružmarin, zimzelena je biljka koja se, osim što služi kao kulinarSKI začIn, može primjenjivati u brojne svrhe. Smatra se da njegovi listovi potiču cirkulacijski i živčani sustav i stoga mogu poslužiti kao antidepresiv, a zbog svog antibakterijskog i antigljivičnog djelovanja preporučuje se vanjska uporaba kod kožnih infekcija u uljanoj otopini. Zbog antispazmolitičkih svojstava uzima se kod loše probave, infekcija gornjeg dišnog sustava, mišićnog bola, reumatizma i iščašenja, a također i kao sredstvo za grgljanje osvježava dah. Ulje ružmarina za unutarnju primjenu može izazvati blagi bubrežni, crijevni ili želudačni podražaj, dok u velikim količinama uzet na usta može biti veoma otrovan.

UPOZORENJE: Trudnice trebaju izbjegavati ružmarin jer potiče materične kontrakcije i kao i kod lavandinog ulja nikada se ne smije piti ulje za spoljnu uporabu!

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na:

hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Dragi prijatelji!

Sve vas lijepo pozdravljam i pozivam da pogledate što smo vam sve pripremili za ovaj broj Hrckovog kutka.

Donosimo vam nekoliko zanimljivih tema, te možete pročitati o hrvatskoj pjesničkoj manifestaciji »Goranovo proljeće«, na kojoj su sudjelovale učenice iz OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu. Prošlog je vikenda u HKC-u »Bunjevačko kolo« održan godišnji koncert najstarije dječje folklorne skupine koju čine učenici 7. i

8. razreda osnovne škole. Oni su se u subotu, 28. ožujka, predstavili plesovima bunjevačkih Hrvata, plesovima i pjesmama iz Banata, vlaškim igrama, pjesmama i plesovima iz Međimurja, dječjim mađarskim igrama, plesovima i pjesmama iz Bilogore i Zagorja. Asistent i voditelj ove skupine je *Vladimir Skenderović*, koji je djecu i pripremio za ovaj koncert.

S obzirom da je još uvijek vrijeme korizme, donosimo vam i kako je bilo na ovogodišnjoj uskršnjoj radionici u dječjem vrtiću »Marija Petković«. Možete vidjeti i nekoliko zanimljivih ideja kako ukasiti svoju sobu ili kako ukasiti uskršnja jaja – pisanice.

Pjesnikinje OŠ »Matija Gubec« na »Goranovom proljeću«

Tradicionalna hrvatska pjesnička manifestacija »Goranovo proljeće« utemeljena je 1964. godine, od kada se svake godine priređuje prvog dana proljeća, 21. ožujka, na dan Goranovog rođenja u njegovu rodnom Lukovdolu, koje je kulturno središte grada Vrbovskog u Gorskom Kotaru. I ove godine na prvi dan proljeća i Svjetski dan poezije, u Lukovdolu je otvoreno »46. Goranovo proljeće«. Okupili su se na njegov rođendan stvaraoci i poklonici poezije svih generacija. U trodnevnom programu, od 19. do 21. ožujka, sudjelovali su brojni ugledni pjesnici, a na najvećoj

manifestaciji posvećenoj hrvatskome suvremenom pjesništvu, ove su godine po prvi puta sudjelovale i učenice Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta. *Marina Crnković*, *Martina Crnković* i *Ksenija Benčik* skupa su sa svojim voditeljima, učiteljicom *Mirjanom Balažević* i vlač. *Franjom Ivankovićem*, uz šestero nagrađenih osnovnoškolaca i srednjoškolaca iz Republike Hrvatske, imale prigodu kroz literarne radionice družiti se s istaknutim hrvatskim književnicima. Uz domaćina manifestacije, predsjednika Odbora »Goranovog proljeća« *Marinka Kovačevića*, tajnama pjesničkog umijeća poučavali su ih i ugledni književnici *Vlatko Majić* i *Miroslav Mićanović*.

»Radionice su bile prilično zahtjevne, ali smo puno toga naučili«, kaže učiteljica *Mirjana Balažević*.

»Povrh svega, bila nam je čast što smo imali privilegij sudjelovati na ovoj manifestaciji, koja okuplja najistaknutije hrvatske pjesnike. Učiti od njih svake godine ima prigodu tek nekolicina prvonagrađenih, i to isključivo iz Hrvatske. Unatoč ovim pravilima, naša škola prijavila se na pjesnički natječaj, a organizatori su odlučili napraviti iznimku i nagraditi nas sudjelovanjem na »Goranovom proljeću«.

Osim pjesničke i prozne pouke domaćini su Tavankučanima organizirali i izlet u Park prirode »Kamačnik«, te posjet mjesnoj školi i rodnoj kući I. G. Kovačića, koja je pretvorena u memorijalni muzej u čijem sklopu su knjižnica, galerija i memorijalni dio sa stalnim postavom o Goranovom životu i stvaralaštvu.

Središnji događaj bio je dodjela nagrade »Goranovog proljeća«. Tako je nagradu »Goranov vijenac« za cjelokupni pjesnički opus i dostignuća u hrvatskoj književnosti primio ovogodišnji laureat *Branimir Bošnjak*, dok je nagradu »Goran« za mlade pjesnike primila *Irma Velić* za rukopis knjige »Iza tuge«.

Potom su uručene i nagrade za šestero učenika osnovnih i srednjih škola za najbolje literarne radove u protekloj godini, a Tavankučanima je dodijeljena posebna diploma za sudjelovanje na natječaju za mlade pjesnike i za rad u literarnoj radionici »Goranovog proljeća«.

Završetkom središnjeg dijela manifestacije, idućih mjeseci bit će održani ostali programi, odnosno već tradicionalni susreti pjesnika, koji su svake godine upriličeni u drugoj županiji. Ove godine ljubitelji pjesničke riječi družit će se na otoku Hvaru.

Marija Matković

Godišnji koncert HKC-a »Bunjevačko kolo« najstarijeg dječjeg odjela

Uskršnja radionica dječjeg vrtića »Marija Petković«

Zajednički rad djece s
roditeljima i odgojiteljicama

Piše i uređuje: Željka Vukov

43. zagrebački salon (primijenjena umjetnost i dizajn)

Anti dizajn u javnoj garaži

Postavka izloženih radova locirana je na -3. razini auto depoa na Kvaternikovom trgu u Zagrebu

Posjetio i fotografirao: Dražen Prčić

Uposve nesvakidašnjem ambijentu javne garaže na zagrebačkom Kvatriću, preciznije na 3. razini ispod zemlje, smještena je postavka ovogodišnjeg 43. zagrebačkog salona primijenjene umjetnosti i dizajna. Izloženo je mnoštvo kreativnih i posve avangardno-alternativnih ostvarenja brojnih umjetnika iz Hrvatske i inozemstva, koji su nastojali prikazati svoju viziju društva u kome živimo kroz kritički komentar njegovih brojnih anomalija. Fotografije izloženih eksponata govorit će više od riječi, ali ipak evo i nekoliko redaka iz službene publikacije koja najavljuje ovaj vrijedni kulturni događaj realiziran pod pokroviteljstvom najviših državnih kulturnih institucija.

»Preterivanje je nužno u iznošenju ideje. Svojim provokativnim projekcijama anti-dizajn ili radikalni dizajn koristio se formom kao načinom kulturne kritike predlažući 'dizajn izmaka', smatrajući dizajn kulturalnim konceptom – umjesto da jednostavno biva vođen tržištem i masovnom proizvodnjom i potrošnjom.

Anti-dizajn povezujemo s postmodernizmom u Italiji (Global Tools, Firenze, 1973 – Memphis, Milano, 1981.), predvođen figurom Ettorea Sottsassa. Avangarda je trajna alternativa mainstreamu u oblikovanju, redovito postaje njegovim dijelom i stoga se nanovo samo-proizvodi. Masovno društvo, koje je karakterizirao jedinstven, gotovo univerzalan standard potrošnje, evoluiralo je u heterogeno društvo različitosti postfordizma, sve veće kompleksnosti«

Područja i okviri alternativnog djelovanja

- recikliranje ('siromašna tehnologija'; energija; održivi razvoj)
- ready-made (propitivanje koncepcije originalnosti djela: pastiš, hibrid)
- propaganda (etika vs. estetika)
- performans (aktivacija)
- projekcija u budućnost (virtualnost; konceptualni dizajn)
- suzdržavanje od činjenja (dedukcija; praznina kao građivni element grada)
- slučajni susret programa i forme (fleksibilnost)
- salon odbačenih (natječajnih radova; prijedloga za industrijsku i komunalnu arhitekturu koja traje dulje od svoje namjene)
- (in)habitacija (kontekstualnost; proizvodnja konteksta; produkt-arhitektura)
- edukacija i teorija (manifesti; epistemologija dizajna)

8. travnja 2009.

U NEKOLIKO REDAKA

Vrijeme

U noći sa subote na nedjelju, prema ljetnom računanju vremena kazaljke smo pomaknuli za sat vremena unaprijed. Ovim praktičnim potezom, dobili smo duži dan. Super, jer ide toplije vrijeme i puno je ugodnije biti vani pod dnevnim svjetlosti. Ali, kada bismo nekako mogli kazaljke nadolazeće krize, također, jednim pokretom pomaknuti unatrag i spriječiti njen dolazak, bilo bi to mnogo praktičnije i efektnije...

FOTO KUTAK

Nježne suze prirode!

KVIZ

Laka pitanja – teški odgovori

- Koliko je dugo trajao Stogodišnji rat?
- Koja zemlja proizvodi panamske šešire?
- U kojem mjesecu Rusi slave Oktobarsku revoluciju?
- Po kojoj životinji su Kanarski otoci dobili ime?
- Kako se zvao kralj George VI.?
- Koje je boje ružičasta zeba?

- 116 godina
- Ekvador
- U studenom
- Po psima
- Albert
- Ljubičaste boje

VIGILI

Pita susjeda malog Pericu:

- Je li tata bolje, čula sam da je prije par dana pao u bunar?
- Bolje je. Jučer se prestao derati.

Sve ga je manje

Smijeh kao životna potreba

Čovjek je jedino živo biće koje se umije nasmijati

Piše: Dražen Prčić

O pće je poznato kako se jedino čovjek, od svih živih bića koja dijele naš planet, može smijati, a opet, u posve drugoj krajnosti *homo sapiens* ujedno je i najzabrinutiji stvor koji egzistira na Zemlji. Nije slučajno što se mnogi znanstveni istraživači ljudskog ponašanja, od prapovijesti do suvremenosti, slažu kako je smijanje samo trenutačno prekidanje zabrinutog izraza ljudskog lica.

»Smijehom čovjek pokreće najsloženije psihofiziološke živčane mehanizme, angažirajući najveći broj živčanih struktura, pa je stoga i najkompleksniji psihički proces. Zato je jedino čovjek, kao najviše živo biće na evolucijskoj ljestvici, sposoban smijati se. Sjedište smijeha u ljudskom mozgu nalazi se u evolucijski najmlađim strukturama mahom čeonoga režnja. Zbog toga dolazi i do čestog zaboravljanja šala, jer se asocijativni neuroni živčanih stanica u

kojima bi se trebao stvoriti engram (slika sjećanja) nalaze upravo u najmlađim moždanim masama preko kojih još nije, slikovito rečeno, dovoljan broj puta utrput. Zato je potrebno

Aforizam

»Za mene su aforizmi koje pišem oblik kratkog i duhovitog »driblinga« stvarnosti koja nas okružuje. Vremena su teška i nema previše smiješnog u njima, ali se uvijek može pronaći prostora za humor«, kaže aforističar Dujo Runje, autor »Dujizama« koje ste svojevremeno čitali na stranicama Hrvatske riječi.

i više ponavljanja da bi se stvorilo trajnije sjećanje«, napisala je psihologinja *Aleksandra Mindoljević-Drakulić* u tekstu »Smijeh je odraz zdravlja i duhovne ravnoteže«.

Nataša Francisković,
frizerka

Najviše se volim smijati istinitim duhovitim situacijama, kojih uvijek ima u svakodnevnom životu. Ciljano gledano, volim dobre šale i viceve, kao i humoristične filmske i televizijske programe.

Tomislav Vukov,
glazbenik

Moje dvoje male djece me najljepše i najbolje znaju nasmijati, jer samo njihovo postupno odrastanje i spoznavanje svijeta oko njih donosi brojne komične situacije, pa se često znamo svi skupa nasmijati. Izvan kuće, znaju me nasmijati i razveseliti pojedine situacije vezane uz glazbu kojom se profesionalno bavim.

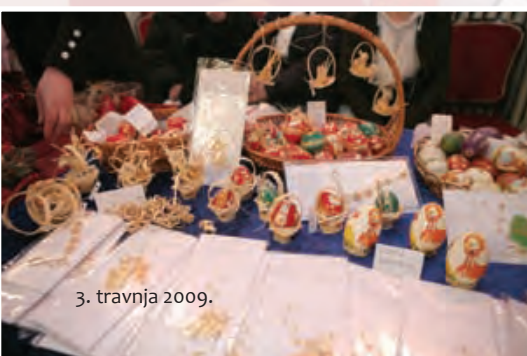

KUPON
HRVATSKA RIJEČ
ZA BESPLATNI PRIJEVOZ

DSHV i Bus prijevoz »Beneš« Vas vode u Banju Kanjižu.
Polazak ispred Doma DSHV-a u petak, 3. travnja 2009. godine u 14 sati, povratak u 19 sati.

Uvjet za besplatan prijevoz je Kupon iz posljednjeg broja »Hrvatske riječi«.

tel: 024 600-886
fax: 024 753-186
mail: busbenes@tippnet.rs

3. travnja 2009.

Uskršnja izložba u HKC-u »Bunjevačko kolo«

Šarenilo prigodnih rukotvorina

Još samo danas (petak, 3. travnja) do 19 sati u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« možete pogledati Uskršnju izložbu, što su je tradicionalno po 16. put priredili Slamarska sekcija HKPD-a »Matija Gubec« i Likovni odjel HKC-a »Bunjevačko kolo«.

Ova izložba prodajnog karaktera okupila je na jednom mjestu mnoštvo rukotvorina: u prvom redu to su već prepoznatljive pisanice (u raznim tehnikama i bojama), čestitke, te prigodni darovi od različitih materijala.

Osim članova dviju spomenutih udruga, na

izložbi su i ove, kao i prošle godine sudjelovala djeca iz vrtića »Marija Petković«, OŠ »Ivan Milutinović«, OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina, OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta, najmlađi članovi Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo«, kao i djeca iz likovne radionice župe Isusova Uskrsnuća pod ravnanjem s. *Marijane Đukić*.

Izložbu je otvorio predsjednik HKC-a »Bunjevačko kolo« *Ivan Stipić*, a prigodni program – pjesme i recitacije – izvela su djeca 2. i 4. razreda OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina.

Kuglanje

Pionir drugi u Europi

Kuglašice subotičkog Pionira osvojile su srebrnu medalju na finalnom turniru Lige prvaka održanom u Koblahu (Austrija), postavivši jedan od najvećih uspjeha ženskog sporta u povijesti Srbije. Pobjedom u finalu (7-1) naslov prvaka Europe osvojila je ekipa Viktorije iz Bamberga (Njemačka), a jedini pojedinačni poen donijela je Livia Santo, svjetska viceprvakinja sa SP-a u Banjaluci 2008. godine. Na završnom turniru najboljih kuglašica starog kontinenta sudjelovali su još i Miroteks (Celje, Slovenija) i Polonija (Lesno, Poljska).

Nogomet

Bod Spartaka ZV na strani

Neodlučenim rezultatom u Požarevcu (0-0) protiv Mladog radnika, nogometaši Spartak Zlatibor vode osvojili su bod s kojim sada zauzimaju peto mjesto na prvenstvenoj tablici Prve lige, točnije mjesto koje vodi u viši rang natjecanja. U sljedećem kolu, u subotu 4. travnja, u Suboticu stiže Mladost iz Apatina.

Bačka neporažena u
Srpskoj Crnji

Na gostovanju u Srpskoj Crnji nogometaši Bačke uspjeli su ostati neporaženi (0-0), ali su sa samo jednim osvojenim bodom izgubili prvo mjesto na prvenstvenoj tablici Vojvođanske lige, grupa Istok.

Pikado

Drugi kup Srbije

U subotu je u Subotici u atriju hotela Galeria odigran II. kup Srbije u elektroničkom pikadu u ekipnoj konkurenciji. Nastupilo je deset najboljih pikado klubova iz deset gradova Srbije. U krajnje dramatičnom

finalu, poslije majstorice, Madison iz Kaća je rezultatom 3:2 pobijedio Pik As iz Apatina i tako osvojio Kup Srbije za 2009. godinu u kategoriji 501 d.out. Pobjednik Kupa Pikado klub Madison nastupio je u sljedećem sastavu: Milan Stanković, Aleksandar Borić, Stevan Đokić, Mitar Aničić i Vladimir Beljin.

Košarka

Mlađe pionirke Spartaka
prvakinje države

Najmlađi igrački pogon u ŽKK Spartak izvrsno radi, a najbolju potvrdu donosi osvojeni naslov prvakinja države u konkurenciji mladih pionirki. Trener Dejan Baki proglašen je najboljim trenerom, dok je Sara Poljaković najbolja igračica prvenstva.

Mlađe pionirke ŽKK Spartak: Milica Bijelić, Nikoleta Farago, Korina Francišković, Milica Medić, Sara Poljaković, Izabela Prčić, Petra Rož, Milica Stefanović, Nadia Vidaković, Lea Zolnajić, Milica Čuk, Teodora Erčić, Marina Skočajić, Tamara Sobonja, Vanesa Ujvari i Aleksandra Tulenčić.

**DOLAZI PLIN DO VAS ?
ONDA POSJETITE NAS !**

BAXI

CIM GAS

Cesta Jovana Mikića 56.
24000 Subotica
Tel: 024/621-000
www.cimgas.rs

**VRHUNSKA OPREMA I MONTAŽA SISTEMA
ZA GRIJANJE I KLIMATIZACIJU**

lamart

Tomislav Barašić, hokejaš

Uspješan nastup na Svjetskom prvenstvu

Izboren je ostanak u B diviziji, iako je u to prije natjecanja malo tko vjerovao

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Hokejaška U-18 reprezentacija Srbije izbornila je na nedavno održanom Svjetskom prvenstvu u Estoniji ostanak u B diviziji, a jedan od predstavnika mladih državnih nada bio je i Palićanin Tomislav Barašić (1991.). Sportski talent ovoga mladog sportaša, uz nacionalnog izbornika, prepoznat je i od strane gradskog sportskog saveza, koji mu je dodijelio stipendiju za dosadašnje izuzetne hokejaške rezultate. O dojmovima sa SP-a u Estoniji, te o hokeju na ledu, sportu u kojemu je aktivan od najranijeg djetinjstva, porazgovarali smo neposredno po njegovu povratku iz zemlje domaćina natjecanja najboljih mladih igrača B divizije.

Svjetsko prvenstvo

Prije polaska za Estoniju mladićima iz državne reprezentacije nisu davane velike šanse za ostanak, jer je hokej na našim prostorima i u uvjetima u kojima se igra objektivno vrlo nerazvijeni sport, ali na ledenoj plohi SP-a izboren je najljepši mogući demanti.

»Na SP-u smo uspjeli izboriti ostanak u II. razredu najboljih svjetskih U-18 reprezentacija, što je bio i primarni cilj prije odlaska u Estoniju. Pobjeda protiv Kine i neodlučeni ishod susreta protiv Belgije donijeli su nam bodove spasa«, započeo je priču o Svjetskom prvenstvu Tomislav Barašić i dodao, kako je na

smotri drugog razreda najboljih svjetskih momčadi viđen odličan hokej, ponajprije od strane selekcije Engleske, koja je osvojila prvo mjesto i plasman u I. diviziju.

»Zadovoljan sam svojom minutažom na SP-u, igrao sam u četiri od pet susreta, osobito zbog nastupa u najvažnijem susretu protiv Kine, kada je i izboren ostanak u B diviziji. Nastup na Svjetskom prvenstvu zauvijek ću pamtiti i po dojmovima iz ove nekadašnje sovjetske republike, koja je imala burnu povijest borbe za osamostaljenje. U dva slobodna dana na prvenstvu vidjeli smo grad Narvu, gdje smo bili smješteni, a organiziran je i posjet morskoj obali na Baltiku«.

Hokej od malena

Tomislav se hokejom počeo baviti još od sedme godine života, iako je po maminoj želji isprva počeo trenirati umjetničko klizanje. Život uz jezero Palić, koje je tijekom zimskih mjeseci okovano ledenom plohom, od najranijeg djetinjstva ga je usmjerio prema ledenom sportu. Počeo je u Spartakovoj školi za početnike kod Zorana Jeramazovića, svoga prvoga trenera, a potom je, kako je igrački napredovao, mijenjao selekcije i trenere.

»Igram na poziciji krila ili centra, a s još nekoliko suigrača iz Spartaka danas nastupam za ekipu Novog Sada, igrajući u ligaškim kon-

kurencijama igrača do 18 i 20 godina starosti. Tako treniramo u Subotici, a igramo u Novom Sadu, jer to nam je jedina mogućnost za sportski napredak. Dobrim igranjem nastojat ću opravdati povjerenje izbornika i izboriti mjesto i u državnoj U-20 reprezentaciji«.

Sportsko-životni planovi

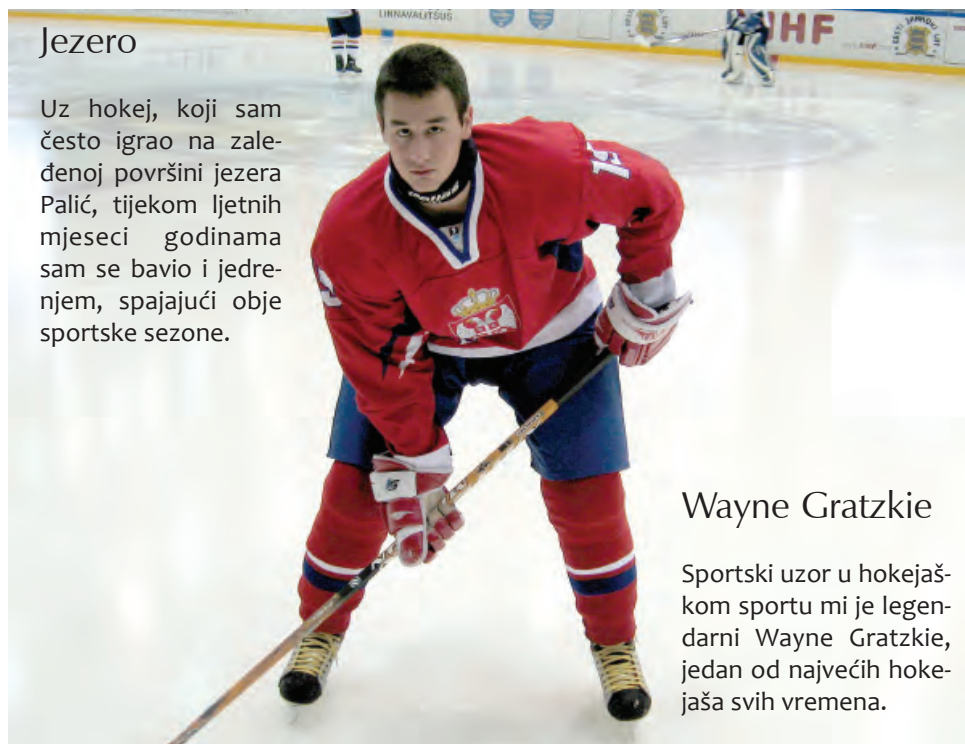
Mladi državni reprezentativac u hokeju na ledu učenik je subotičke Gimnazije »Svetozar Marković« u kojoj pohađa 3. razred društveno-jezičnog smjera. Po okončanju srednjoškolskog obrazovanja namjerava studirati pravo ili političke znanosti i uskladiti školovanje s nastavkom aktivnog igranja hokeja. Opet sve ovisi o tome u kojem će gradu nastaviti akademsku naobrazbu, jer političke znanosti mogu se studirati jedino u Beogradu.

»Sada smo na pauzi sve do svibnja, kada nas očekuju tzv. suhe pripreme za novu hokejašku sezonu. Nažalost, tako je to kada cijele godine nemamo mogućnost treniranja na ledu, pa se moramo nadopunjavati alternativnim vrstama treninga. Najesen slijedi ponovni izlazak na led, drugačija vrsta treninga i nova ligaška natjecanja«.

Između sjedenja u školskoj klupi i sportske borbe na ledenoj plohi Tomislav Barašić slobodne trenutke voli provoditi skupa s djevojkama i prijateljima, ali često se zna naći u ulozi uređivača zelenih površina u dvorištu njihove obiteljske kuće na Paliću.

Jezero

Uz hokej, koji sam često igrao na zaleđenoj površini jezera Palić, tijekom ljetnih mjeseci godinama sam se bavio i jedrenjem, spajajući obje sportske sezone.

Wayne Gratzkie

Sportski uzor u hokejaškom sportu mi je legendarni Wayne Gratzkie, jedan od najvećih hokejaša svih vremena.

**PETAK
3.4.2009.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Trenutak spoznaje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.15 - Sve će biti dobro
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Noćni kopači: Tajni život europskog jazavca, dokumentarni film
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Draga neprijateljica, telenovela
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.45 - Jelovnici izgubljenog vremena
18.10 - Iza ekrana
18.40 - Sve će biti dobro
19.30 - Dnevnik
20.15 - Vaš blockbuster
22.15 - Dnevnik 3
22.35 - Lica nacije
23.25 - Poslovne vijesti
23.30 - Vijesti iz kulture
23.40 - Dosjei X (5), serija
00.25 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 5, serija
01.10 - Bostonsko pravo 3.
01.55 - Noćni kopači: Tajni život europskog jazavca, dokumentarni film
02.50 - Oprah Show
03.30 - Znanstvena petica
04.00 - Lijepom našom: Križ (1/2)
05.00 - Draga neprijateljica, telenovela

HRT 2

07.05 - Najava programa
07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
07.30 - Mala sirena
07.55 - TV vrtić:
--- - Honzik i Samuel
--- - Tikviči: Miševi i mačke
08.10 - Čarobna ploča - učimo engleski
08.25 - Petar Pan i gusari
08.50 - Lagodni život Zacka i Codyja, serija za djecu
09.15 - Beverly Hills 9, serija
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Pola ure kulture

14.10 - Dokuteka
14.45 - Obični ljudi, TV serija
15.35 - Koga briga? Maloljetnička delinkvencija
16.10 - Nove avanture stare Christine 2, serija
16.30 - Happy Hour, serija
17.00 - Bostonsko pravo 3,
17.50 - Županijska panorama
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
19.20 - Crtani film
19.25 - Otkad si otišla 1, humoristična serija
20.00 - Lijepom našom: Križ (1/2)
20.55 - Torino: Košarka, završni turnir Eurokupa: Bilbao - Zadar, prijenos
22.45 - Vijesti na Drugom
23.05 - Sudac John Deed 5
00.00 - Sudac John Deed 5
00.50 - Filmski maraton: Tajlandski ratnik, tajlandski film
02.30 - Filmski maraton: Život u strahu, američki film
04.00 - TV raspored

06.45 Otvori svoje srce, serija
07.35 Code lyoko
08.00 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
08.10 Pepa praščić
08.20 Graditelj Bob
08.30 Ezo TV, tarot show
09.30 Nova lova, TV igra
10.30 IN magazin
11.15 Inspektor Rex, serija
12.15 Farma, reality show
13.15 Vatrene serije
14.15 Rebelde, serija
15.15 Davidova majka, film
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Inspektor Rex, serija
18.25 IN magazin by Bijele udovice
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Farma, reality show
22.00 Okrutne namjere 3, igrani film
23.30 Plaćeni ubojica, film
01.15 Lovci na blago, film
02.45 Ezo TV, tarot show
03.45 Osuđena, igrani film
05.15 IN magazin by Bijele udovice
05.55 Kraj programa

06.55 Dexterov laboratorij
07.15 SpužvaBob Skockani
07.40 Korak po korak, serija
08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija

08.35 Punom parom, kulinarski izazov
09.15 Astro show, emisija
10.20 Kunolovac, kviz
11.20 Malcolm u sredini, humoristična serija
11.40 U dobru i zlu, humoristična serija
12.15 Ekkluziv, magazin
12.30 Vijesti
12.40 Reba, serija
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.30 Cobra 11, serija
15.20 Magnum, akcijska serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
17.10 Malcolm u sredini, serija
17.35 U dobru i zlu, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Vatrene stihija, igrani film, akcijski
21.40 Rafalna paljba, igrani film, akcijski
23.25 Vijesti
23.35 Nepobjedivi, igrani film, akcijski
01.05 Vatrene stihija, igrani film, akcijski

**SUBOTA
4.4.2009.**

05.40 - Najava programa
05.45 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
06.25 - Iza ekrana
06.55 - Velike filmske ljepotice: Macha Meril, dokumentarna serija
08.00 - Vijesti
08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Rio Conchos, američki film
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Kućni ljubimci
10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.35 - Draga neprijateljica
13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
14.10 - Duhovni izazovi
14.45 - Reporterji: Na silu vjenčane
15.55 - Euromagazin
16.30 - Vijesti
16.40 - Hrvatska kulturna baština

17.00 - Svirci moji, glazbena emisija
17.50 - U istom loncu, kulinarski show
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Zvijezde pjevaju (4/8) (1.dio)
21.00 - Zvijezde pjevaju (4/8) (2.dio)
21.55 - Mahnitost, američki film
23.55 - Dnevnik 3
00.15 - Filmski maraton: Ljeto kad je ubijao Sam, američki film
02.30 - Filmski maraton: Stara gundala 2., američki film
04.10 - reprizni program
04.55 - Draga neprijateljica, telenovela

07.00 - Najava programa
07.05 - Disneyjevi crtići: Šiljo i sportovi
07.30 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
07.55 - Na kraju ulice
08.20 - Danica
08.25 - Čarobna ploča - učimo engleski
08.40 - Ninin kutak
08.50 - Dinosapien, serija za djecu
09.15 - Iznađ crte
09.30 - Navrh jezika
09.40 - Kokice
09.55 - Parlaonica
10.55 - Kuala Lumpur: Kvalifikacijska utrka Fa za Veliku nagradu Malezije, prijenos
12.15 - Briljanteen
13.05 - Dr. Who 3., serija za djecu
13.55 - KS automagazin
14.30 - Stara gundala 2, film
16.10 - Zagreb: SP u sinkroniziranom klizanju, snimka
16.40 - Rukomet, LP - emisija
17.00 - Rukomet, LP (M) - 1/4 finale: Kiel - CO Zagreb
18.30 - Rukomet, LP - emisija
18.45 - Zagreb: SP u sinkroniziranom klizanju, prijenos
20.00 - Planet majmuna, film
22.00 - Bitange i princeze 1, humoristična serija
22.40 - Brit awards
22.40 - Brit awards
00.15 - Sportske vijesti
00.25 - Noć u kazalištu: Norma, opera (1984.)
03.10 - Zagreb: SP u sinkroniziranom klizanju, snimka

03.40 - TV raspored

06:10 Code lyoko
06:35 Superheroj Spiderman
07:00 Winx, crtana serija
07:25 Pocoyo, crtana serija
07:50 Roary, crtana serija
08:05 Dora istražuje
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:50 Kralj Queensa, serija
11:50 Čarobnice, serija
12:50 Smallville, serija
13:50 Provjereno, informativni magazin
14:50 Farma, reality show
17:10 Vijesti
17:20 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
18:30 Kod Ane, kulinarski show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Talac, igrani film
22:00 Osumnjičeni, igrani film
23:50 Okrutne namjere 3, igrani film
01:15 U iskušenju, igrani film
02:45 Plaćeni ubojica, igrani film
04:25 Bebe genijalci, igrani film
05:55 Kraj programa

07.10 Marina, telenovela
07.55 Magnum, akcijska serija
08.45 Najbolje godine, humoristična serija
09.10 Ulica Sezame, crtana serija
10.05 Bikeri s Marsa, crtana serija
10.30 Ben 10, crtana serija
10.55 Kaya, reality drama (dvije epizode)
11.45 Put izdaje, serija
12.40 Ninja kornjače 2, film, obiteljski/ pustolovni
14.15 Vijesti
14.20 Dunston u hotelu, igrani film, komedija
15.55 Premier league: Arsenal-Manchester City, prijenos
18.00 Zvijezde Ekstra, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.00 Eksploziv, magazin
20.00 Savršena meta, igrani film, akcijski
21.35 Pritajena vatra, igrani film, akcijski
23.20 Cop land, igrani film, triler
01.00 Rafalna paljba, igrani film, akcijski

**NEDJELJA
5.4.2009.**

05.40 - Najava programa
05.45 - Svirci moji, glazbena emisija
06.30 - Glas domovine
06.55 - Euromagazin
07.40 - Vijesti
07.50 - "Sedam posljednjih Spasiteljevih riječi na križu" u zagrebačkoj Katedrali - Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Nikše Bareze
08.50 - Opera box
09.35 - Vijesti
09.50 - Biblija
10.00 - Senj: Cvjetna nedjelja - prijenos mise
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Jura Hura (8/10)
16.35 - Trnoružica, animirani film
17.55 - Goranska jutrenja, dokumentarni film
18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.14 - Za one koji misle unaprijed - CO
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.10 - Stipe u gostima 2., TV serija
21.50 - Paralele
22.25 - Rizzi bizz
23.15 - Dnevnik 3
23.25 - Vijesti iz kulture
23.35 - Filmski klub: Nazovi M radi ubojstva, američki film
01.15 - Strani igrani film
03.05 - Rizzi bizz
03.50 - Garaža
04.20 - Opera box
04.50 - Plodovi zemlje
05.40 - Split: More

06.55 - Najava programa
07.00 - Dexterov laboratorij
07.25 - Povratak Tommyja Trickera, kanadski film za djecu
09.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
09.45 - Crtani film
09.55 - Lockie Leonard, serija za djecu
10.25 - Studio F1
10.50 - Kuala Lumpur:

Formula 1 za Veliku nagradu Malezije
12.50 - Studio F1
13.20 - Hannah Montana, serija za mlade
13.45 - Zvijezde pjevaju (4/8)
15.25 - Magazin nogometne Lige prvaka
16.00 - Volim nogomet
19.20 - Milano: EP u gimnastici, snimka
20.00 - HNL - emisija
20.10 - HNL: Cibalia - Dinamo, prijenos
22.05 - HNL - emisija
22.25 - Sportske vijesti
22.35 - Posljednji preživjeli, američki film
00.15 - Prikračeni 2, humoristična serija
00.40 - TV raspored

06:45 Code lyoko
07:10 Superheroj Spiderman
07:35 Winx, crtana serija
08:00 Pocoyo, crtana serija
08:25 Roary, crtana serija
08:40 Dora istražuje
09:05 Automotiv, auto-moto magazin
09:35 Novac, business magazin
10:05 Lude 70-e, serija
11:05 U sedmom nebu, serija
12:05 Kućanice iz visokog društva, serija
13:05 Samo je jedan pravi, serija
13:35 Kako zavljetiti svoje tijelo, serija
14:05 Bebe genijalci, film
15:45 Karate pas, igrani film
17:15 Vijesti
17:25 Ljetno kampiranje, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Farma, reality show
21:00 Crni vitez, igrani film
22:45 Red Carpet, showbiz magazin
00:15 Televizijska posla, serija
00:45 Osumnjičeni, igrani film
02:20 Talac, igrani film
04:05 Red Carpet, showbiz magazin
05:20 Farma, reality show
06:20 Kraj programa

07.40 Put izdaje, akcijska serija
08.25 Grupna terapija, humoristična serija
08.50 Ulica Sezame
09.45 Bikeri s Marsa
10.10 Ben 10, crtana serija
10.35 Samov život,

humoristična serija (dvije epizode)
11.30 Dunston u hotelu, igrani film, komedija
13.00 Odjednom predsjednik, igrani film, komedija
14.45 Vijesti
14.50 Savršena meta, igrani film, akcijski
16.25 Discovery: Preživjeti divljinu - Škotska, dokumentarna emisija
17.15 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
17.45 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.00 Kraljevi leda, dokumentarna emisija
20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
21.00 Afera Thomasa Crowna, film, kriminalistički
22.55 CSI: Miami, kriminalistička serija
23.45 Oko špijuna, film, drama
01.30 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
6.4.2009.**

06.10 - Najava programa
06.15 - Drugo mišljenje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.15 - Sve će biti dobro
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Ris, lane i janje - dokumentarni film
11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.35 - Draga neprijateljica
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
15.35 - Direkt
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.45 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Sve će biti dobro
19.30 - Dnevnik
20.10 - Priča iz Hrvatske, hrvatski film
21.50 - Potrošački kod
22.25 - Otvoreno
23.30 - Dnevnik 3
23.45 - Poslovne vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Dosjei X (6.), serija
00.45 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 5., serija
01.30 - Momci s Madisona, serija

02.15 - Dosje kuhinja, humoristična serija
02.35 - Bostonsko pravo 3.
03.20 - Ris, lane i janje - dokumentarni film
04.10 - reprizni program
05.05 - Draga neprijateljica, telenovela

07.05 - Najava programa
07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
07.30 - Mala sirena
07.55 - TV vrtić:
-- -- Život u obitelji vodenkonja: Album maraka
-- -- Tikvići: Medvjeda uspavanka
-- -- Pingi
08.10 - Čarobna ploča (2. razred)
08.25 - Petar Pan i gusari
08.50 - Lagodni život Zacka i Codyja, serija za djecu
09.15 - Beverly Hills 9, serija
10.00 - Obiteljski film / Film za djecu
11.30 - Ulica Somerset 11, serija za mlade
11.55 - Antologija hrvatskoga glumišta - I.Bakmaz: Šimun Cienac
13.35 - Zovite me Aksel, danski film
14.55 - Obični ljudi, TV serija
15.45 - Ta politiká
15.55 - Kako žive životinje
16.15 - Nove avanture stare Christine 2, serija
16.35 - Happy Hour, serija
17.00 - Bostonsko pravo 3
17.50 - Županijska panorama
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - Na rubu znanosti: Lucidni sanjači
19.20 - Crtani film
19.30 - Otkad si otišla 1, humoristična serija
20.05 - Klapska muka (rapska) - prijenos iz Katedrale
21.25 - Vijesti na Drugom
21.40 - Zakon!, domaća serija
22.15 - Momci s Madisona
23.05 - Dosje kuhinja, serija
23.30 - Ciklus horora: Nestajanje, španjolski film
01.10 - TV raspored

06:45 Otvori svoje srce, serija
07:35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
08:00 Fifi i cvjetno društvo
08:10 Pepa prašćić
08:20 Graditelj Bob
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:30 IN magazin by Bijele udovice

11:15 Inspektor Rex, serija
12:15 Farma, reality show
13:15 Vatroeno srce, serija
14:15 Rebelde, serija
15:15 Crni vitez, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Inspektor Rex, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Farma, reality show
21:00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
22:00 Privatna praksa, serija
23:05 Vijesti
23:20 Uvod u anatomiju, serija
00:20 Seinfeld, serija
00:50 Život na sjeveru, serija
01:45 Ezo TV, tarot show
02:45 Građanska dužnost, igrani film
04:20 Seinfeld, serija
04:45 Život na sjeveru, serija
05:30 IN magazin
06:10 Kraj programa

06.55 Dexterov laboratorij
07.15 SpužvaBob Skockani
07.40 Korak po korak, serija
08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
08.35 Punom parom, kulinarski izazov
09.15 Astro show, emisija
10.20 Kunolovac, kviz
11.20 Malcolm u sredini, serija
11.45 Dadilja, serija
12.15 Ekkluziv, magazin
12.30 Vijesti
12.40 Reba, serija
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.30 Cobra 11, serija
15.20 Magnum, akcijska serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
17.10 Malcolm u sredini, serija
17.35 U dobru i zlu, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Najtraženiji, igrani film, akcijski triler
21.40 Opasna zona, igrani film
23.25 Vijesti
23.35 Kunolovac, kviz
01.35 Afera Thomasa Crowna, igrani film

**UTORAK
7.4.2009.**

05.55 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Priča o vukovima, dokumentarni film
 11.10 - Christinin vrt 2., dokumentarna serija
 11.40 - Hrvatska kulturna baština
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Među nama
 15.35 - Nositi ću te - Veliki Petak u Gdinju i Bogomolju, emisija pučke i predajne kulture
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Rijeke Hrvatske: Ravničarske rijeke, popularno-znanstvena serija
 21.20 - Poslovni klub
 21.55 - Otvoreno
 23.00 - Dnevnik 3
 23.15 - Poslovne vijesti
 23.30 - Dosjei X (6.), serija
 00.15 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 5., serija
 01.00 - CSI: Miami 6., serija
 01.45 - Zovem se Earl 2., serija
 02.05 - Priča o vukovima, dokumentarni film
 02.55 - Nositi ću te - Veliki Petak u Gdinju i Bogomolju, emisija pučke i predajne kulture
 03.25 - Drugi format
 04.05 - Globalno sijelo
 04.35 - Poslovni klub
 05.05 - Draga neprijateljica

07.05 - Najava programa
 07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 07.30 - Mala sirena
 07.55 - TV vrtić:
 08.25 - Petar Pan i gusari,
 08.50 - Lagodni život Zacka i Codyja, serija za djecu
 09.15 - Beverly Hills 9, serija
 10.00 - Obiteljski film
 12.05 - Pustolovine Sare Jane, serija za mlade
 12.30 - Antologija hrvatskoga glumišta: Planetarij (Franić-Vodarić, Muka)
 13.35 - Mali veliki Cezar, francuski film
 15.10 - Obični ljudi, TV serija
 15.55 - Navrh jezika

16.05 - Iznad crte
 16.25 - Nove avanture stare Christine 2., serija
 16.45 - Happy Hour, serija
 17.10 - Drugi format
 17.55 - Košarka, PH: Zadar - Cibona, prijenos
 18.35 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Košarka, PH: Zadar - Cibona, prijenos
 19.30 - Otkad si otišla 1, serija
 20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka - 1/4finale: Villarreal - Arsenal, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogometna Liga prvaka - 1/4finale: Villarreal - Arsenal, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - analiza utakmice
 22.50 - CSI: Miami 6, serija
 23.40 - Zovem se Earl 2., serija
 00.05 - Nogometna Liga prvaka - sažeci

06.45 Otvori svoje srce, serija
 07.35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 08.00 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Pepa prašćić
 08.20 Graditelj bob
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova lova, TV igra
 10.30 IN magazin
 11.20 Inspektor Rex, serija
 12.20 Farma, reality show
 13.20 Vatreno srce, serija
 14.20 Rebelde, serija
 15.20 Spy Kids, igrani film
 17.00 Vijesti
 17.25 Inspektor Rex, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Djevojka iz predgrađa, igrani film
 22.50 Vijesti
 23.05 Uvod u anatomiju, serija
 00.05 Seinfeld, serija
 00.35 Život na sjeveru, serija
 01.25 Ezo TV, tarot show
 02.25 Spy Kids, igrani film
 03.50 Seinfeld, serija
 04.15 Život na sjeveru, serija
 05.00 IN magazin
 05.40 Kraj programa

06.50 Dexterov laboratorij
 07.15 Transformeri
 07.40 Korak po korak, serija
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov

09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, serija
 11.45 U dobru i zlu, serija
 12.15 Ekkluziv, magazin
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
 21.00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 22.00 Doc Hollywood, igrani film, komedija
 23.50 Vijesti
 00.00 Kunolovac, kviz
 02.00 Najtraženiji, film

**SRIJEDA
8.4.2009.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Život naglavačke: Tajni svijet europskih šišmiša, dok. film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Alpe-Dunav-Jadran
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Sve će biti dobro
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Idemo na put s Goranom Milićem: Australija
 21.00 - Luda kuća 4., TV serija
 21.40 - Proces
 22.15 - Otvoreno
 23.25 - Dnevnik 3
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.45 - Vijesti iz kulture
 23.55 - Dosjei X (6.), serija
 00.40 - Zvezdane staze: Deep

Space Nine 5., serija
 01.25 - Državna opasnost
 02.10 - Bostonsko pravo 3.
 02.55 - Prekid programa radi redovnog održavanja odašiljača
 05.05 - Draga neprijateljica

07.05 - Najava programa
 07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 07.30 - Mala sirena
 07.55 - TV vrtić:
 08.25 - Petar Pan i gusari
 08.50 - Lagodni život Zacka i Codyja, serija za djecu
 09.15 - Beverly Hills 9, serija
 10.00 - obiteljski film/ film za djecu
 11.40 - Pustolovine Sare Jane, serija za mlade
 12.05 - reprizni program
 14.55 - Obični ljudi, TV serija
 15.45 - Bicikl mojih snova, turski dokumentarni film za mlade
 16.00 - Kokice
 16.20 - Nove avanture stare Christine 2, serija
 16.40 - Happy Hour, serija
 17.05 - Bostonsko pravo 3.
 17.55 - Vaterpolo, EL - 1/4 finale
 19.15 - Scientia croatica
 19.45 - Znanstvene vijesti
 20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka - 1/4finale: Barcelona - Bayern, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogometna Liga prvaka - 1/4finale: Barcelona - Bayern, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - analiza utakmice
 22.50 - Državna opasnost
 23.40 - Crna kutija
 00.10 - Nogometna Liga prvaka - sažeci
 00.30 - Pogled iznutra, serija

06.45 Otvori svoje srce, serija
 07.35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 08.00 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Pepa prašćić
 08.20 Graditelj Bob
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova lova, TV igra
 10.30 IN magazin
 11.10 Inspektor Rex, serija
 12.10 Farma, reality show
 13.10 Vatreno srce, serija
 14.10 Rebelde, serija
 15.10 Djevojka iz predgrađa,

igrani film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Inspektor Rex, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Ubojiti virus, igrani film
 22.45 Vijesti
 23.00 Uvod u anatomiju, serija
 00.00 Seinfeld, serija
 00.30 Život na sjeveru, serija
 01.20 Ezo TV, tarot show
 02.20 Ubojiti virus, igrani film
 03.50 Seinfeld, serija
 04.15 Život na sjeveru, serija
 05.00 IN magazin
 05.40 Kraj programa

06.55 Dexterov laboratorij
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.40 Korak po korak, serija
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov
 09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, serija
 11.45 U dobru i zlu, serija
 12.15 Ekkluziv, magazin
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 CSI: New York, serija
 21.00 Mentalist, serija
 21.50 11. sat, serija
 22.40 Skrivena meta, serija
 23.35 Vijesti
 23.45 Kunolovac, kviz
 01.45 Doc Hollywood, film

**ČETVRTAK
9.4.2009.**

05.55 - Riječ i život, religijski program
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti

10.15 - Jež, ratnik iz vrtova - dokumentarni film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Crni biseri, dok. film
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.10 - Dossier.hr
 22.00 - Pola ure kulture
 22.35 - Dnevnik 3
 22.50 - Poslovne vijesti
 22.55 - Vijesti iz kulture
 23.05 - Isus iz Nazareta, serija
 00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 5, serija
 01.25 - Blizu doma, serija
 02.10 - Bostonsko pravo 3.
 02.55 - Fotografija u Hrvatskoj
 03.10 - Tekstura, emisija o knjigama
 03.50 - Pola ure kulture
 04.20 - Dossier.hr
 05.05 - Draga neprijateljica

07.05 - Najava programa
 07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 07.30 - Mala sirena
 07.55 - TV vrtić
 08.25 - Petar Pan i gusari
 08.50 - Lagodni život Zacka i Codyja, serija za djecu
 09.15 - Beverly Hills 9, serija
 10.00 - obiteljski film/ film za djecu
 11.40 - Pustolovine Sare Jane
 12.05 - reprizni program
 12.45 - Bio jednom jedan dječak, američki film
 14.15 - Slikovnica
 14.50 - Obični ljudi, TV serija
 15.40 - Koga briga?
 16.15 - Nove avanture stare Christine 2, serija
 16.35 - Happy Hour, serija
 17.00 - Bostonsko pravo 3.
 17.50 - Županijska panorama
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Tekstura, emisija o knjigama
 19.15 - Oratorij Križine (Zadar), snimka
 20.05 - Dokumentarni film
 20.40 - Nogometni Kup UEFA: HSV - Manchester City, 1/4 finale, 1. poluvrijeme
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Nogometni Kup UEFA: HSV - Manchester City, 1/4 finale, 2. poluvrijeme
 22.45 - Blizu doma, serija
 23.35 - Vrijeme je za jazz: Orkestar zarkoplovnih snaga američke vojske
 00.45 - Nogometni Kup UEFA - sažetak
 01.15 - Pogled iznutra, serija

3. travnja 2009.

06:45 Otvori svoje srce, serija
 07:35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 08:00 Fifi i cvjetno društvo
 08:10 Pepa prašćić
 08:20 Graditelj Bob
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 IN magazin
 11:10 Inspektor Rex, serija
 12:10 Farma, reality show
 13:05 Vatreno srce, serija
 14:00 Rebelde, serija
 15:00 Divlja rijeka, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 N magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Provjereno, informativni magazin
 22:00 Pod nož, serija
 23:05 Vijesti
 23:20 Uvod u anatomiju, serija
 00:20 Seinfeld, serija
 00:50 Život na sjeveru, serija
 01:40 Ezo TV, tarot show
 02:40 Divlja rijeka, igrani film
 04:25 Seinfeld, serija
 04:50 Život na sjeveru, serija
 05:35 IN magazin
 06:15 Kraj programa

06.50 Dexterov laboratorij
 07.15 Transformeri
 07.40 Korak po korak, serija
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov
 09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, serija
 11.45 U dobru i zlu, serija
 12.15 Ekkluziv, magazin
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Ljubav je na selu
 21.00 Uvod u anatomiju, serija
 21.50 Kućanice, serija
 23.35 Vijestimisija
 23.45 Ženski klan, serija
 00.35 Mentalist, serija
 01.20 11. sat, serija

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Polusatna radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom u 12 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

- 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom)
- »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)
- »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba
- Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba
- 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
- 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle
- 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija
- 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	MAČKASTA ZVUJE S ISTOKA AZIJE	KARDINAL- SKA TITULA	SIGRID UNDSET	OVAMO	PROSTOR IZMEĐU GRANICA DVIJU DRŽAVA	SLOVKANJE	ANDRE AGASSI	RTOVI (KRAĆE)	NADIMAK MICHAELA JORDANA ("ZRAK")	NORVEŠKA	VODITELJ PAPINSKE DATARIJE	ONJUŠITI	PROMJEN- LJIVOST
AMERIČKA GLUMICA (VJESTICE IZ EAST- WICKA)													
NESTAJA- TI ZAUVI- JEK, ODU- MIRATI										JAPANKE KOJE VADE PRILJEPKE KEMIJSKI ELEMENT			
IME GLUMICE DEREK			ORGANI VIDA ŠAŠAVI DETEKTIV VENTURA				UPALA IRISA TURSKE POREZNE DESETINE						
IRENA ODMILA				MJERICA POLITRA STRAGA					MJESTO KOD DUGOG SELA SOČNE TROPSKE VOĆKE				
NAŠ ENIGMAT, RAJKO								JADRAN (TUDJ)					
STISKA- NJE, PRI- TEZANJE								NIKAL TITULA JOSIPA JELAČICA			"SLIČNO" KNJIGA MALOG FORMATA		
KRSTO ODAK			DRŽAVA S BAKUOM TAJLAND										
OTOK KOD MOLATA				"EAST" GORŠTACI, PLANINCI		GLUMAC McKELLEN POLOŽAJ U DRUŠTVU				EVO, ENO GLUMICA SPELLING			
TANJA TUŠEK			"BOSTON & MAINE RAILROAD" VIKATI				NASLOV IZNAD ČEGA MRZITELJ STRANACA						
NAJTANJE SLOVO		GRLIĆ RIBA ARBUN						KUBANSKI RITAM BOJA ZA KOSU (KANA)				TRICIJ POTRAGA, TRAŽENJE	
RAT UNUTAR DRŽAVE													TURSKA NAKAZA (anagram: KARETA)
SVEUČI- LIŠNA DVORANA					NASLJEDNI FAKTOR CRNA ŠUMARSKA KREDA				RIBLJA JAJASCA RUBIDIJ				
BILJKA RMANAC (MNOŽ.)						MOGRANJ, ŠIPAK "ILLINOIS"				NJAKANJE ANDREJ S NOVE TV			
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	EX NOGO- METAS BU- TRAGUENO O-NOGE							BRIZNOST, MARENJE GRUBO SELJAČKO SUKNO					
MI, VI, ...				BETA, GAMA IME GLUM- CA PACINA					VRSTA LOVACKOG PSA IVAN ZAJC				
ŽENSKO IME, KATICA					DJELOVA- NJE U LOBIJU AUSTRIJA								
... I HARIBDA						OSNOVA, TEMELJ					BIVŠA VANNINA GRUPA		

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
susan sarandon, izumirali, ame, bo, očl, irilis, ira, ica, nart, rčijaš, adria, stezanja, ni, sl, ko, azerbaiđan, ist, e, lan, eto, tt, bmt, natpis, i, grljak, son, građanski rat, aula, gen, ika, mami, nar, njak, emilio, briga, oni, alta, ogar, kata, lobiranj, scila, baza, et,